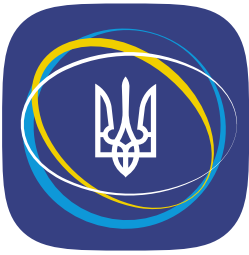

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРАХ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ,
РАДІОЧАСТОТНОГО СПЕКТРА
ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

ЗВІТ про діяльність Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку за 2022 рік

Київ 2023

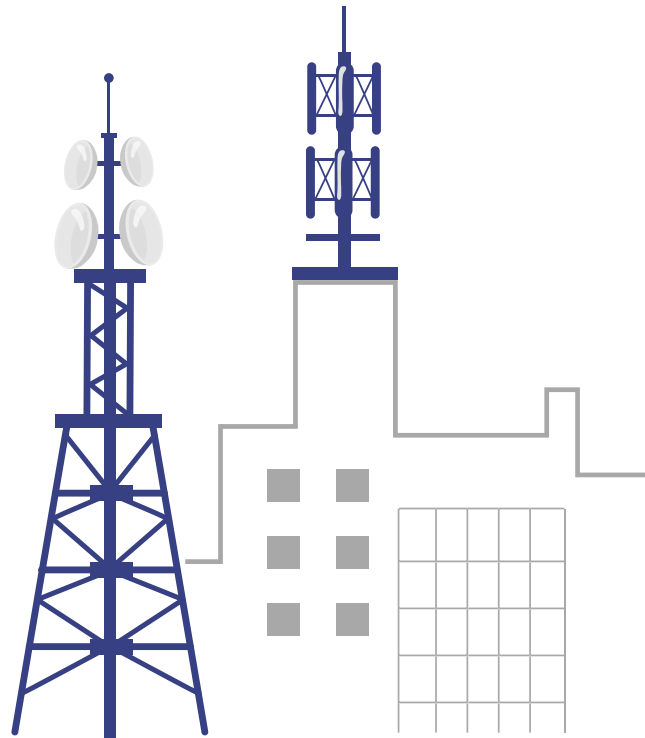
НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРАХ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ,
РАДІОЧАСТОТНОГО СПЕКТРА
ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

МІСІЯ

Ми працюємо заради того, щоб кожен в Україні мав змогу користуватися якісними, безпечними та доступними електронними комунікаційними послугами та послугами поштового зв'язку.

ВІЗІЯ

Реалізувати наявний потенціал України та перетворити її на потужний інноваційний електронно-комунікаційний хаб.

СКЛАД КОМІСІЇ

Олександр Животовський
ГОЛОВА НКЕК

Лілія Мальон
ЧЛЕНКИНЯ НКЕК

Вікторія Трощенко
ЧЛЕНКИНЯ НКЕК

Олександр Бісюк
ЧЛЕН НКЕК

Ігор Колесник
ЧЛЕН НКЕК

Андрій Семенченко
ЧЛЕН НКЕК

Микола Ткаченко
ЧЛЕН НКЕК

ШАНОВНІ КОЛЕГИ, ПАРТНЕРИ ТА ГРОМАДЯНИ!

Воєнний, незламний 2022 рік. Кожного з нас цей рік загартував, зробив впевненішим та об'єднав. Держава — це перш за все люди. Цінність людського життя є головною і визначальною у роботі усіх державних інституцій України. Задля людей, їхньої безпеки, комфорту, розвитку та добробуту працює увесь організм Держави. Завдання НКЕК — це забезпечувати українців надійним зв'язком.

На початку 2022 року набрав чинності Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку», що стало стартом становлення нового Регуляторного органу — НКЕК.

НКЕК було наділено новими повноваженнями та завданнями, новим статусом та сферами відповідальності, які також визначаються і новим секторальним Законом України «Про електронні комунікації».

Проте місія нашої інституції незмінна — ми працюємо заради того, щоб кожен в Україні мав змогу користуватися якісними, безпечними та доступними електронними комунікаційними послугами та послугами поштового зв'язку.

На жаль, становлення НКЕК припало на найважчий період — повномасштабну війну росії проти України, яку ворог розпочав 24 лютого 2022 року і, яка триває і до сьогодні. Ми докладаємо усіх зусиль, щоб ефективно діяти як в умовах воєнного часу, виконуючи оперативні завдання Держави для захисту своїх громадян та забезпечуючи стійкість сфери електронних комунікацій, а також працюємо над втіленням наших довгострокових цілей в рамках інтеграції України до ЄС.

За 2022 рік нам вдалося втілити в життя низку корисних та вчасних рішень:

1. Запровадити національний роумінг.

Щоб українці залишалися на зв'язку вже в перші дні війни було напрацьовано рішення для забезпечення тимчасової можливості громадянам України у разі відсутності покриття котрогось з операторів — користуватися мережею іншого безкоштовно, лише здійснивши простий алгоритм вибору доступної мережі. 07 березня 2022 року мобільними операторами було запущено послугу національного роумінгу, яка діє і сьогодні та стала в нагоді під час аварійних відключень електроенергії. У складні місяці перепадів з енергопостачанням щодня послугою національного роумінгу користувалося близько 2,2 млн українців.

2. Забезпечити доступний роумінг для тимчасово переміщених українців за кордоном.

За підтримки Єврокомісії та Європарламенту українські та європейські оператори уклали Спільну заяву для підтримки українців, які вимушено залишили країну та, щоб вони могли залишатися на зв'язку з рідними. Впровадження цієї Спільної заяви дало можливість українцям користуватися послугами роумінгу за низькими цінами, або безкоштовно.

3. Вкладом у стійкість мереж операторів стало надання їм в користування додаткового частотного ресурсу на період воєнного стану.

На початку повномасштабної збройної агресії, коли відбувалась масова міграція абонентів, було сильне перевантаження мереж мобільних операторів. Для стабілізації зв'язку виникла гостра потреба у розширенні пропускної здатності існуючих в користуванні операторів каналів, в тому числі і для технологій 4G. Процедура продажу частот в такі стислі терміни провести було не можливо, тому вільні частоти було надано у користування операторам мобільного зв'язку для термінового збільшення ємності їх мереж.

4. НКЕК рекомендував дозволити усім категоріям користувачів використання абонентських супутникових терміналів системи SpaceX Starlink. Це рішення сприяло підвищенню стійкості системи зв'язку в Україні в умовах воєнного стану.

5. Впроваджено системну роботу над покращенням якості послуг.

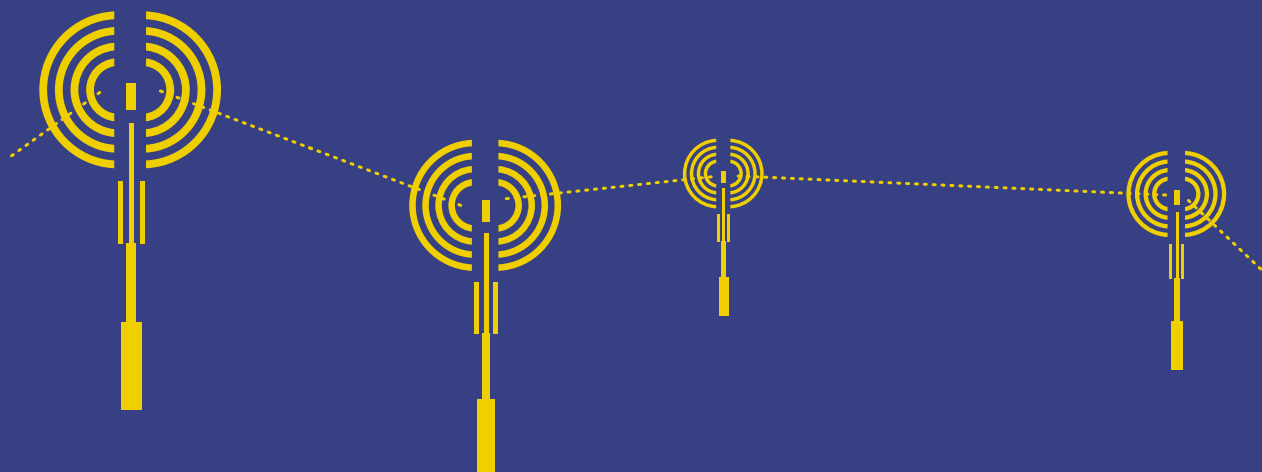
Незважаючи на ускладнюючі обставини воєнного року та руйнування телекомунікаційної інфраструктури в наслідок атак агресора, ми також продовжуємо реалізовувати довоєнні плани, зокрема щодо покриття доріг України якісним 4G, проводимо моніторинг якості послуг, безпосередньо проїжджаючи населені пункти та дороги для вимірів там рівнів сигналу, виявлення проблемних ділянок та подальшої роботи з операторами для виправлення ситуації з якістю послуг мобільного зв'язку.

6. Регуляторна та законотворча діяльність. Продовжили співпраці з усіма учасниками галузі створювати потрібні нормативні документи для злагодженої та зрозумілої роботи сфери електронних комунікацій у новому законодавчому полі та з огляду на пришвидшену адаптацію до норм ЄС.

У запропонованому Вашій увазі Звіті наведено докладну інформацію з усіх напрямків діяльності НКЕК та результати роботи сфери електронних комунікацій у цифрах за 2022 рік.

Дякую кожному члену команди НКЕК за професійний вклад та віддану роботу. Бажаю усім нам впевненості та натхнення на подальшу ефективну роботу! Україна на зв'язку!

Олександр Животовський
ГОЛОВА НКЕК

ЗМІСТ

ПУБЛІЧНІСТЬ ТА ВІДКРИТІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ НКЕК	7
СТІЙКІСТЬ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	9
РОЗДІЛ 1. СТАН РОЗВИТКУ РИНКІВ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ	15
Загальна інформація про стан та тенденції розвитку ринків електронних комунікацій та надання послуг поштового зв'язку	16
Стан розвитку ринку послуг мобільного зв'язку	19
Стан розвитку ринку послуг фіксованого доступу до інтернету	26
Стан розвитку ринку голосових послуг фіксованого зв'язку	29
Стан розвитку ринку послуг поштового зв'язку	31
РОЗДІЛ 2. КОРИСТУВАННЯ РЕСУРСАМИ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ, РАДІОЧАСТОТНИМ СПЕКТРОМ	33
Розподіл і користування радіочастотним спектром	33
Впровадження нових радіотехнологій	34
Використання радіообладнання	35
Розподіл та користування ресурсами нумерації	36
РОЗДІЛ 3. ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД (КОНТРОЛЬ) У СФЕРАХ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ, РАДІОЧАСТОТНОГО СПЕКТРА ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ	37
Здійснення державного нагляду (контролю) у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку	37
Забезпечення якості електронних комунікаційних послуг	39
РОЗДІЛ 4. ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ТА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	42
Виклики та ключові досягнення в умовах повномасштабної військової агресії РФ	42
Поглиблення інтеграції до Єдиного цифрового ринку ЄС	44
Співробітництво НКЕК з міжнародними організаціями	45
Реалізація проектів міжнародної технічної допомоги: особливості та досягнення	46
Розширення двостороннього співробітництва	47
РОЗДІЛ 5. НОРМОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ НКЕК У СФЕРАХ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ, РАДІОЧАСТОТНОГО СПЕКТРА ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ	49
Вжиті регуляторні заходи на ринках електронних комунікацій, радіочастотного спектра та послуг поштового зв'язку та прийняті нормативно-правові акти, підготовлені НКЕК у 2022 році, які пройшли процедури консультацій та державної реєстрації	49
Розвиток нормативно-правового забезпечення НКЕК у 2023 році	59
Захист інтересів держави та забезпечення представництва НКЕК в судах України	60
РОЗДІЛ 6. ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ	61
РОЗДІЛ 7. СТАН СПРОМОЖНОСТІ НКЕК ВИКОНУВАТИ ПОКЛАДЕНІ НА НЕЇ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЗАВДАННЯ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ	64
Забезпечення виконання завдань та повноважень НКЕК кадровими ресурсами	64
Забезпечення виконання завдань та повноважень НКЕК фінансовими ресурсами	66
Ресурсне забезпечення діяльності НКЕК	67
Стан інформатизації діяльності НКЕК	68
РОЗДІЛ 8. ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР РАДІОЧАСТОТ»	70
РОЗДІЛ 9. ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ НКЕК ТА УДЦР НА 2023 РІК	80

ПУБЛІЧНІСТЬ ТА ВІДКРИТІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ НКЕК

13 лютого 2022 року набув чинності Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» (далі – Закон, Закон про Регуляторний орган), яким утворено Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (далі – Регуляторний орган, НКЕК, Комісія) як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом. Однією із особливостей діяльності НКЕК, яка заснована на європейських принципах та практиках, є гарантія незалежності у прийнятті рішень у межах повноважень визначених Законом. Відповідно, НКЕК із перших днів узяла курс на відкритість у прийнятті рішень та публічність своєї діяльності для широкого загалу.

Так, здійснивши загальний ребрединг НКЕК, ми перетворили офіційну сторінку у соцмережі Facebook на канал оперативного та систематичного оприлюднення інформації про діяльність НКЕК. Завдяки цьому діалог з громадськістю вийшов на новий рівень.

Крім того, на офіційному вебсайті НКЕК створено розділ «Засідання НКЕК», де регулярно оприлюднюється порядок денний кожного засідання НКЕК із переліком питань, що вносяться на розгляд НКЕК протягом року, та проекти рішень з відповідними матеріалами та документами.

За результатами діяльності НКЕК за 2022 рік на офіційному сайті НКЕК опубліковано та розміщено:

- 42 онлайн-трансляції засідань НКЕК;
- 271 рішення НКЕК;
- реєстр прийнятих рішень НКЕК та протоколи засідань НКЕК;
- план діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2022 рік.

Відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі – Закон про інформацію) до НКЕК як розпорядника публічної інформації протягом року надійшло 42 запити, які переважно стосувалися питань діяльності постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг та діяльності НКЕК. У порівнянні із попередніми роками, кількість отриманих запитів у 2022 році зменшилася майже удвічі.

За результатами розгляду вказаних запитів більшу частину з них задоволено повністю – 22; частково задоволено – 10; у наданні інформації (на законних підставах) відмовлено у 8 випадках, 2 запити надіслано належним розпорядникам інформації.

Протягом 2022 року на офіційному вебсайті НКЕК оприлюднено великий об'єм інформації у формі відкритих даних відповідно до Закону про інформацію: усі набори відкритих даних, загалом 119 разів, публікувалися і оновлювалися як на офіційному вебсайті НКЕК, так і на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних, у тому числі з урахуванням тимчасових обмежень на час воєнного стану, встановлених Міністерством цифрової трансформації України (далі – Мінцифри).

За 2022 рік система обліку публічної інформації, розпорядником якої є НКЕК, поповнилася 271 документом.

Крім того, протягом 2022 року на офіційному вебсайті НКЕК, з дотриманням принципів відкритості у діяльності НКЕК, серед майже 300 оприлюднених новин та публікацій регулярно висвітлювалася наступна інформація:

- підсумки засідань НКЕК;
- виклики, з якими стикається телеком-галузь України в умовах повномасштабної війни;
- рекомендації постачальникам послуг, як діяти у разі втрати контролю над електронними комунікаційними мережами на окупованих територіях;
- офіційні узагальнені роз'яснення НКЕК для постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг;
- про співпрацю та здобутки на міжнародній арені у питаннях підтримки України, зокрема, щодо доступного роумінгу для українців в ЄС, отримання телекомунікаційного обладнання для відновлення пошкодженої інфраструктури та мереж, участі НКЕК у діяльності міжнародних організацій (зокрема, МСЕ та Повноважній конференції 2022 (ITU PP-22), євроінтеграційні здобутки (зокрема, набуття членства в BEREC та долучення до його роботи), участі у міжнародних заходах тощо;
- щодо низки розпоряджень Національного центру оперативно-технічного управління телекомунікаційними мережами України (далі – НЦУ) про особливості умов діяльності постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг в умовах воєнного стану;
- статистичні дані надання послуг із перенесення абонентських номерів;
- рекомендації споживачам мобільного зв'язку стосовно особливостей застосування повторювачів сигналу (репітерів);
- інформація для користувачів радіочастотного спектра, у який строк дії відповідних ліцензії завершується під час дії воєнного стану тощо.

Діяльність НКЕК протягом 2022 року підтверджує, що навіть в умовах повномасштабної війни демократія не повинна страждати, і тому рішення приймалися згідно з визначеними процедурами без обмежень на відкритість та прозорість.

СТІЙКІСТЬ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

3 500 генераторів

255 967 акумуляторних
батареї

для забезпечення
комунаційних вузлів
та базових станцій
мобільного зв'язку

Повномасштабна війна, розпочата рф проти України 24 лютого 2022 року, стала найбільшим воєнним конфліктом в Європі за останні кілька десятиріч та великою гуманітарною катастрофою з безліччю руйнувань та жертв серед цивільного населення.

Це також призвело до масштабних руйнувань і пошкоджень, яких наша держава зазнає в усіх сферах життєдіяльності, в тому числі, і в сфері електронних комунікацій по всій території країни, та передусім – в районах проведення активних бойових дій.

В таких надскладних умовах забезпечення безперервного зв'язку для потреб громадян, суспільства та держави, стало критично важливим завданням для всієї сфери електронних комунікацій, у тому числі і для НКЕК. Постачальники мереж та послуг практично з перших годин повномасштабної

військової агресії найвищим пріоритетом визначили підтримку сталості та безпеки функціонування власних мереж та надання послуг в інтересах обороноздатності, організації доступу до служб екстреної допомоги, евакуації населення, вирішення гуманітарних та інших питань, пов'язаних із виникненням загрози життю та здоров'ю людей.

Саме електронні комунікаційні мережі загального користування є основою для оперативного оповіщення населення про загрози та виникнення надзвичайних ситуацій з метою екстреного реагування на загрози життю та здоров'ю людей, для доведення рішень керівництва держави, військових адміністрацій та органів місцевого самоврядування до громадян на всій території України.

Завдяки високому професійному рівню підготовки та злагодженим діям фахівців галузі, була фактично збережена сталість функціонування електронних комунікаційних мереж загального користування та українського сегменту мережі Інтернет, основу яких склали мережі мобільного та фіксованого зв'язку, транспортні (магістральні та розподільчі) мережі оптоволоконних ліній зв'язку, національні точки обміну Інтернет-трафіком.

В перші місяці повномасштабної війни НКЕК спільно з провідними галузевими асоціаціями «Телас», Телекомпалата та ІНАУ, зосередили

всі зусилля на організації ефективної взаємодії операторів електронних комунікацій з НЦУ, обласними військовими адміністраціями (ОВА), керівництвом та підрозділами Збройних Сил України з метою спільного вирішення нагальних питань:

- оперативного відновлення працездатності мереж та об'єктів інфраструктури;
- відпрацювання алгоритмів дій постачальників мереж/послуг у разі втрати контролю над електронними комунікаційними мережами;
- пошкоджених та/або зруйнованих внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених повномасштабною агресією РФ, в тому числі на звільнених від окупації територіях;
- забезпечення надання електронних комунікаційних послуг у разі часткової втрати контролю над територією організації зв'язку в інтересах гуманітарних колон та штабів;
- попередження/зменшення випадків пошкодження кабельних мереж під час будівництва фортифікаційних споруд в інтересах сил оборони;
- бронювання висококваліфікованих співробітників галузі, спеціалізованої автомобільної техніки та технічних приміщень і споруд зв'язку з мобілізаційними заходами;

- забезпечення спеціальними перепустками, охороною та супроводом для фахівців аварійно-відновлювальних (ремонтних) бригад;
- врегулювання фінансово-економічних аспектів діяльності та ведення взаєморозрахунків між всіма учасниками національного та міжнародного ринків послуг електронних комунікацій;
- впровадження на всій території України послуги національного роумінгу на мережах мобільного зв'язку;
- зменшення тарифів енергетичних компаній за використання постачальниками інфраструктури електричних мереж та вирішення питань доступу до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту та електроенергетики;
- здійснення фіксації/документування фактів знищення елементів мереж, об'єктів їх інфраструктури, комунікаційних систем та відповідного обладнання окупаційними військами для подання у подальшому відповідних позовів до міжнародних установ для відшкодування збитків українським постачальникам мереж та послуг;
- інші проблемні питання роботи постачальників під час запровадження воєнного стану.

З метою гарантування стабільного покриття мережами мобільного зв'язку та фіксованого доступу до мережі Інтернет на території кожного регіону та підтримки сталості функціонування електронних комунікаційних мереж в умовах періодичних і тривалих відключень електропостачання, а також на виконання рішення РНБО від 26.11.2022 «Про забезпечення електронними комунікаційними послугами в умовах воєнного стану», введеного в дію Указом Президента України від 26.11.2022 № 802 та відповідних доручень Прем'єр-міністра України НКЕК спільно з учасниками ринку, НЦУ, Адміністрацією Держспецзв'язку та Мінцифри проведений наступний комплекс заходів:

- розроблено ефективні алгоритми взаємодії НКЕК, ОВА, КМДА, НЦУ, Мінцифри з постачальниками електронних комунікаційних мереж/послуг та налагоджена системна робота, яка спрямована на вирішення проблемних питань із забезпечення доступу населення до соціально важливих послуг електронних комунікацій із залученням органів місцевого самоврядування;
- визначено найбільші критичні елементи електронних комунікаційних мереж загального користування та українського сегменту мережі Інтернет, працездатність яких суттєво впливає на загальну сталість їх функціонування;

- опрацьовано та направлено до Міністерства енергетики України та НЕК «Укренерго» переліки адрес критичних об'єктів інфраструктури мереж та технічних засобів електронних комунікацій, а також споруд електронних комунікаційних мереж, що потребують забезпечення пріоритетним електроживленням та не підлягають плановому періодичному відключенню від мереж електропостачання;
- визначено та доведено до постачальників мереж та послуг переліки об'єктів, які повинні бути гарантовано забезпечені електронними комунікаційними послугами голосового зв'язку та доступу до мережі Інтернет за умови відсутності електроживлення щонайменше протягом трьох діб (вибір об'єктів здійснювався ОВА, КМДА за визначеними НКЕК та НЦУ критеріями належності таких об'єктів до органів державного управління, служб екстреної допомоги населенню, служб життєзабезпечення населення);
- за сприяння органів місцевого самоврядування в ряді регіонів організовано аварійні мобільні групи, першочерговим завданням яких є енергозабезпечення об'єктів зв'язку від автономних пересувних генераторів.

Також слід зазначити, що тільки зусиллями семи провідних операторів електронних комунікацій ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна», ТОВ «лайфселл», АТ «Укртелеком», ПрАТ «ДАТАГРУП», ТОВ «Атраком», ТОВ «ЄВРОТРАНСТЕЛЕКОМ», вдалося суттєво збільшити рівень забезпечення власних комутаційних вузлів (центрів) та базових станцій мобільного зв'язку резервними автономними джерелами електроживлення, а саме акумуляторними батареями з 167 733 до 255 967 од., генераторами з 684 до 3 500 од., а також створити необхідні для їх роботи протягом 72 годин запаси паливно-мастильних матеріалів, вирішити питання їх

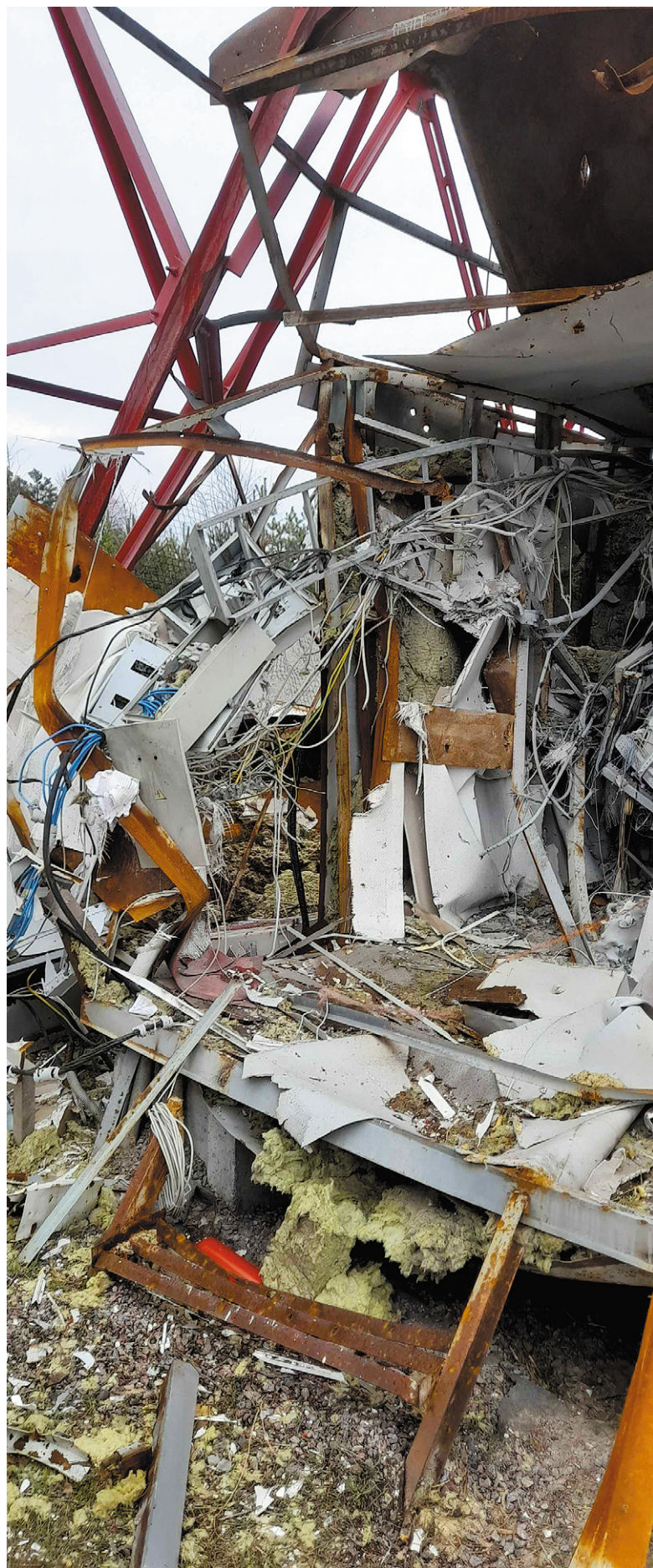
доставки, охорони та тимчасового зберігання. При цьому, зростає кількість додаткових аварійних джерел електропостачання за рахунок взаємовигідної співпраці з іншими підприємствами, установами, організаціями, бізнес-центрами, торговельно-розважальними центрами тощо, які мають власні автономні джерела електроживлення та на території яких розміщені технічні засоби операторів електронних комунікацій для спільної організації їх безперебійної роботи.

Крім того, НКЕК здійснювалось оперативне доведення до постачальників електронних комунікаційних мереж та послуг розпоряджень НЦУ з питань встановлення особливостей маршрутизації трафіка голосових електронних комунікацій, змісту та порядку доведення коротких текстових повідомлень для інформування населення на деокупованих територіях, блокування доступу до інформаційних ресурсів/сервісів, доменів/субдоменів держави-агресора тощо.

В рамках виконання Плану невідкладних заходів з переміщення у разі потреби виробничих потужностей суб'єктів господарювання з територій, де ведуться бойові дії та/або є загроза бойових дій, на безпечну територію, який затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.03.2022 № 246-р, НКЕК долучилася до вирішення питань забезпечення таких підприємств фіксованим голосовим зв'язком із збереженням абонентських географічних номерів.

Так, з метою збереження налагоджених каналів комунікацій цих підприємств з партнерами та замовниками їх послуг, з постачальниками матеріалів та сировини через зміну контактних номерів телефонів фіксованого зв'язку, НКЕК своїм рішенням від 04.05.2022 № 36 рекомендувала постачальникам послуг фіксованого голосового зв'язку у період дії правового режиму воєнного стану забезпечити, за наявності технічної можливості, власним кінцевим користувачам – суб'єктам господарювання продовження надання послуг фіксованого голосового зв'язку за SIP-технологією з використанням географічних номерів місцевих телефонних мереж поза межами території відповідної зони нумерації.

Одним із важливих завдань, яке мало сприяти забезпеченню безперервності надання послуг в умовах бойових дій та значних пошкоджень інфраструктури мереж мобільного зв'язку, стало спільне рішення про впровадження послуги національного роумінгу, запуск якої 07.02.2023 на усій території України здійснили три найбільші мобільні оператори ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна» та ТОВ «лайфселл» за сприяння НКЕК, Мінцифри, Адміністрації Держспецзв'язку та Асоціації операторів зв'язку «Телас».

Національний роумінг дозволив вирішити проблеми із доступністю мереж мобільного зв'язку при ураженнях і пошкодженнях певних елементів їх інфраструктури або при тимчасовій відсутності електропостачання, а абонентам залишатися на зв'язку отримуючи в мережі іншого оператора послуги голосового зв'язку, передавання текстових повідомлень, доступу до Інтернет та доступу до служб екстреної допомоги.

Впровадження послуги національного роумінгу в умовах воєнного стану є вдалим прикладом узгоджених спільних дій держави та бізнесу задля нагального вирішення надскладних викликів для сфери електронних комунікацій, а також ефективним рішенням проблеми забезпечення доступу населення до послуг мобільного зв'язку. Отриманий практичний досвід привернув увагу європейських партнерів та вивчається ними у якості найкращих практик.

Крім того, з метою оперативного визначення втрат та збитків, орієнтовного фінансування

відновлення мереж операторів електронних комунікацій, НКЕК було розроблено методичку розрахунку втрат CAPEX, понесених операторами електронних комунікацій, внаслідок повномасштабної збройної агресії РФ проти України (далі – Методика втрат).

Запропонована НКЕК Методика втрат була прийнята Мінцифри та Київською школою економіки (KSE) як базова для оперативного визначення втрат та потрібного фінансування відновлення мереж операторів електронних комунікацій. Методика втрат застосовувалась під час формування відповідних звітів в частині «Оцінки прямих збитків фізичної інфраструктури, непрямих втрат економіки та попередньої оцінки потреб у відновленні за напрямом цифрова інфраструктура», які були представлені світу, зокрема, на **Міжнародній конференції з питань відновлення України в Лугано (Швейцарія)**, яка проходила в липні 2022 року, а також в подальшому відображена і у аналітичному звіті про понесені збитки, який підготував **Світовий банк**.

Загалом проведений протягом 2022 року комплекс організаційних, технічних, економічних, фінансових та безпекових заходів дозволив зберегти цілісність, сталість, стійкість та доступність електронних комунікаційних мереж загального користування та українського сегменту мережі Інтернет, а також продемонстрував їх здатність зберігати функціональність та призначення в умовах надпотужного впливу на них дестабілізуючих чинників воєнного характеру. Це також дозволило досягти ключового завдання — українці залишалися на зв'язку, в умовах воєнного стану, зокрема забезпечено функціонування мереж електронних комунікацій та надання послуг в інтересах обороноздатності.

РОЗДІЛ 1. СТАН РОЗВИТКУ РИНКІВ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

Звіт про роботу НКЕК за 2022 рік підготовлено в умовах воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24.02.2022 №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24.02.2022 №2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», та який подовжено Указом Президента України від 06.02.2023 № 58/2023, та з урахуванням Закону України від 03.03.2022 № 2115-IX «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни».

Джерелами інформації, представленої в розділі 1 є:

- дані звітності постачальників електронних комунікаційних мереж та послуг, отримані станом на 06.03.2023 за формою звітності № 1-Т «Сфера телекомунікацій» відповідно до Порядку надання операторами, провайдером телекомунікацій звітності та інформації, затвердженого рішенням НКРЗІ від 05.04.2016 №180, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18.05.2016 за №739/28869;

При цьому, фінансово – економічні показники наведені без урахування ПДВ; даних тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя, а також частини територій, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), у Донецькій, Луганській, Запорізькій та Херсонській областях.

НКЕК отримала звітність від 3 264 постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг. Зазначена звітність була надана в електронній формі через офіційний вебсайт НКЕК за допомогою відповідних програмних засобів, з накладанням кваліфікованого електронного підпису згідно з вимогами законодавства у сфері електронних довірчих послуг.

90,1 млрд
грн
загальні доходи
галузі

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКІВ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ ТА НАДАННЯ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

У 2022 році доходи від надання послуг зв'язку склали 90 121 млн грн, з них доходи від надання електронних комунікаційних послуг склали 83 213 млн грн, доходи від надання послуг поштового зв'язку – 6 908 млн грн. При цьому, в структурі доходів найбільшу частку 92,3% склали електронні комунікаційні послуги, частка доходів від надання послуг поштового зв'язку – 7,7% (рис.1.1).

Незважаючи на повномасштабну збройну агресію РФ проти України, яка завдала удару також і сектору електронних комунікацій, доходи від надання послуг електронних комунікацій за результатами 2022 року склали понад 83 млрд грн, що майже на 3% більше у порівнянні із 2021 роком (рис.1.2).

Рис. 1.1

Структура доходів від надання послуг зв'язку за 2022 рік, млн грн

Загальний обсяг – 90 121 млн грн

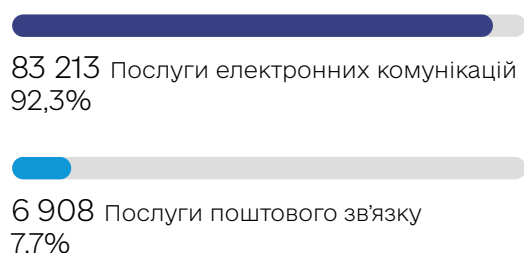
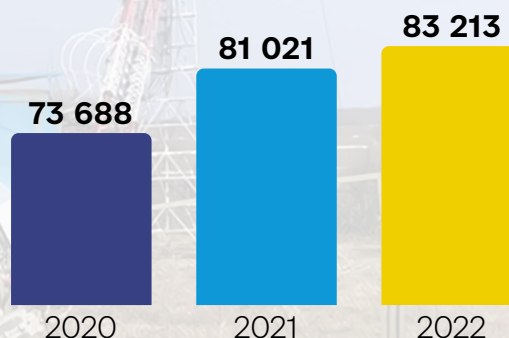

Рис. 1.2

Динаміка доходів від надання електронних комунікаційних послуг за 2020-2022 рр., млн грн

83,2 млрд грн
загальні доходи від надання послуг електронних комунікацій

В структурі доходів від надання електронних комунікаційних послуг у 2022 році найбільші частки склали: мобільний зв'язок – 67,6% та фіксований доступ до мережі Інтернет – 19,1%. Найбільший приріст продемонстрував мобільний зв'язок, різниця часток його доходів у 2022 році у порівнянні з 2021 роком склала 1,6 відсоткових пункти. Фіксований доступ до мережі Інтернет та фіксований зв'язок зменшилися на 0,4 та 1,0 відсоткових пункти відповідно (рис.1.3).

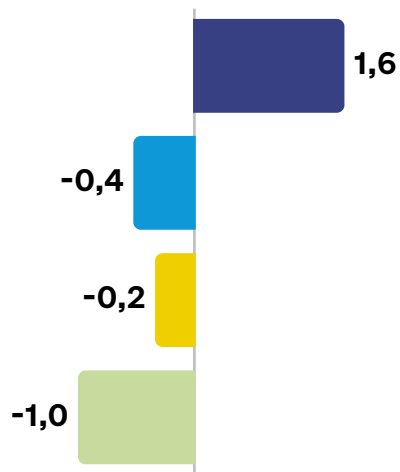
Рис. 1.3

Структура доходів від надання електронних комунікаційних послуг за 2022 рік, млн грн

Загальний обсяг 83 213 млн грн

Різниця структури доходів (2021/2022 роки), відсоткові пункти

56,2 млрд
грн

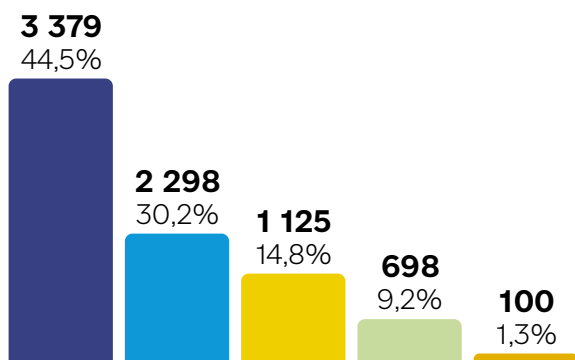
загальні доходи
від надання послуг
мобільного зв'язку

Доходи від послуг з надання в користування каналів електрозв'язку та об'єктів інфраструктури зменшились на 0,2 відсоткових пункти, загальний обсяг яких у 2022 році становив 7 600 млн грн, при цьому в структурі доходів найбільшу частку склали доходи від надання інших послуг для здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій – 44,5% (рис.1.4)

Рис. 1.4

Структура доходів від надання послуг в користування каналів електрозв'язку, об'єктів інфраструктури тощо за 2022 рік, млн грн

Загальний обсяг: 7 600 млн грн

- Надання інших послуг для здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій
- Надання послуг з техн.обсл. та експл. телеком-мереж, мереж ефірного теле- і радіомовлення
- Надання в користування каналів електрозв'язку та/або передачі даних
- Надання у користування ліній електрозв'язку, мереж електронних комунікацій та/або їх фрагментів
- Надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку

У зв'язку з триваючою повномасштабною збройною агресією РФ проти України основні тенденції розвитку ринків електронних комунікацій в 2022 році зазнали значних змін.

Руйнування інфраструктури електронних комунікаційних мереж, у тому числі мереж мобільного зв'язку, внаслідок бойових дій, позбавило багатьох споживачів зв'язку з рідними та близькими людьми. З метою підтримки громадян та забезпечення можливості отримувати електронні комунікаційні послуги, НКЕК спільно з постачальниками послуг мобільного зв'язку здійснили ряд заходів, спрямованих на впровадження послуги національного роумінгу, який працює на території усієї України з 07.03.2022 та дає змогу отримати такі послуги як голосовий зв'язок, передача SMS та передача даних, в т.ч. доступ до Інтернету на базових швидкостях технологій 2G та 3G.

Потреба громадян в отриманні інформації про поточну ситуацію в країні, перебіг війни і доступі до актуальної інформації, сприяла активності користувачів в отриманні послуг доступу до мережі Інтернет та споживанні Інтернет-трафіку.

Разом з тим, інтенсивні бойові дії, руйнування інфраструктури електронних комунікаційних мереж та тимчасова окупація територій України призвели до зменшення абонентської бази постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг, а також до значних фінансових втрат у зв'язку з необхідністю неодноразового відновлення пошкоджень електронних комунікаційних мереж.

Зазначені втрати, в окремих випадках, призвели до вимушеного припинення діяльності у сфері електронних комунікацій постачальниками електронних комунікаційних мереж та/або послуг.

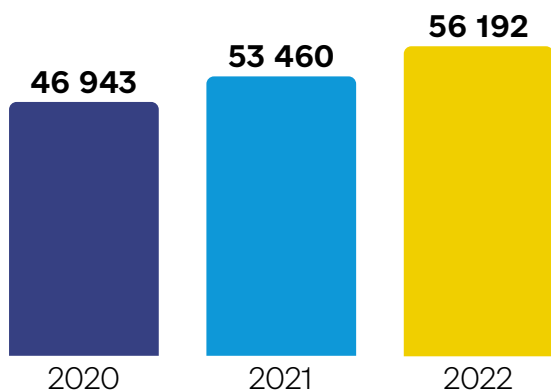

СТАН РОЗВИТКУ РИНКУ ПОСЛУГ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ

За період 2020-2022 рр. спостерігалася тенденція до збільшення доходів від надання послуг мобільного зв'язку, які у 2022 році збільшились на 5,1% у порівнянні із 2021 роком (рис.1.5), це обумовлено збільшенням рівня споживання послуг передачі даних, у т.ч. доступу до мережі Інтернет та міжнародного роумінгу.

Рис. 1.5

Динаміка доходів від надання послуг мобільного зв'язку за 2020-2022 рр., млн грн

Доходи від надання послуг мобільного зв'язку у 2022 році склали 56 192 млн грн, їх питома вага у загальному обсязі доходів від надання електронних комунікаційних послуг становила 67,6%. В структурі доходів від надання послуг мобільного зв'язку найбільшими частками є доходи від надання послуг передачі даних, у тому числі доступу до мережі Інтернет – 62,8% та доходи від надання послуг голосової телефонії – 12,7%, сумарна частка яких становила 75,5%. При цьому, спостерігається позитивна динаміка зростання в структурі доходів часток від надання послуг міжнародного роумінгу користувачам (3 відсоткові пункти) та від надання послуг іншим постачальникам мереж (1,7 відсоткові пункти). Проте, у 2022 році зменшилися доходи від надання послуг голосової телефонії споживачам у порівнянні з 2021 роком, відповідно в структурі доходів зменшилася їх частка на 2,4 відсоткових пункти (рис.1.6).

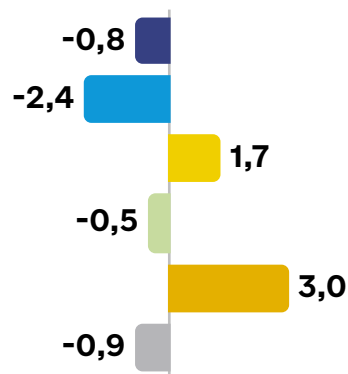
Рис. 1.6

Структура доходів від надання послуг мобільного зв'язку за 2022 рік, млн грн

Загальний обсяг – 56 192 млн грн

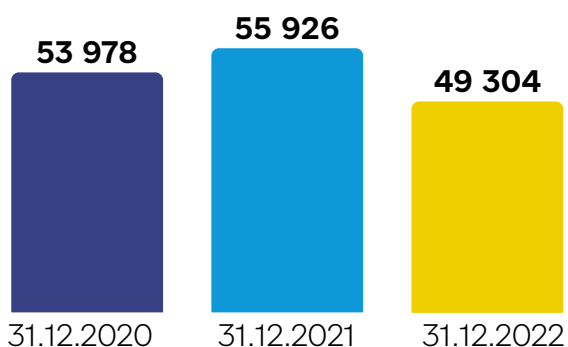
Різниця структури доходів (2021/2022 роки), відсоткові пункти

Кількість активних ідентифікаційних карток мережі мобільного зв'язку станом на 31.12.2022 склала 49 304 тис. од., що майже на 12% або на 6 622 тис. од. менше, ніж станом на 31.12.2021 (рис.1.7). Зазначене пов'язано із повномасштабним вторгненням РФ, недоступністю мереж мобільного зв'язку на тимчасово окупованих територіях України та скороченням використання послуг національних операторів мобільного зв'язку внаслідок міграції населення з метою пошуку прихистку поза межами країни.

Рис. 1.7

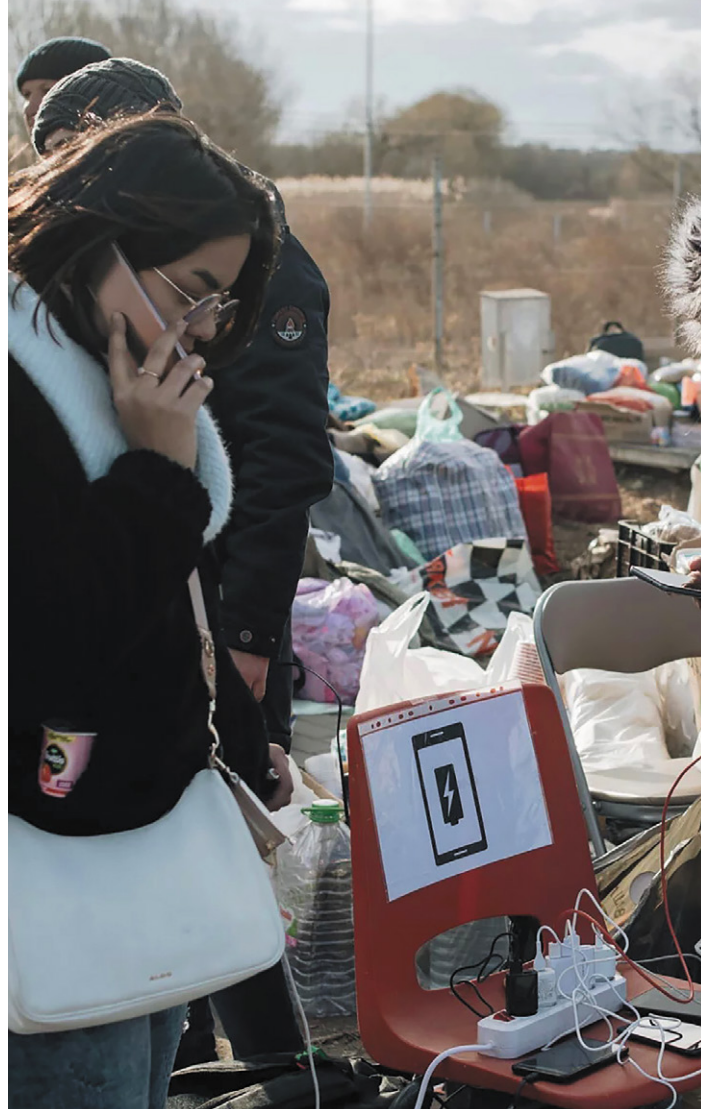
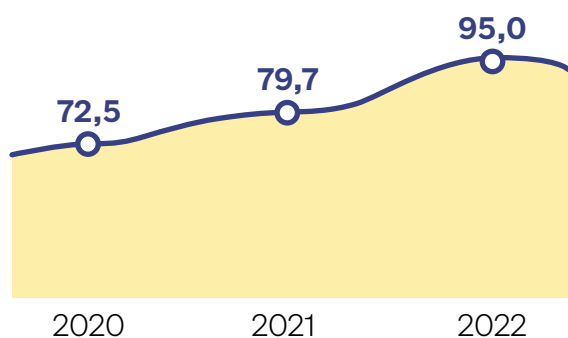
Динаміка кількості активних ідентифікаційних карток мережі мобільного зв'язку за 2020-2022 рр., тис. од.

У 2022 році середньомісячний дохід від надання послуг мобільного зв'язку в розрахунку на одну активну ідентифікаційну картку (ARPU) збільшився на 19,2% у порівнянні з 2021 роком та становив 95 грн. (рис.1.8).

Рис. 1.8

Середньомісячний дохід від надання послуг мобільного зв'язку у розрахунку на одну активну ідентифікаційну картку, грн/міс.

Кількість активних ідентифікаційних карток мережі мобільного зв'язку, використаних для отримання послуг M2M станом на 31.12.2022 у порівнянні з 31.12.2021 зменшилась на 6,4% (рис.1.9). Зазначене пов'язане із зменшенням території надання послуг, в наслідок тимчасової окупації території України.

Рис. 1.9

Динаміка кількості активних ідентифікаційних карток мережі мобільного зв'язку за послугою M2M у 2020-2022 рр., тис. од.

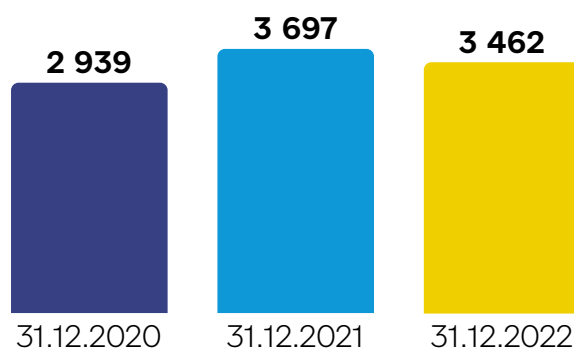
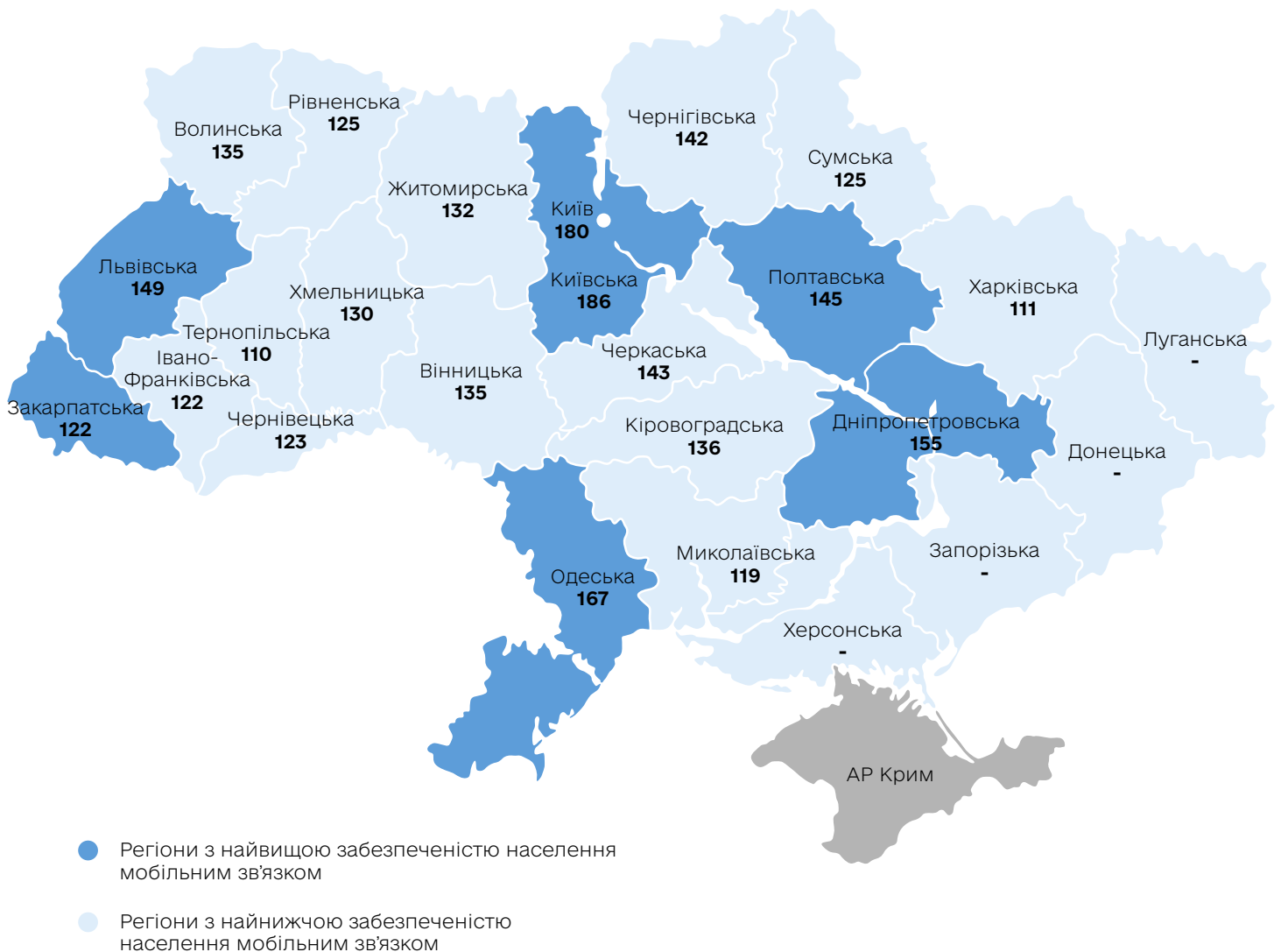

Рис. 1.10

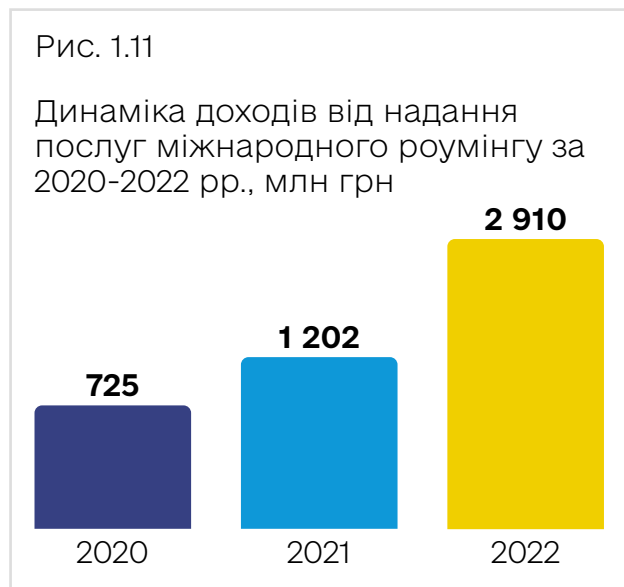
Забезпеченість населення мобільним зв'язком на 100 жителів*, за регіонами станом на 31.12.2022

В середньому по Україні – 143 активних ідентифікаційних карток мережі мобільного зв'язку у розрахунку на 100 жителів

* Дані наведені без урахування даних АР Крим та м. Севастополя, а також частини території, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), у Донецькій, Луганській, Запорізькій та Херсонській областях.

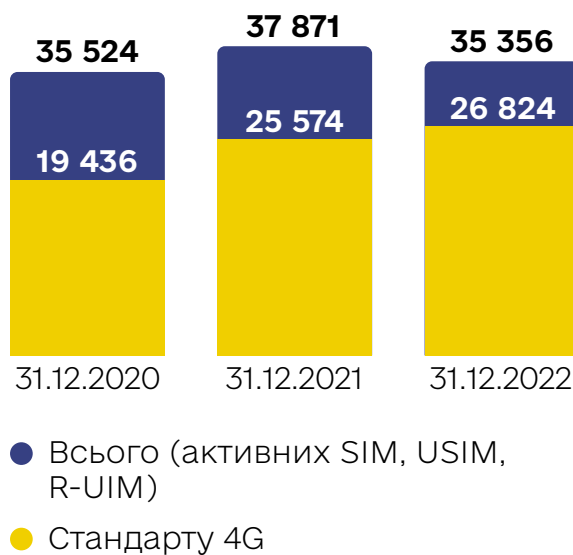
У 2022 році доходи від надання послуг міжнародного роумінгу склали 2 910 млн грн, що в 2,4 рази вище ніж у 2021 році (рис.1.11). Вимушена міграція населення України до інших країн світу, передусім держав-членів ЄС, внаслідок повномасштабного вторгнення РФ, призвела до суттєвого збільшення доходів за послуги міжнародного роумінгу у 2022 році.

З моменту впровадження радіотехнології «Міжнародний рухомий (мобільний) зв'язок ІМТ» кількість активних ідентифікаційних карток мережі, з яких було здійснено доступ до мережі Інтернет стандарту 4G, станом на 31.12.2022 досягла 26 824 тис. од. (рис. 1.12).

Рис. 1.12

Динаміка кількості активних ідентифікаційних карток мережі мобільного зв'язку, з яких було здійснено доступ до мережі інтернет, тис. од.

Загальна кількість активних ідентифікаційних карток мережі мобільного зв'язку, з яких було здійснено доступ до мережі Інтернет, станом на 31.12.2022 становила 35 356 тис. од., кількість яких у порівнянні з аналогічним періодом минулого року зменшилась на 6,6%.

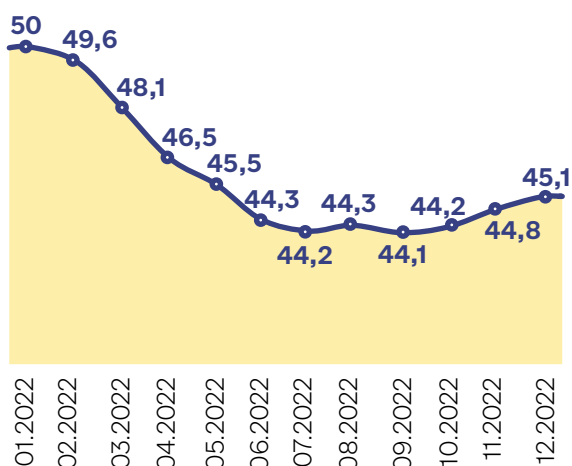
У зв'язку з початком у 2022 році повномасштабної збройної агресії РФ проти України, у місяцях проведення бойових дій мережі постачальників послуг мобільного зв'язку зазнали суттєвих пошкоджень.

Зазначене спричинило ситуацію, при якій постачальники послуг мобільного зв'язку були змушені витратити ресурси, засоби та сили на відбудову власних мереж, а отже, відбулося зниження темпів розвитку мереж 4G (LTE).

Разом з тим, постачальники послуг мобільного зв'язку продовжують у співпраці з НКЕК поступово збільшувати охоплення зв'язком 4G як населених пунктів України, так і магістральних автомобільних доріг міжнародного значення.

Рис. 1.13

Динаміка змін кількості SIM-карток мобільного зв'язку, млн од.*

* За даними постачальників мобільного зв'язку, активні SIM-картки у розрахунку на 1 місяць

Збройна агресія РФ відразу знайшла відображення в загальних показниках сфери електронних комунікацій, спричинивши негативні зміни абонентської бази мобільних операторів. Динаміка зміни кількості абонентів (SIM-карток) зображена на рис.1.13.

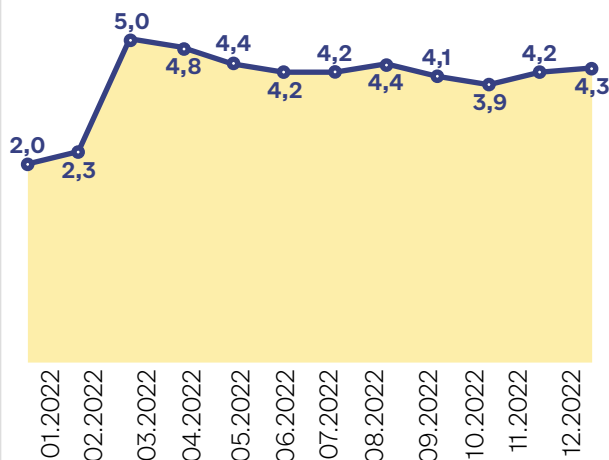
Аналіз узагальненої інформації щодо основних тенденцій показників надання послуг мобільного зв'язку окреслив втрати національними операторами частини своїх абонентів мобільного зв'язку, які змушені були виїхати за кордон.

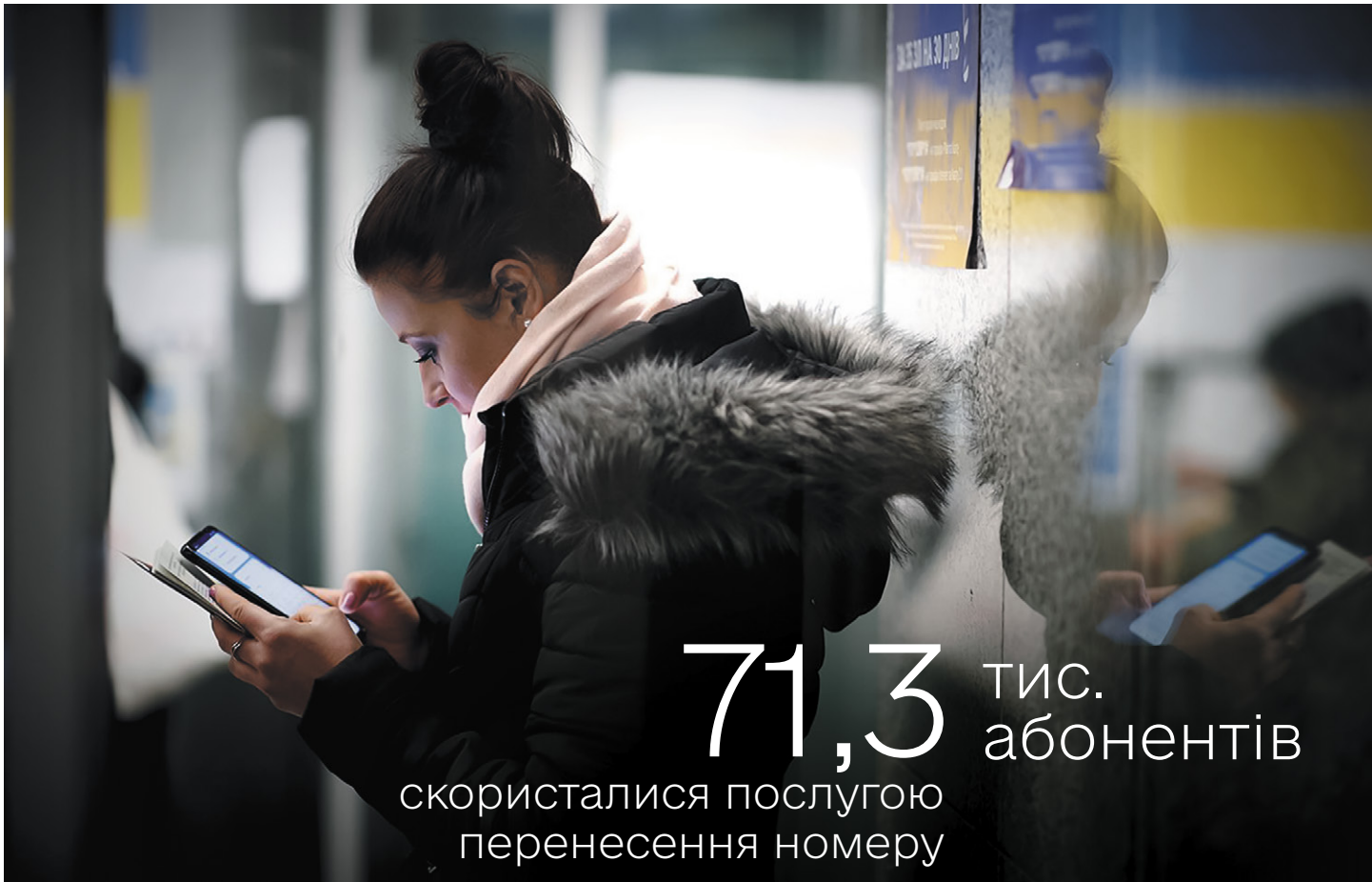
При цьому слід відмітити, що європейськими партнерами задля підтримки тимчасово переміщених українців за кордоном було запропоновано безкоштовні SIM-картки із безкоштовними пакетами послуг, що, незважаючи на позитив, призвело до втрати національними операторами певної кількості абонентів мобільного зв'язку. Також показовою є кількість користувачів послуг міжнародного роумінгу. Якщо у довоєнні місяці сукупна кількість українських абонентів у роумінгу не перевищувала 2 млн абонентів на місяць, то лише за піковий березень 2022 року кількість користувачів послугою міжнародного роумінгу зросла у 2,5 рази та досягла позначки 5 млн абонентів на місяць. Цьому сприяли як лояльні тарифи українських операторів, так і ініціативи їх партнерів – європейських операторів у підтримці українців залишатися на зв'язку за кордоном, що стало результатом спільних зусиль європейських та українських операторів, НКЕК, Європейської комісії та Парламенту, а також Органу європейських регуляторів електронних комунікацій (BEREC) (див. розділ 4).

Динаміка кількості користувачів послуг міжнародного роумінгу вказує на невпинний ріст попиту та доступність послуг міжнародного роумінгу, і є беззаперечним успіхом мобільних операторів України у досягненні відповідних домовленостей з їхніми партнерами по роумінгу, а також підтримці і скоординованості дій НКЕК з європейськими партнерами (рис.1.14).

Рис. 1.14

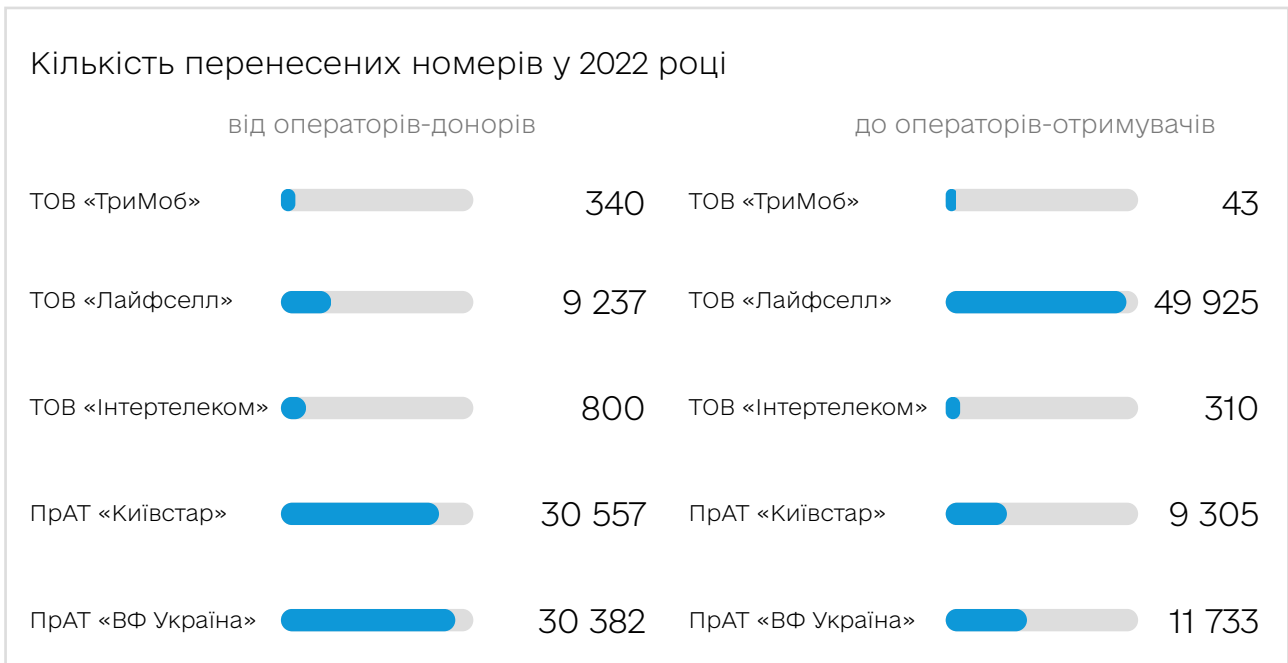
Динаміка кількості користувачів послуг міжнародного роумінгу, млн

71,3 тис. абонентів
скористалися послугою
перенесення номеру

Незважаючи на воєнний стан кількість абонентів, які протягом 2022 року скористалися послугою перенесення номеру на мережу мобільного зв'язку іншого оператора, у порівнянні з 2020 та 2021 роками практично залишилися на тому ж самому рівні. Так, послугою перенесення номеру у 2022 році скористалися 71,3 тис. кінцевих користувачів.

Загалом з дати впровадження послуги – 01.05.2019, змінили оператора мобільного зв'язку і при цьому зберегли свій абонентський номер вже 252,4 тис. абонентів мобільного зв'язку.

Крім того слід відзначити, що наприкінці 2021 року за ініціативи НКЕК був запроваджений вдосконалений механізм надання послуги перенесення номеру, шляхом внесення змін до Порядку надання послуг перенесення номерів, які були спрямовані на:

- впровадження принципу єдиного вікна «One Stop Shop process», що дозволило абоненту вирішувати всі питання, пов'язані з перенесенням номеру, шляхом звернення із заявою безпосередньо до оператора, до якого абонент планує перейти для продовження отримання послуг електронних комунікацій;
- зняття заборони для абонентів, які отримують послуги знеособлено, проходити реєстрацію/ідентифікацію у оператора до якого планується перехід;
- спрощення порядку подання заяв на перенесення номеру та вдосконалення процесу реєстрації/ідентифікації абонента, який подав відповідну заяву;
- скорочення строку перенесення номеру з 3 робочих днів до 1 робочого дня.

СТАН РОЗВИТКУ РИНКУ ПОСЛУГ ФІКСОВАНОГО ДОСТУПУ ДО ІНТЕРНЕТУ

За результатами 2022 року обсяг доходів від надання послуг доступу до фіксованої мережі Інтернет склали 15 928 млн грн, питома вага яких становила 19,1% в загальному обсязі доходів від надання електронних комунікаційних послуг (рис. 1.15).

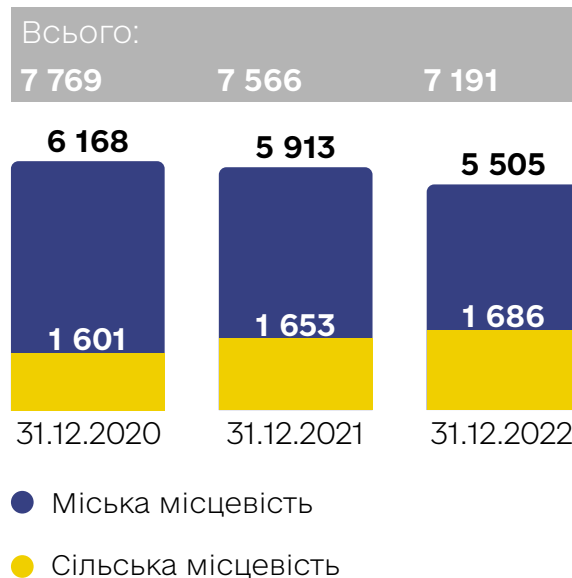
Рис. 1.15

Динаміка доходів від надання послуг доступу до фіксованої мережі Інтернет за 2020-2022 рр., млн грн

Рис. 1.16

Динаміка кількості ліній (точок) фіксованого доступу до мережі Інтернет, тис. од.

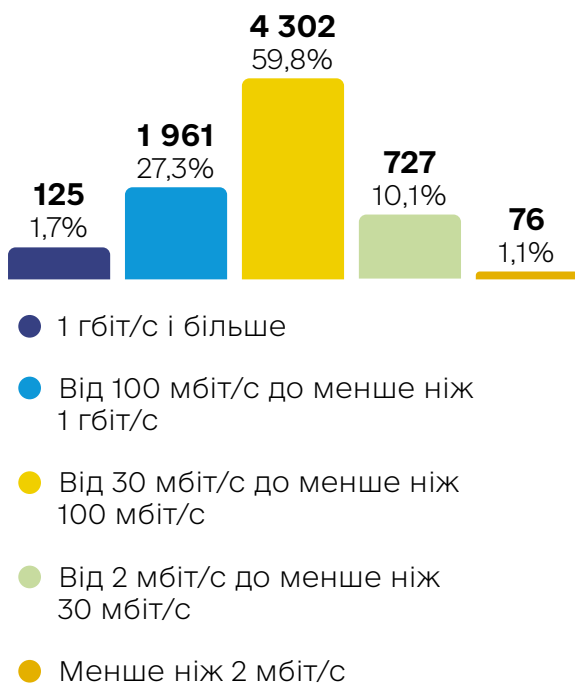

Вструктурі розподілу ліній (точок) фіксованого доступу до мережі Інтернет в розрізі швидкостей найбільшу частку складають лінії (точки) фіксованого доступу на швидкості від 30 до менше ніж 100 Мбіт/с, частка яких у загальній кількості ліній (точок) фіксованого доступу до мережі Інтернет у 2022 році склала 59,8% (рис. 1.17).

Станом на 31.12.2022 кількість ліній (точок) фіксованого доступу до мережі Інтернет становила 7 191 тис. од., що на 5% менше у порівнянні з 31.12.2021. Зазначене пов'язано із недоотриманням повного обсягу звітності в умовах воєнного стану. При цьому кількість таких ліній у сільській місцевості станом на 31.12.2022 склала 1 686 тис. од. (рис.1.16).

Рис. 1.17

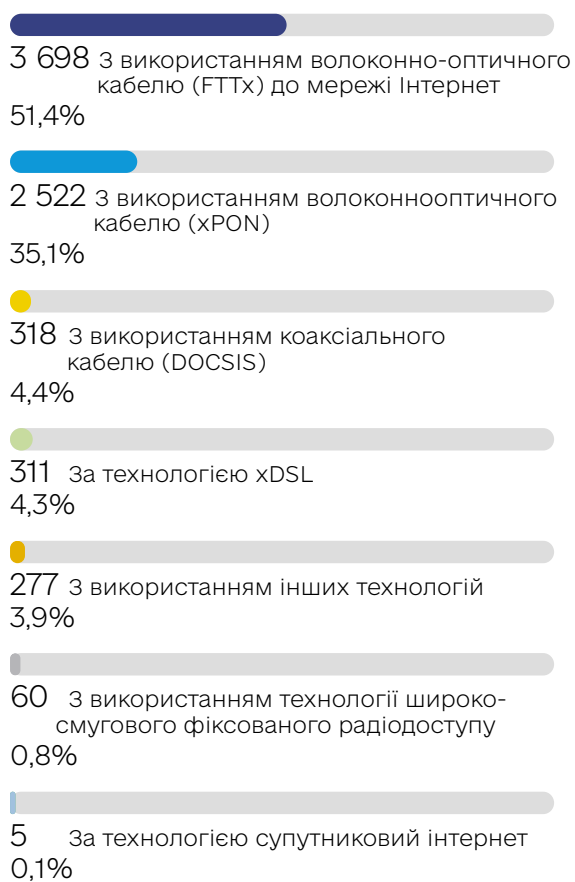
Розподіл ліній фіксованого Інтернету в розрізі швидкості доступу, тис. од.

В структурі розподілу ліній (точок) фіксованого доступу до мережі Інтернет в розрізі технологій найбільшу частку складають лінії з використанням волоконно-оптичного кабелю, загалом частка яких у загальній кількості ліній (точок) фіксованого доступу до мережі Інтернет в розрізі технологій у 2022 році склала 86,5%, з них FTTH – 51,4% та xPON – 35,1% (рис.1.18).

Рис. 1.18

Розподіл ліній (точок) фіксованого доступу до мережі Інтернет в розрізі технологій, тис. од.

Середньомісячний дохід від надання послуг фіксованого доступу до мережі Інтернет у розрахунку на одного абонента за даними 2022 року збільшився на 6,0% у порівнянні з 2021 роком і склав 184,6 грн/міс (рис. 1.19).

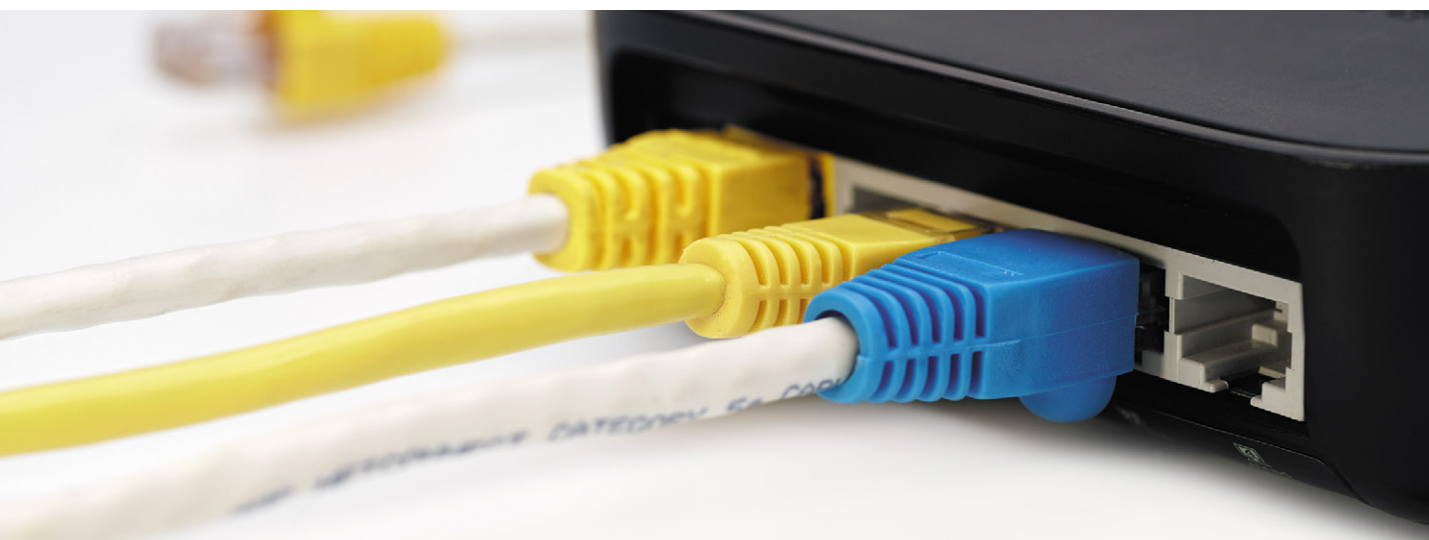
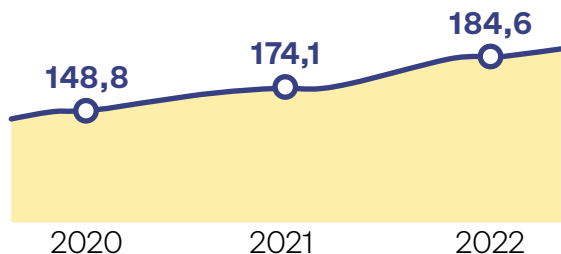

Рис. 1.19

Середньомісячний дохід від надання послуг фіксованого доступу до мережі Інтернет у розрахунку на одну лінію (точку) фіксованого доступу до мережі Інтернет, грн/міс.

Розвиток широкосмугового доступу до Інтернету:

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.09.2021 № 1069-р було затверджено План заходів з розвитку широкосмугового доступу до Інтернету на 2021-2022 роки, який спрямований на підвищення рівня підключення закладів соціальної інфраструктури до фіксованого широкосмугового доступу до Інтернету (далі – ШСД), а саме на 6 000 закладів, та створення державної платформи стану розвитку ШСД (broadband.gov.ua).

Протягом 2021 та 2022 років зазначений План було виконано шляхом підключення за рахунок субвенції 6 920 закладів соціальної інфраструктури.

Зазначене дало змогу зменшити на 920 тис. (з 4 до 3,1 млн) кількість жителів сіл і селищ, які не мали можливості дистанційно отримувати адміністративні і соціальні послуги.

Проблема забезпечення домогосподарств в сільській місцевості послугами фіксованого ШСД залишається актуальною й надалі.

Разом з тим, у зв'язку з початком у 2022 році повномасштабної збройної агресії РФ проти України, постачальники послуг фіксованого доступу до Інтернету, які здійснюють свою

діяльність на територіях які були тимчасово окуповані також зіткнулися з необхідністю значних фінансових витрат для відновлення практично втрачених електронних комунікаційних мереж.

Крім того, у зв'язку з перебоями електроживлення в Україні, що стало наслідком руйнування об'єктів енергетичної інфраструктури, у 2022 році з боку абонентів спостерігалася тенденція до зміни постачальників послуг фіксованого доступу до мережі Інтернет. При цьому, основним критерієм вибору постачальника виступала можливість отримання послуг фіксованого доступу до мережі Інтернет при відсутності електроживлення.

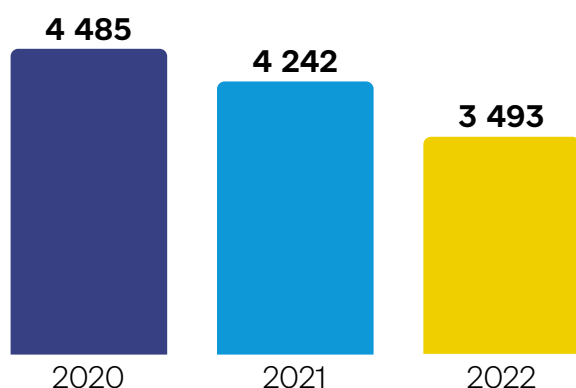
За таких умов, відбулося збільшення попиту на отримання послуг фіксованого доступу до мережі Інтернет з використанням технологій XPON, яка дозволяє забезпечити дистанційне живлення кінцевого обладнання абонента.

СТАН РОЗВИТКУ РИНКУ ГОЛОСОВИХ ПОСЛУГ ФІКСОВАНОГО ЗВ'ЯЗКУ

У 2022 році доходи від надання послуг фіксованого зв'язку склали 3 493 млн грн, їх питома вага у загальному обсязі доходів від надання електронних комунікаційних послуг становила 4,2% (рис. 1.20).

Рис. 1.20

Динаміка доходів від надання послуг фіксованого зв'язку за 2020-2022 рр., млн грн

В структурі доходів від надання послуг фіксованого зв'язку найбільшу частку – 46,7% склали доходи від надання послуг місцевого телефонного зв'язку (рис. 1.22).

За підсумками 2022 року зберігається тенденція зниження попиту населення на послуги фіксованого зв'язку. Як наслідок, станом на 31.12.2022 кількість ліній фіксованого зв'язку складала 1 739 тис. од., що на 23,8% менше ніж станом на 31.12.2021 (рис.1.21).

Рис. 1.21

Динаміка кількості абонентів фіксованого зв'язку (фіксованих ліній) за 2020-2022 рр., тис. од.

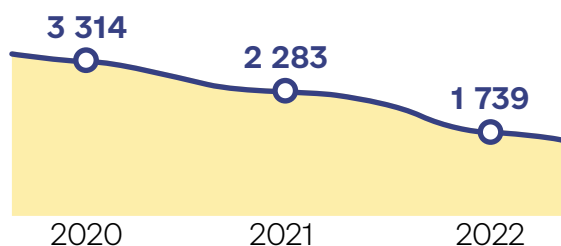

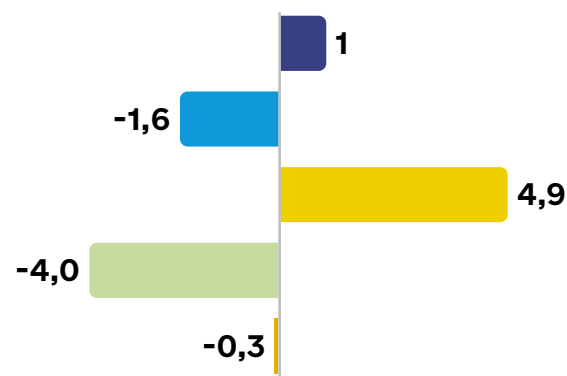
Рис. 1.22

Структура доходів від надання послуг фіксованого зв'язку 2022 р., млн грн

Загальний обсяг – 3 493 млн грн

Різниця структури доходів (2021/2022 роки), відсоткові пункти

Внаслідок повномасштабної збройної агресії РФ проти України та евакуації значної частини населення з території бойових дій призвели до зменшення абонентської бази постачальників голосових послуг фіксованого зв'язку.

У свою чергу, руйнування інфраструктури електронних комунікаційних мереж призводить до тривалої відсутності зв'язку у наявних абонентів та фінансових витрат на відновлення пошкоджень цих мереж.

Разом з тим, широке розповсюдження послуг мобільного зв'язку, а також комп'ютерних

програм та мобільних додатків, що дозволяють споживачам послуг доступу до Інтернету замінити традиційні голосові послуги фіксованого зв'язку на сервіси з передачі голосу та відео з використанням Інтернету (таких як Google Meet, Zoom, Microsoft Team, WhatsApp, Telegram тощо), які, в свою чергу, не сприяють нарощенню абонентської бази постачальника голосових послуг фіксованого зв'язку.

Таким чином, продовжується тенденція до зменшення обсягів ринку голосових послуг фіксованого зв'язку.

СТАН РОЗВИТКУ РИНКУ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

7 млрд
грн
дохід операторів
ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

Обсяги доходів від надання послуг поштового зв'язку демонстрували невелику, але позитивну динаміку. За даними операторів поштового зв'язку, у 2022 році доходи склали 6 908 млн грн.

Попри триваючу повномасштабну війну, яку веде РФ, в Україні надійно функціонує ринок послуг поштового зв'язку, який є важливою та соціально значимою інфраструктурною складовою.

НКЕК відповідно до Закону України «Про поштовий зв'язок» від 04.10.2001 № 2759-III (далі – Закон про ПЗ) забезпечує ефективність функціонування ринку послуг поштового зв'язку на основі збалансування інтересів суспільства, операторів та користувачів послуг поштового зв'язку.

На НКЕК згідно із Законом про ПЗ покладаються:

- ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку (далі – Реєстр);
- формування цінової політики та регулювання відповідно до законодавства України тарифів на послуги поштового зв'язку.

Так, з метою реалізації своїх повноважень, постановою НКЕК від 20.04.2022 № 29 було затверджено «Порядок та форму ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку», яким визначено ведення Реєстру як електронної бази даних, що містить перелік суб'єктів господарювання, які мають право надавати зазначені ними у повідомленні послуги поштового зв'язку. У зв'язку з лібералізацією ринку послуг поштового зв'язку, значно спрощено процедури початку здійснення діяльності суб'єктам господарювання на ринку послуг поштового зв'язку та, як наслідок, збільшується кількість операторів поштового зв'язку та обсяг наданих ними послуг. Незважаючи на умови воєнного стану, оператори продовжують працювати і надавати бізнесу та населенню послуги поштового зв'язку. Станом на 31.12.2022 року Реєстр налічував 183 суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері надання послуг поштового зв'язку, що на 10% більше ніж у 2021 році.

Тарифне регулювання у сфері надання послуг поштового зв'язку здійснюється НКЕК відповідно до законодавства України і повинно стимулювати впровадження операторами поштового зв'язку новітніх технологій, підвищення якості надання послуг, збільшення обсягів і розширення номенклатури послуг. Тарифному регулюванню у сфері надання послуг поштового зв'язку підлягають виключно універсальні послуги поштового зв'язку.

Граничні тарифи на універсальні послуги поштового зв'язку затверджені рішенням НКРЗІ від 02.11.2021 №413, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 18.11.2021 за №1516/37138.

Надання універсальних послуг поштового зв'язку на всій території України забезпечує АТ «Укрпошта», яке входить до сфери управління Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України, є правонаступником УДППЗ «Укрпошта» та визначено національним оператором поштового зв'язку України та налічує понад 11 тис. об'єктів поштового зв'язку (поштакти, поштові відділення, пересувні, сезонні та острівні відділення поштового зв'язку).

За участі НКЕК, в державі відбувається реформування регуляторних підходів у сфері надання послуг поштового зв'язку в контексті прийнятого Верховною Радою України 25.11.2022 Закону України «Про поштовий зв'язок» від 03.11.2022 № 2722-IX, який набирає чинності 25.05.2023.

Вищезазначений Закон закріплює перелік доступних для населення універсальних послуг поштового зв'язку; суб'єктів владних повноважень у сфері поштового зв'язку, а також прав та обов'язків користувачів послуг поштового зв'язку; врегульовує діяльність суб'єктів господарювання у сфері поштового зв'язку; запроваджує дієвий державний нагляд (контроль), визначає повноваження НКЕК, як національного регулятора у сфері послуг поштового зв'язку, які на відміну від попереднього Закону про ПЗ та у відповідності до європейського законодавства суттєво зменшують його регуляторний вплив, сприяючи його відкритості, прозорості та ефективності.

Під впливом впровадження воєнного стану, ринок поштових послуг України зазнав певних змін. Так, АТ «Укрпошта» у партнерстві з ТОВ «Нова Пошта» реалізує логістичну частину проекту Help Ukraine, який об'єднує Сільпо, Фоззі Груп, Розетку та інші крупні бізнеси. Це доставка гуманітарних вантажів з двох великих складів у Польщі, куди авіасполученням потрапляють вантажі з усього світу, а далі їх транспортують автотранспортом до цільових груп.

Стрімке посилення конкурентної боротьби на ринку надання послуг поштового зв'язку є наслідком продовження швидкого розвитку інформатизації суспільства та поживлення онлайн-торгівлі. Споживачі та бізнес все більше віддають перевагу саме цьому сучасному способу торгівлі, а оператори поштового зв'язку виконують роль логістичного ланцюжка по доставці товарів до громадянина, в тому числі із-за кордону. Обсяги замовлень через мережу Інтернет динамічно зростають, відповідно збільшуючи попит і на поштові відправлення.

Основними проблемами галузі поштового зв'язку залишається якість надання поштових послуг у сільських та відділених районах, а також проблема обслуговування районів, постраждалих від ведення бойових дій.

РОЗДІЛ 2. КОРИСТУВАННЯ РЕСУРСАМИ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ, РАДІОЧАСТОТНИМ СПЕКТРОМ

РОЗПОДІЛ І КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ СПЕКТРОМ

Одним із викликів для галузі зв'язку в умовах повномасштабної військової агресії РФ стала вимушена міграція абонентів мобільного зв'язку до західних регіонів України, що позначилось на критичному перенавантаженні мобільних мереж. Відповідно виникла потреба у розширенні пропускну здатності

мереж, що потребує задіяння додаткового радіочастотного спектру як для радіотехнологій 3G, так і 4G. За результатами досліджень щодо впливу радіообладнання 4G на роботу радіоелектронних засобів спеціальних користувачів у смугах радіочастот та за погодженням з Генеральним штабом Збройних Сил України, НКЕК опрацювала можливість надання в користування операторам мобільного зв'язку доступних смуг радіочастот у діапазонах 900 МГц, 2100 МГц, 2300 МГц та 2600 МГц. Разом з НЦУ було визначено оптимальне рішення, відповідно до якого кожному з операторів мобільного зв'язку було надано дозвіл на користування додатковим спектром від 10 до 50 МГц по всій території України задля термінового збільшення ємності та покращення працездатності мереж.

5,6 МЛН грн

надходження від видачі, переоформлення, продовження терміну дії ліцензій на користування радіочастотним ресурсом (спектром) України

З метою розподілу радіочастот та визначення умов використання абонентських супутникових терміналів системи SpaceX Starlink в Україні, НКЕК були надано відповідні пропозиції до Адміністрації Держспецзв'язку щодо внесення змін до Плану використання радіочастотного ресурсу України, затвердженого постановою КМУ від 09.06.2006 № 815.

Також НКЕК взяла безпосередню участь у розробленні нового Плану розподілу і користування радіочастотним спектром в Україні на виконання Закону України «Про електронні комунікації» (далі – Закон про ЕК). Надані до Адміністрації Держспецзв'язку пропозиції орієнтовані на максимальну гармонізацію використання смуг радіочастот загальними користувачами України з ЄС.

Протягом 2022 року НКЕК видано 25 ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України (спектром), а сума коштів, сплачених суб'єктами господарювання за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України (спектром) за 2022 рік склала 5 628,1 тис. грн.

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ РАДІОТЕХНОЛОГІЙ

Забезпечення безперебійного зв'язку у 2022 році набуло іншого та вкрай важливого значення. В результаті пошкоджень та руйнування наземних електронних комунікаційних мереж в умовах воєнного стану постала гостра потреба у альтернативних рішеннях з метою забезпечення безперебійного зв'язку. Такою альтернативою стало використання супутникової низько-орбітальної радіотехнології – SpaceX Starlink, яка забезпечує доступ до Інтернету з будь-якої точки на земній поверхні, що дозволяє зберегти зв'язок між різними регіонами країни та забезпечити безперебійний обмін інформацією.

НКЕК спільно з Державним підприємством «Український державний центр радіочастот» (далі – УДЦР) та НЦУ розроблено технічні умови роботи системи SpaceX Starlink на території України для загальних користувачів радіочастотного спектра. З метою надання можливості використання абонентських супутникових терміналів Starlink не тільки підприємствам та об'єктам критичної інфраструктури, а і усім користувачам, НКЕК було прийнято рішення від 20.04.2022 № 31, яким рекомендовано НЦУ уточнити умови використання абонентських супутникових терміналів, встановивши, що на період дії режиму воєнного стану їх використання дозволяється усіма категоріями користувачів за умови дотримання електромагнітної сумісності радіообладнання.

Що стосується подальшого впровадження сучасних радіотехнологій мобільного зв'язку, у вересні-жовтні 2022 року НКЕК було проведено дослідження попиту на смугу радіочастот в діапазоні 2300 МГц для стандарту LTE TDD, за результатами якого, після прийняття необхідних нормативно-правових актів, буде розпочато підготовку до проведення конкурсу (аукціону) на отримання ліцензій у зазначеному спектрі.

ВИКОРИСТАННЯ РАДІООБЛАДНАННЯ

У 2022 році постановою НКЕК від 29.06.2022 № 87, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України від 15.07.2022 за № 788/38124, затверджено Положення про Реєстр радіообладнання та випромінювальних пристроїв (далі – Реєстр РО та ВП).

Оновлений Реєстр РО та ВП містить 7 розділів (переліків), які включають: дозволене та заборонене до ввезення та експлуатації в Україні радіообладнання, індивідуальні та узагальнені умови його застосування, відомості про виробників, спеціальний порядок оформлення.

Уся необхідна інформація про радіообладнання та його виробника відтепер міститься у одному реєстрі, що забезпечує зручне і повне отримання відомостей.

Протягом 2022 року НКЕК зареєстровано 27 нових типів радіообладнання, що має низький рівень відповідності суттєвим вимогам Технічного регламенту радіообладнання.

Визначено можливість застосування 18 типів радіообладнання на території України із відповідними умовами для кожного такого типу радіообладнання, та щодо 2 типів радіообладнання було прийнято рішення про неможливість його застосування.

В 2022 році НКЕК зареєстровано 3 нових виробників радіообладнання, загальна кількість яких зареєстрованих в Реєстрі РО та ВП на кінець 2022 року склала 64 виробника.

27 типів
радіо-
обладнання
зареєстровано
протягом 2022 р.

У 2022 році унормовано питання тимчасового використання радіообладнання для проведення демонстрації роботи радіообладнання та експериментів, пов'язаних з впровадженням нових радіотехнологій.

26.10.2022 рішенням НКЕК № 199 було прийнято заходи для уникнення шкідливих завад, електромагнітних завад, ризику для здоров'я та безпеки людей, домашніх тварин та майна, за умови яких можлива демонстрація радіообладнання системи мобільного зв'язку LYNK. Протягом більш ніж одного місяця ТОВ «Lynk Global» проводились тестові випробування спільної роботи терміналів мобільного зв'язку з супутниковим сегментом системи LYNK на території України з метою дослідження технічних аспектів роботи. Головною метою цього експерименту є дослідження доцільності використання системи LYNK як доповнення до існуючого покриття мобільних операторів та надання послуг у випадках, коли мобільні мережі недоступні.

РОЗПОДІЛ ТА КОРИСТУВАННЯ РЕСУРСАМИ НУМЕРАЦІЇ

Виконання завдань з розподілу, присвоєння, обліку ресурсів нумерації, здійснюється шляхом надання НКЕК адміністративних послуг з надання, переоформлення, продовження строку дії та анулювання дозволів на користування ресурсом нумерації, передачі прав на користування ресурсом нумерації іншим постачальникам мереж та послуг.

Згідно прийнятих до запровадження в Україні воєнного стану рішень про виділення номерного ресурсу, було видано дозволів на використання: 30 700 номерів місцевих телефонних мереж; 6 національних кодів пунктів сигналізації мережі СКС-7; одним кодом оператора глобальної телекомунікаційної послуги «800»; двох скорочених номерів для організації інформаційно-довідкових служб соціального спрямування.

Відповідно загальна сума надходжень до загального фонду Державного бюджету у 2022 році за надання дозволів на користування ресурсом нумерації склала

916,4 тис. грн

У зв'язку із введенням в Україні воєнного стану та прийняттям Кабінетом Міністрів України постанови від 28.02.2022 № 165 «Про зупинення строків надання адміністративних послуг та видачі документів дозвільного характеру» (із змінами) зупинено строки надання адміністративних послуг, з питань користування ресурсами нумерації, та буде відновлено у місячний строк після припинення чи скасування воєнного стану на відповідній території України.

Також згідно вимог постанови Кабінету Міністрів України від 18.03.2022 № 314 «Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану» (із змінами) встановлено, зокрема, що строки дії дозволів на користування ресурсом нумерації, які були чинними на 24.02.2022, автоматично подовжені на період воєнного стану та три місяці з дня його припинення чи скасування.

Це дозволило користувачам ресурсу нумерації зберегти право на надання електронних комунікаційних послуг з використанням нумерації громадянам, підприємствам,

установам, організаціям та державним органам у цих надзвичайно складних умовах та підтримувати надійний зв'язок в інтересах обороноздатності держави та військової діяльності, надання медичної допомоги та евакуації населення, вирішення гуманітарних та інших питань, пов'язаних із виникненням загрози життю та/або здоров'ю населення на всій території України.

Станом на 01.01.2023 право на користування ресурсами нумерації електронних комунікаційних мереж загального користування мали 209 постачальників мереж та послуг (у 2021 році – 213 користувачів ресурсів нумерації), що було реалізовано на підставі 1 262 дозвільних документів.

Рис. 2.1

Типи ресурсу нумерації та кількість користувачів ресурсу нумерації, які мають дозволи на їх користування, станом на 31.12.2022.

РОЗДІЛ 3. ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД (КОНТРОЛЬ) У СФЕРАХ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ, РАДІОЧАСТОТНОГО СПЕКТРА ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ (КОНТРОЛЮ) У СФЕРАХ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ, РАДІОЧАСТОТНОГО СПЕКТРА ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

Метою державного нагляду (контролю) у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку є виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства постачальниками електронних комунікаційних мереж та/або послуг, користувачами радіочастотного спектра та операторами поштового зв'язку, забезпечення безпеки електронних комунікацій, захист прав кінцевих користувачів послуг.

Здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку НКЕК у 2022 році було обумовлено:

- змінами в законодавстві, а саме набранням чинності з 01.01.2022 Закону про ЕК, який, зокрема, визначає способи та процедуру здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра, підстави для проведення позапланових перевірок, відповідальність за порушення вимог законодавства про електронні комунікації та радіочастотний спектр, а також набранням чинності з 13.02.2022 Закону про НКЕК, який визначає її завдання, функції, повноваження, зокрема, щодо здійснення державного нагляду у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра, надання послуг поштового зв'язку;
- введенням в Україні правового режиму воєнного стану Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022;
- постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану»;
- Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни», згідно з яким у період дії воєнного стану або стану війни будь-які перевірки щодо своєчасності та повноти подання будь-яких звітів чи документів звітного характеру уповноваженими органами не здійснюються.

Враховуючи зазначені зміни в законодавстві, а також обмеження на проведення заходів державного нагляду (контролю), НКЕК було забезпечено розробку та затвердження необхідних нормативно-правових актів, які врегульовують питання здійснення державного нагляду (контролю) у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку.

За поданням НКЕК Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 02.12.2022 № 1353 «Про внесення зміни до пункту 3 додатка до постанови Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 р. № 710», яка спрямована на забезпечення можливості НКЕК проводити випробування передбачених законодавством параметрів якості електронних комунікаційних послуг (мобільного зв'язку) при здійсненні заходів державного нагляду (контролю) та проведенні моніторингу якості послуг мобільного зв'язку.

Постановою Кабінету Міністрів України від 04.11.2022 № 1244 затверджено критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) НКЕК, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку.

зв'язку та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) НКЕК, та рішенням НКЕК від 30.11.2022 № 226 затверджено річний план здійснення заходів державного нагляду (контролю) НКЕК у сфері надання послуг поштового зв'язку на 2023 рік.

Організацію державного нагляду НКЕК забезпечує відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану».

В умовах воєнного стану НКЕК було забезпечено проведення спільних заходів з Національною поліцією України, а також направлення письмових попереджень власникам незаконно діючого радіообладнання (далі – НДР) з метою виявлення та припинення порушення законодавства. Особливістю таких заходів у 2022 році було значне ускладнення їх організації та проведення, обмеження кількості та районів (місць) проведення, що обумовлено повномасштабною збройною агресією РФ.

Протягом 2022 року проведено 10 спільних заходів, та направлено власникам НДР 217 попереджень, за результатами яких припинено порушення законодавства та роботу НДР, що могли нести загрозу національній безпеці.

За результатами відстеження рішень, прийнятих судами у справах про адміністративні правопорушення за статтею 146 КУпАП (по протоколам уповноважених посадових осіб НКЕК, складеним у попередніх періодах) встановлено, що судами за місцем скоєння правопорушень винесено:

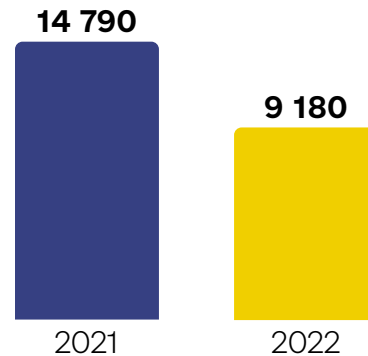
24 постанови, з них 14 постанов про накладення адміністративних стягнень у вигляді штрафів на суму 9 180 грн з конфіскацією 2 радіоелектронних засобів;

6 постанов про закриття справ у зв'язку з закінченням строку накладення адміністративного стягнення, 3 постанови про закриття справи у зв'язку з відсутністю в діях складу адміністративного правопорушення, 1 постанову про закриття справи у зв'язку з наявністю по тому самому факту постанови про накладення адміністративного стягнення.

Проведеними у 2022 році, в умовах воєнного стану, заходами, забезпечено виконання НКЕК визначених законодавством завдань і функцій щодо здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку, а також спроможність на високому рівні здійснювати їх виконання у 2023 році.

Рис. 3.1

Порівняльні дані накладених стягнень за рішеннями суддів за 2021 та 2022 роки, грн

При цьому, існують проблемні питання, пов'язані із здійсненням контролю за безпечним та сталим функціонуванням мереж електронних комунікацій, що використовуються для надання електронних комунікаційних послуг в умовах воєнного стану через відсутність чітких вимог (критеріїв) забезпечення сталості таких мереж, відсутністю в законодавстві обов'язку постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг виконувати рішення РНБО, уведені у дію указами Президента України, щодо обмеження або припинення надання електронних комунікаційних послуг та інших санкцій у сфері електронних комунікацій, а також необхідністю внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення з метою приведення його положень у відповідність до Закону про ЕК.

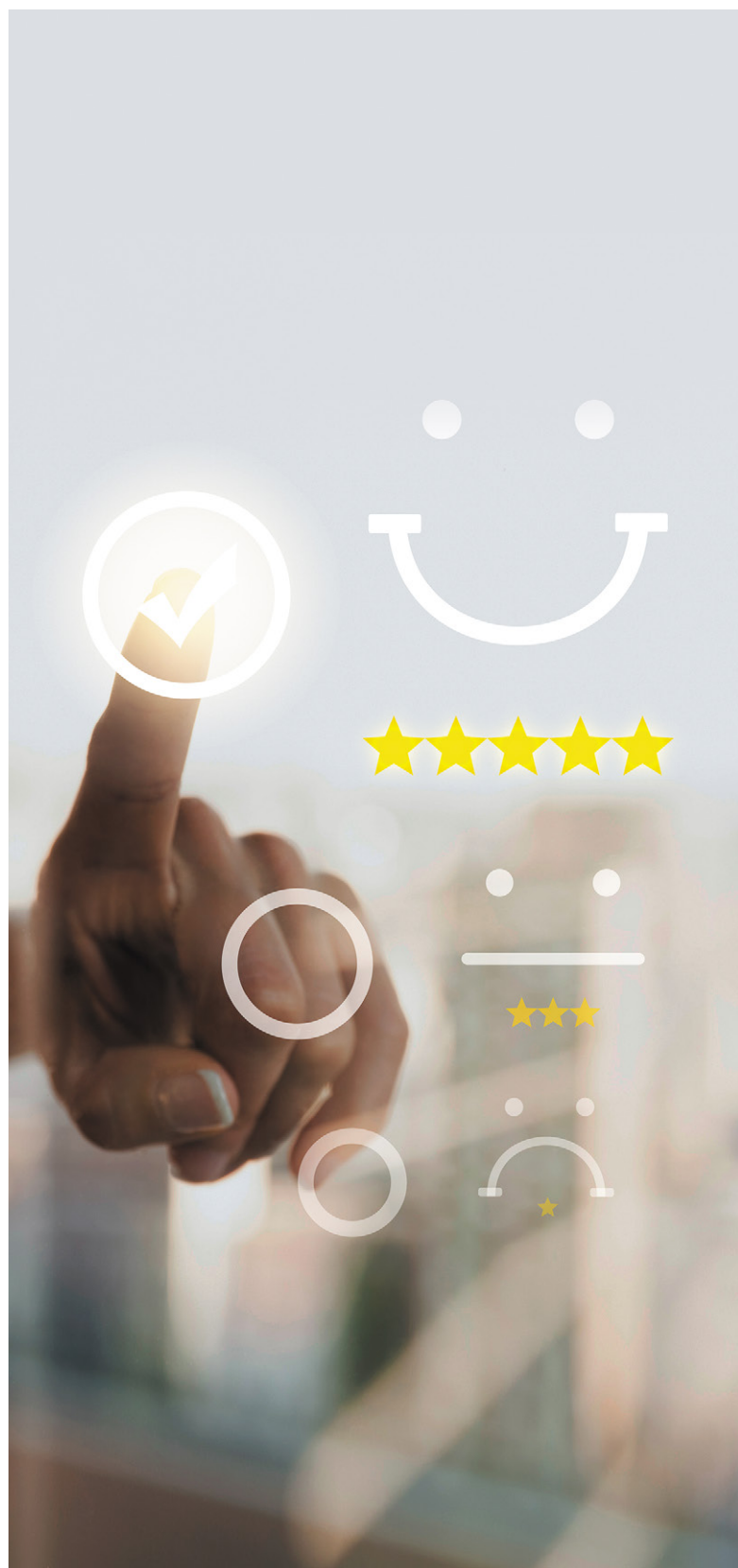
У 2023 році НКЕК продовжуватиме удосконалення державного нагляду (контролю), в тому числі визначенням ефективних механізмів нагляду (контролю), застосування яких спрямовано також на попередження порушень суб'єктами господарювання, іншими фізичними та юридичними особами.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Заходи з задоволення потреб громадян України у якісних електронних комунікаційних послугах продовжувались у 2022 році та є одними із основних напрямків діяльності НКЕК.

Діяльність НКЕК щодо забезпечення споживачів електронними комунікаційними послугами належної якості реалізовувалась відповідно до законодавства у сфері електронних комунікацій з урахуванням:

- Указу Президента України від 08.07.2019 № 497 «Про деякі заходи з покращення доступу до мобільного Інтернету»;
- Указу Президента України від 26.11.2022 № 802/2022 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 26.11.2022 «Про забезпечення електронними комунікаційними послугами в умовах воєнного стану» в частині забезпечення виконання заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану з дотриманням постачальниками електронних комунікаційних мереж та/або послуг показників та параметрів якості електронних комунікаційних послуг»;
- Плану заходів щодо створення умов розвитку мобільного широкосмугового доступу, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 №1272-р;
- Плану заходів щодо підвищення якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку на 2020-2022 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 1189-р;
- Плану заходів з розвитку широкосмугового доступу до Інтернету на 2021-2022 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.09.2021 № 1069-р;
- рішення НКРЗІ від 16.03.2021 № 101 «Про представлення плану заходів щодо поетапного створення та розгортання загальнонаціональної постійно діючої Системи моніторингу якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку та доступу до Інтернету для забезпечення всебічного періодичного інформування споживачів про рівні якості телекомунікаційних послуг».

Діяльність НКЕК щодо забезпечення якості електронних комунікаційних послуг протягом 2022 року здійснювалась з урахуванням Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, яким в Україні введено воєнний стан.

З набранням чинності 13.02.2022 Закону про Регуляторний орган та з урахуванням вимог Закону про ЕК, НКЕК розпочала виконання нового для сфери електронних комунікацій завдання з питань якості електронних комунікаційних послуг, передбачене Європейським кодексом електронних комунікацій, а саме здійснення моніторингу якості електронних комунікаційних послуг (далі – моніторинг якості).

Відповідно до Закону про ЕК моніторинг якості здійснюється НКЕК або державним підприємством, що перебуває у сфері його управління. У 2022 році моніторинг якості здійснювався на мережах постачальників електронних комунікаційних послуг мобільного зв'язку ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна» та ТОВ «лайфселл» (далі – певні постачальники).

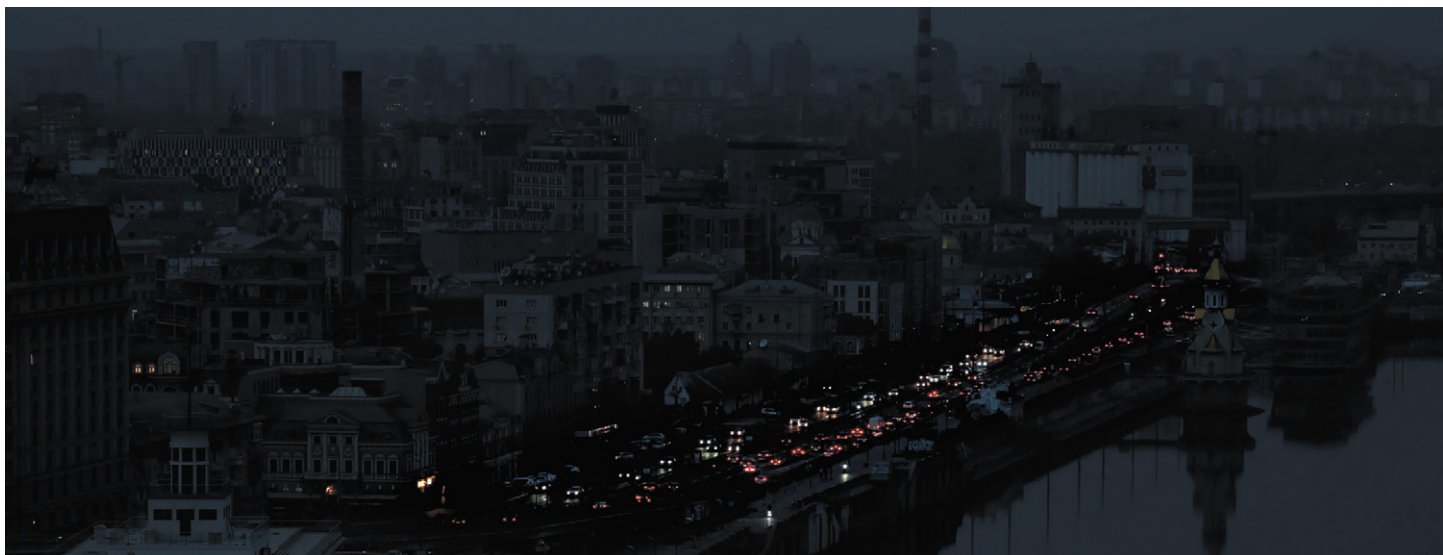
В умовах воєнного стану головною метою моніторингу якості є надання НКЕК та певним постачальникам електронних комунікаційних послуг/мереж інформації щодо доступності електронних комунікаційних послуг мобільного зв'язку та стану їх якості на території України, де не велися бойові дії, забезпечення захисту прав кінцевих споживачів на отримання послуг електронних комунікацій належної якості.

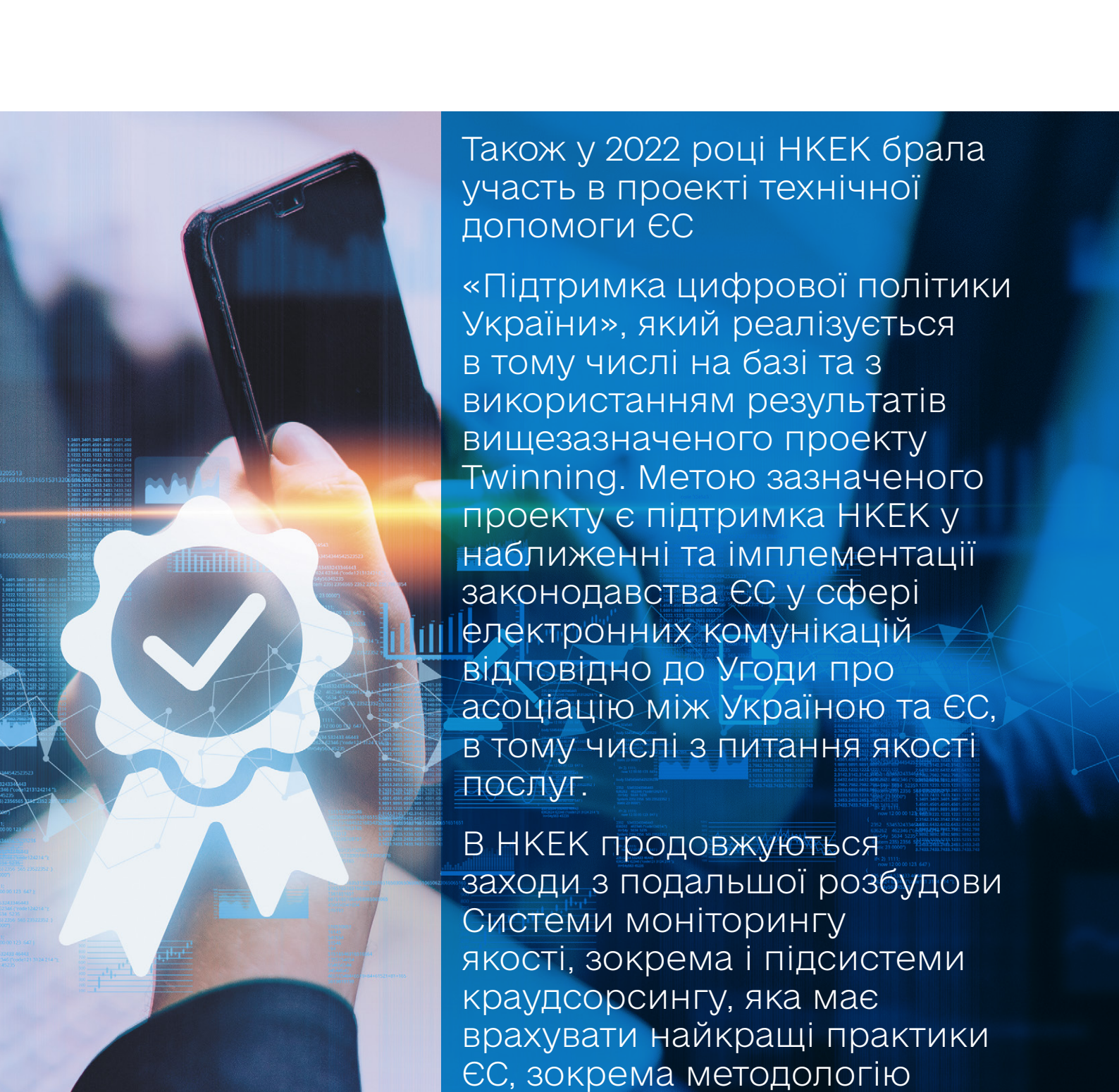
За результатами здійснення заходів моніторингу якості узагальнені матеріали

щодо стану покриття мережами мобільного зв'язку та щодо показників якості електронних комунікаційних послуг у мережах мобільного зв'язку кожного певного постачальника та їх аналіз доводився НКЕК до певних постачальників з метою використання результатів моніторингу для забезпечення надійного мобільного зв'язку, виявлення проблемних ділянок автомобільних доріг та в населених пунктах.

З початком воєнного стану значно зросли переміщення на дорогах України і ще більше зросла необхідність постійного та якісного зв'язку. За результатом спільної роботи НКЕК, Мінцифри та операторів мобільного зв'язку, було визначено 14 ключових автомобільних шляхів, що мають особливе міжнародне та загальнонаціональне значення в пасажиропотоках та вантажоперевезенні з урахуванням ведення бойових дій. Протягом року НКЕК забезпечувала координацію та взаємодію з постачальниками енергетичних мереж, органами місцевого самоврядування та іншими відомствами зокрема у виділенні земель місцевими територіальними громадами та підведення ліній електропередачі в місцях, де оператори електронних комунікацій визначили локації, де потрібно будувати базові станції.

Протягом 2022 року НКЕК здійснювалось впровадження рекомендацій за результатами проекту технічної допомоги ЄС Twinning «Посилення регуляторної спроможності НКРЗІ у сфері доступу до ринку та системи моніторингу якості послуг», в частині забезпечення належної якості надання телекомунікаційних послуг шляхом впровадження системи моніторингу показників якості телекомунікаційних послуг в режимі реального часу та забезпечення можливості для споживачів самостійно контролювати відповідні показники в рамках імплементації вимог європейської системи електронних комунікацій на основі acquis ЄС.

Також у 2022 році НКЕК брала участь в проєкті технічної допомоги ЄС

«Підтримка цифрової політики України», який реалізується в тому числі на базі та з використанням результатів вищезазначеного проєкту Twinning. Метою зазначеного проєкту є підтримка НКЕК у наближенні та імплементації законодавства ЄС у сфері електронних комунікацій відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, в тому числі з питання якості послуг.

В НКЕК продовжуються заходи з подальшої розбудови Системи моніторингу якості, зокрема і підсистеми краудсорсингу, яка має врахувати найкращі практики ЄС, зокрема методологію та специфікацію керівних документів BEREC, в тому числі BoR (17) 178 «Net Neutrality regulatory assessment methodology» та BoR (17) 179 «Net neutrality measurement tool specification».

РОЗДІЛ 4. ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ТА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

ВИКЛИКИ ТА КЛЮЧОВІ ДОСЯГНЕННЯ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РФ

Повномасштабне вторгнення РФ на територію України 24.02.2022 змінило не тільки початкові плани та пріоритети НКЕК на 2022 рік, але й нашу реальність.

Першочергово, НКЕК зосередилася на забезпеченні можливостей для українців, які вимушено покинули територію України та тимчасово перебувають за кордоном, залишатися на зв'язку з рідними та не втрачати контакт з Батьківщиною. Задля цього вже на третій день повномасштабного вторгнення, НКЕК ініціативно звернулася до Органу європейських регуляторів електронних комунікацій (BEREC) та регуляторних органів держав-членів ЄС з проханням надати максимальну підтримку українським громадянам, зокрема знизити вартість послуг роумінгу та міжнародних дзвінків в Україну. А вже 08.04.2022, під егідою Європейської Комісії (ЕК) та Європейського парламенту, за підтримки НКЕК і BEREC, відбулося підписання трьома українськими та двадцятьма чотирма європейськими операторами електронних комунікацій Спільної заяви, яка дозволила впровадити скоординований підхід до

встановлення тарифів на послуги роумінгу та міжнародних дзвінків в Україну, а також дала змогу українським операторам мобільного зв'язку пропонувати своїм абонентам доступні послуги роумінгу в 25 державах-членах ЄС, і навіть охопити країни, які не є частиною ЄС. Протягом 9 місяців реалізації Спільної заяви спостерігалася стійка тенденція до щомісячного зростання рівня споживання послуг трафіку даних (доступ до Інтернету) та голосових послуг. У середньому, споживання голосового трафіку на одного абонента на місяць зросло з 17 хвилин до 52 хвилин, а споживання трафіку даних у міжнародному роумінгу зросло з 474 Мб до 3,6 Гб.

Також за зверненням НКЕК до Групи європейських регуляторів поштових послуг (ERGP), операторами поштового зв'язку ЄС було частково знижено або скасовано плату за пересилання посилок в Україну фізичними особами, у тому числі із медикаментами та гуманітарною допомогою.

НКЕК використовувала усі доступні міжнародні платформи для привернення уваги до війни

безкоштовно отримали близько

3 500

одиниць
обладнання

в Україні, яка підняла чимало серйозних викликів для сфери електронних комунікацій та цифрової інфраструктури, та залучення допомоги з метою подолання її наслідків. Так, Голова НКЕК взяв участь у заходах **Цифрової асамблеї (Digital Assembly) 2022 року** представивши те, як Україна в умовах війни забезпечує підключення (Connectivity), стійкість цифрової інфраструктури, яка цілеспрямовано руйнується агресором, та потреби сектору електронних комунікацій для відновлення мереж та телекомунікаційної інфраструктури.

Шляхом постійної комунікації НКЕК з міжнародними партнерами, вдалося:

- безкоштовно отримати близько 3 500 одиниць вартісного обладнання для швидкого відновлення українськими операторами пошкоджених мереж, а також постійно доносити потреби сектору електронних комунікацій для відновлення мереж та телекомунікаційної інфраструктури;
- заручитися підтримкою в питаннях обмеження присутності рф у міжнародних секторальних організаціях, зокрема Європейській конференції адміністрацій зв'язку (СЕПТ), Міжнародному союзу електрозв'язку (МСЕ);
- заручитися підтримкою задля більш інтенсивної інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС (ЄЦРЄС) та подальшого набуття повноправного членства в ЄС;
- представляти реальний досвід України щодо функціонування сектору електронних комунікацій в умовах збройної агресії та забезпечення стійкості телекомунікаційної інфраструктури.

Навіть в умовах повномасштабної війни рф проти України, НКЕК докладала усіх зусиль, щоб ефективно діяти як в умовах воєнного часу, так і у виконанні завдань, визначених законодавством та євроінтеграційним курсом Держави, які набули ще більшого значення в контексті набуття Україною статусу країни-кандидата на членство в ЄС.

ПОГЛИБЛЕННЯ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄДИНОГО ЦИФРОВОГО РИНКУ ЄС

На початку 2022 року відбувся ряд законодавчих змін. Зокрема, набрали чинності Закон про ЕК (01.01.2022) та Закон про Регуляторний орган (13.02.2022), розроблені, серед іншого, з метою імплементації норм Європейського кодексу електронних комунікацій (Директива ЄС 2018/1972). З метою практичної імплементації вказаних законів протягом року розроблено та прийнято 24 підзаконних нормативно-правових акти.

У рамках розгляду Європейською стороною заявки України на вступ до ЄС, НКЕК забезпечила заповнення всеохоплюючого опитувальника ЄК для формування висновку про надання статусу кандидата на членство в ЄС в частині електронних комунікаційних та інформаційних технологій, а також послуг поштового зв'язку. Варто відзначити, що висновок ЄК, як і щорічні звіти про імплементацію Угоди про асоціацію між Україною та ЄС за декілька попередніх років, засвідчив суттєвий прогрес у імплементації права ЄС у сфері електронних комунікацій. Зокрема, позитивну оцінку отримано щодо прийнятого Закону про Регуляторний орган, що стало важливим кроком у наближенні законодавства України до права ЄС у вказаній сфері.

У 2022 році НКЕК поглибила співпрацю з європейськими інституціями BEREC та ERGP, що дозволяє більш ефективно впроваджувати стандарти ЄС у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку.

На звернення НКЕК, 07.06.2022 Європейською Комісією прийнято рішення про приєднання українського регуляторного органу у сфері електронних комунікацій до BEREC, а вже 09.06.2022 керівництво НКЕК взяло участь у 51-му Пленарному засіданні BEREC, де у рамках спеціальних сесій, представило поточний стан сектору електронних комунікацій та завданих пошкоджень телекомунікаційній інфраструктурі України внаслідок дій російських військ на території України, досвід України у забезпеченні connectivity в умовах війни, а також заходи щодо підтримки українців, які вимушено покинули Україну та перебувають на території ЄС. Ці ж питання, а також те, як сектор проходить blackout та енергетичну кризу, після все нових атак ворога, яких зусиль докладають оператори електронних комунікацій, НКЕК як регуляторний орган, та увесь державний сектор, щоб продовжувати забезпечувати можливість українців залишатися на зв'язку, та

інші питання були представлені керівництвом НКЕК й у рамках 53-го засідання BEREC, яке відбулося 08-09 грудня 2022 року.

Окрім того, 09.12.2022 були підписані Робочі домовленості стосовно участі НКЕК у роботі BEREC та Офісу BEREC, що стало заключним кроком у процедурі приєднання НКЕК до BEREC.

Участь НКЕК у роботі BEREC – це практичний крок для України на шляху до ЄЦР ЄС, а відтак, й на шляху до повноправного членства України в ЄС, що дозволить ефективніше переймати кращий досвід і розуміти тренди розвитку та зміцнення внутрішнього ринку практик. Окрім того, BEREC – це платформа, де НКЕК може представляти власний досвід та особливості регулювання українського сектору електронних комунікацій.

08.07.2022 НКЕК також набула статусу постійного спостерігача у ERGP, що забезпечує координацію та співробітництво між регуляторами поштових послуг держав-членів ЄС та їх взаємодію з ЄК для розвитку та зміцнення внутрішнього ринку у секторі поштових послуг та забезпечення послідовного застосування права ЄС у цій сфері.

СПІВРОБІТНИЦТВО НКЕК З МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

З початком повномасштабної війни НКЕК у взаємодії з іншими профільними органами влади України та в рамках діяльності в таких міжнародних організаціях як МСЕ та СЕПТ, спрямував зусилля на блокування (обмеження впливу) рф та Республіки Білорусь на міжнародній арені.

Так, вже у перші тижні війни (18.03.2022) було призупинено членство рф у СЕПТ.

У рамках роботи в МСЕ, НКЕК спільно з колегами з Адміністрації Держспецзв'язку, Міністерства закордонних справ України та УДЦР, зокрема шляхом підготовки та участі у Всесвітній асамблеї стандартизації електрозв'язку (VASE,

01-09 березня) та Повноважній конференції МСЕ 2022 року (ПК-22, 26 вересня – 14 жовтня), досягнуто:

- виключення представників РФ зі списку кандидатів на посади в Дослідних комісіях Сектору стандартизації електрозв'язку МСЕ;
- прийняття у березні 2022 року Резолюції 1408 Ради МСЕ 2022 року «Допомога та підтримка Україні у відновленні галузі електрозв'язку» (далі – Резолюція), яка передбачала здійснення оцінювання збитків, завданих телекомунікаційній інфраструктурі України та програмування ефективної допомоги Україні і сприяння мобілізації ресурсів для відновлення її інфраструктури. НКЕК. Як результат, на виконання Резолюції Генеральним секретарем МСЕ в ході ПК-22 було представлено Документ 70, на виконання якого МСЕ було розроблено та оприлюднено звіт «Попередня оцінка збитків телекомунікаційній інфраструктурі та стійкості екосистеми ІКТ в Україні», а також вибірку обіцянок та внесків, пов'язаних з Україною (внески цифрової

коаліції Partner2Connect «Об'єднання для відновлення»);

- включення до заключних актів ПК-22: заяви від України та спільної заяви від України та 48 країн-партнерів щодо засудження дій РФ та підтримки України у відновленні телекомунікаційної інфраструктури;
- прийняття резолюцій, зокрема щодо використання частотних присвоєнь військовим обладнанням для служб національної оборони і щодо космічної діяльності;
- блокування спроби РФ просунути цинічну резолюцію про повагу до прав держав-членів і членів Сектору в МСЕ та повагу до фундаментальних прав людини;
- вперше в історії МСЕ представників РФ не було обрано на посади в керівному складі МСЕ;
- вжито ряд заходів в частині протидії незаконному використанню захопленого агресором радіочастотного та номерного ресурсів України на тимчасово окупованих територіях.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЄКТІВ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ДОСЯГНЕННЯ

Протягом 2022 року команда НКЕК продовжила реалізовувати проєкти міжнародної технічної допомоги, завершивши рік успішною реалізацією трьох таких проєктів.

Проєкт ЄС «Підтримка цифрової політики України», який стартував у 2021 році та

спрямований на підтримку НКЕК та Мінцифри у підготовці, прийнятті, імплементації та забезпеченні виконання законодавства та державної політики у сфері цифрової економіки згідно з Додатком XVII-3 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, успішно реалізовувався і у 2022 році.

Реалізацію Проекту не тільки вдалося продовжити, незважаючи на повномасштабне вторгнення РФ на територію України, але і адаптувати його до поточних потреб та викликів, розробивши кризовий план та збільшивши бюджет Проекту з метою реалізації нових його напрямків.

Серед новел, у рамках Проекту стартувала робота над розробкою проекту плану стійкості електронних комунікаційних мереж України та відповідних рекомендацій, впровадженням нових функцій та завдань, а також інституційним становленням НКЕК у відповідності до нового законодавства, побудови бренду та місії, візії і цінностей НКЕК, комунікаційного плану та ряду інших напрямків.

Окрім того, продовжилася робота за напрямком інструменту якості послуг (QoS tool) та над розробкою моделі «Long-Run Average Incremental Cost» (LRIC) – моделі ефективного оператора для операторів

фіксованого та мобільного зв'язку України. Варто відзначити, що розробка моделі LRIC в умовах воєнного стану, яка базується на повноті даних наданими українськими операторами електронних комунікацій, – є унікальним досвідом для Європи, а її подальше впровадження в Україні для встановлення єдиних розрахункових такс за термінацію трафіка є істотною умовою для забезпечення інтеграції ринку електронних комунікацій України до ЄЦР ЄС та виконання зобов'язань у сфері електронних комунікацій згідно з Додатком XVII-3 Угоди про асоціацію. Це також сприятиме здійсненню міжоператорських взаєморозрахунків за справедливою ціною задля ефективної конкуренції.

У рамках інструменту TAIEX, у травні 2022 року, 33 представники НКЕК взяли участь у семінарі щодо інструментів та програмного забезпечення для картографування широкосмугових мереж, що дало змогу ознайомитися з досвідом та рішеннями держав-членів ЄС (Словенія, Італія, Португалія, Литва) та отримати необхідні консультації від європейських експертів, зокрема, з питань розробки власної карти широкосмугових мереж.

У 2022 році НКЕК спільно з польськими колегами з Офісу електронних комунікацій (УКЕ) був реалізований інструмент технічної допомоги «Польська допомога», що координується Міністерством закордонних справ Республіки Польща. Серед іншого, проведено:

- 2 семінари з питань доступу до широкосмугового Інтернету та виконання положень Регламенту 2015/2120 про широкосмуговий доступ до Інтернету, моніторинг якості послуг, контроль інвестицій для впровадження широкосмугових мереж, та
- заключна конференція, яка підсумувала та офіційно завершила реалізацію проекту (17.11.2022).

РОЗШИРЕННЯ ДВОСТОРОННЬОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

03.02.2022 відбулося підписання Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Турецької Республіки. НКЕК (НКРЗІ), як регулятор ринку, був залучений до відповідного переговорного процесу в частині торгівлі телекомунікаційними (електронними комунікаційними) послугами протягом останніх 10-ти років.

Протягом року, команда НКЕК активно розширювала та зміцнювала двостороннє співробітництво, включаючи проведення двосторонніх зустрічей, тематичних семінарів з регуляторними органами іноземних країн. Започатковано співпрацю з Норвезьким органом регулювання зв'язку (NCom), Органом з питань зв'язку Великої Британії (Ofcom)

та Федеральною комісією з питань зв'язку Сполучених Штатів Америки (FCC). НКЕК також брала активну участь у міжнародних заходах, що організуються регуляторами іноземних держав.

У 2022 році НКЕК вперше долучилася до NCom Agenda – щорічного заходу, який організовує та проводить норвежський регулятор NCom. Головною темою у 2022 році стала безпека та стійкість мереж, а також цифровий розвиток до 2030 року. Керівництво НКЕК в якості спікерів окремої спеціальної сесії щодо важливості електронних комунікацій під час війни розповіли про виклики та рішення, які доводиться приймати НКЕК, комунікації та підтримку операторів електронних комунікацій і наголосили на необхідності постійної підтримки України у відновленні пошкодженої телекомунікаційної інфраструктури.

У 2022 році НКЕК продовжила плідну багаторічну співпрацю з надійним партнером – Офісом електронних комунікацій Республіки Польща – УКЕ. Окрім спільно реалізованого інструменту технічної допомоги «Польська допомога», НКЕК та УКЕ уклали меморандум про партнерство та співробітництво у сфері регулювання електронних комунікацій.

У перший день війни УКЕ спільно з польськими операторами знизили ціни на транскордонні дзвінки в Україну (до 80 %) з додатковим безкоштовним пакетом хвилин. Крім того, протягом року УКЕ докладав усіх зусиль та підтримував ініціативи НКЕК з питань європейської інтеграції та блокування рф на міжнародному рівні.

РОЗДІЛ 5. НОРМОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ НКЕК У СФЕРАХ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ, РАДІОЧАСТОТНОГО СПЕКТРА ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

ВЖИТІ РЕГУЛЯТОРНІ ЗАХОДИ НА РИНКАХ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ, РАДІОЧАСТОТНОГО СПЕКТРА ТА ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ ТА ПРИЙНЯТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ПІД- ГОТОВЛЕНІ НКЕК У 2022 РОЦІ, ЯКІ ПРОЙШЛИ ПРО- ЦЕДУРИ КОНСУЛЬТАЦІЙ ТА ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ

Основні регуляторні заходи, вжиті НКЕК на ринках електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку у 2022 році були спрямовані на протидію та ліквідацію негативних наслідків повномасштабного збройного вторгнення РФ на територію України, шляхом забезпечення в умовах воєнного стану сталого функціонування мереж електронних комунікацій та надання споживачам електронних комунікаційних послуг.

Так, у зв'язку з викликами воєнного стану, рішенням НКЕК від 24.02.2022 № 3 було схвалено спільний з Генеральним штабом Збройних Сил України тимчасовий Порядок користування радіочастотним спектром спеціальними та загальними користувачами в особливий період та в умовах надзвичайного або воєнного стану, який було надіслано Генеральним штабом Збройних Сил України у зв'язку з підписанням Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX. У подальшому, на засіданні Уряду, яке відбулося 04.10.2022, було прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 1118 «Про затвердження Порядку користування радіочастотним спектром в особливий період та в умовах надзвичайного або воєнного стану», з прийняттям якої вказаний тимчасовий Порядок втратив чинність.

Рішенням НКЕК від 24.02.2022 № 4 було схвалено спільний з Генеральним штабом Збройних Сил України тимчасовий Порядок запровадження в умовах надзвичайного

або воєнного стану тимчасових обмежень на всій території України чи в окремих її регіонах на використання радіообладнання, випромінювальних пристроїв, радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв спеціального призначення, який також було прийнято у зв'язку зі зверненням Генерального штабу Збройних Сил України.

У подальшому, на засіданні Уряду, яке відбулося 27.12.2022, прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 1459 «Про затвердження Порядку запровадження в умовах надзвичайного або воєнного стану тимчасових обмежень на всій території України чи в окремих її регіонах на використання радіообладнання, випромінювальних пристроїв, радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв спеціального призначення», з прийняттям якої вказаний тимчасовий Порядок втратив чинність.

З початком повномасштабної збройної агресії РФ проти України відбулась масова міграція абонентів, через що мережі мобільного зв'язку отримали значне перевантаження, що унеможливило сталу роботу мережі. У зв'язку з цим НЦУ за участю НКЕК було надано вільні частоти у декількох діапазонах в користування операторам мобільного зв'язку на час воєнного стану для термінового збільшення ємності їх мереж. Вільні смуги радіочастот у діапазонах 2100 МГц та 2300 МГц були передані в користування мобільних операторів без видачі ліцензій і оплати за спектр виключно на час дії воєнного стану. Крім того, було дозволено використовувати радіотехнологію

(IMT 4G) у смузі 2575-2610 МГц. Всього за запитами операторів мобільного зв'язку їм було надано у користування радіочастотний спектр для ПрАТ «ВФ Україна» – 45 МГц, ПрАТ «Київстар» – 50 МГц, ТОВ «лайфселл» – 10 МГц. Зазначені заходи надали можливість розширення пропускної здатності наявних в користуванні мобільних операторів каналів, в тому числі і для радіотехнологій 3G/4G, що призвело до стабілізації мереж мобільного зв'язку та можливості отримання електронних комунікаційних послуг споживачами.

В умовах воєнного стану НКЕК надано ряд рекомендацій та офіційних узагальнених роз'яснень, що мають важливе значення для ефективної реалізації прав та обов'язків споживачів та суб'єктів господарювання, які мають намір здійснювати господарську діяльність як постачальники електронних комунікаційних мереж та/або послуг або вже здійснюють відповідну діяльність.

Так, враховуючи терміновий запуск системи SpaceX Starlink в Україні в тестовому режимі, необхідність виконання умов електромагнітної сумісності радіообладнання у діапазонах роботи цієї системи, необхідність дотримання вимог Регламенту радіозв'язку Міжнародного союзу електрозв'язку в частині мінімізації дії радіозавад радіообладнання, розташованого на території України, необхідність якнайшвидшого, в умовах воєнного стану, запровадження широкого застосування радіообладнання для усіх категорій користувачів, на засіданні НКЕК, що відбулося 20.04.2022, прийнято рішення № 31 «Деякі питання використання абонентських супутникових терміналів системи SpaceX Starlink», відповідно до якого рекомендовано НЦУ уточнити умови використання абонентських супутникових терміналів системи SpaceX Starlink, встановивши, що на період дії режиму воєнного стану використання абонентських супутникових терміналів системи SpaceX Starlink дозволяється усіма категоріями користувачів за умови дотримання електромагнітної сумісності радіообладнання.

Рішенням НКЕК від 04.05.2022 № 36 рекомендовано постачальникам послуг фіксованого голосового зв'язку у період дії правового режиму воєнного стану та протягом трьох місяців після його припинення або скасування забезпечити, за наявності технічної можливості, власним кінцевим користувачам – суб'єктам господарювання, які перемістили свої виробничі потужності в інші регіони України:

- продовження надання послуг фіксованого голосового зв'язку шляхом підключення кінцевого (термінального) обладнання

за SIP-технологією з використанням географічних номерів місцевих телефонних мереж поза межами території відповідної зони нумерації та за умови дотримання вимог законодавства;

- укладення з такими кінцевими користувачами, додаткових договорів про надання послуг фіксованого голосового зв'язку або внесення змін до діючих договорів, із зазначенням особливостей проходження екстрених викликів до служб екстреної допомоги та здійснення місцевих викликів при використанні номерів місцевих телефонних мереж зон нумерації, з території яких було переміщено цих кінцевих користувачів.

Враховуючи необхідність створення правових механізмів захисту інтересів суб'єктів господарювання щодо подання звітності у період дії воєнного стану, а також законодавчі зміни, зокрема Закон України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» від 03.03.2022 № 2115-IX та Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану» від 03.03.2022 № 2118-IX, НКЕК було розроблено та розміщено на офіційному вебсайті офіційне узагальнене роз'яснення від 02.04.2022 № 2/ОУР стосовно подання звітності постачальниками електронних комунікаційних мереж та/або послуг.

Рішенням НКЕК від 07.12.2022 № 239 було надано офіційне узагальнене роз'яснення щодо продовження строку дії ліцензій на користування радіочастотним спектром у період дії воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях та протягом шести місяців після його припинення чи скасування, яке розроблене у зв'язку із набранням, 19.11.2022, чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо покращення управління у сфері електронних комунікацій».

Крім того, у 2022 році НКЕК була ініціатором і здійснювала заходи щодо вдосконалення законодавчих актів на ринках електронних комунікацій, радіочастотного спектра та послуг поштового зв'язку, ряду розпоряджень НЦУ, з метою досягнення балансу інтересів користувачів, держави, суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку, забезпечення безпеки електронних комунікацій, розвитку конкуренції, інтеграції ринків України у зазначених сферах до ринків Європейського Союзу.

НКЕК протягом 2022 року продовжувала активну роботу з розробки проектів нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію законів України «Про електронні комунікації», «Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку», «Про поштовий зв'язок».

За результатами проведеної роботи в установленому порядку Комісією було прийнято 24 нормативно-правових акти, що пройшли процедуру державної реєстрації в Міністерстві юстиції України.

Рис. 5.1

Динаміка кількості розроблених НКЕК (НКРЗІ) нормативно-правових актів у 2020-2022 роках

Перелік нормативно-правових актів НКЕК, що пройшли процедури державної реєстрації у 2022 році

Постанова НКЕК від 20.04.2022 № 29 «Про затвердження Порядку та форми ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 14.06.2022 за № 645/37981	Постанову прийнято з метою забезпечення встановлення чіткого порядку та форми ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку, механізму подання повідомлень про внесення інформації до єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку
Постанова НКЕК від 20.04.2022 № 30 «Питання ведення реєстру постачальників електронних комунікаційних мереж та послуг», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 07.05.2022 за № 502/37838	Постанову прийнято з метою запровадження чіткого і прозорого порядку подання суб'єктами господарювання, які є постачальниками електронних комунікаційних мереж та послуг, повідомлення про початок здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій
Постанова НКЕК від 01.06.2022 № 57 «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 15.06.2022 за № 654/37990	<p>Постанову прийнято з метою приведення нормативно-правових актів у відповідність із законами України «Про електронні комунікації» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку», якою визнано такими, що втратили чинність, наступні нормативно-правові акти:</p> <p>Ліцензійні умови користування радіочастотним ресурсом України (рішення НКРЗ від 19.08.2005 № 53);</p> <p>Положення про державне регулювання номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України (рішення НКРЗ від 01.06.2007 № 769);</p> <p>Порядок проведення експертизи при досудовому врегулюванні спору (рішення НКРЗ від 13.05.2010 № 217);</p> <p>Основні вимоги до договору про надання телекомунікаційних послуг (рішення НКРЗІ від 29.11.2012 № 624);</p> <p>Порядок здійснення державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом України в смугах радіочастот загального користування (рішення НКРЗІ від 27.12.2012 № 684);</p> <p>Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (рішення НКРЗІ від 19.11.2019 № 541);</p> <p>Порядок користування інформаційно-аналітичною системою НКРЗІ (рішення НКРЗІ від 09.06.2020 № 223);</p> <p>Уніфіковані форми актів, складених за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом ринку телекомунікацій вимог законодавства у сфері телекомунікацій (рішення НКРЗІ від 29.09.2020 № 367)</p>

<p>Постанова НКЕК від 29.06.2022 № 87 «Про затвердження Положення про реєстр радіообладнання та випромінювальних пристроїв», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 15.07.2022 за № 788/38124</p>	<p>Постанову прийнято з метою удосконалення процедури ведення реєстру радіообладнання та випромінювальних пристроїв у відповідності з вимогами, встановленими Законом України «Про електронні комунікації»</p>
<p>Постанова НКЕК від 06.07.2022 № 95 «Про затвердження Порядку встановлення строку дії ліцензії на користування радіочастотним спектром», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 29.07.2022 за № 856/38192</p>	<p>Постанову прийнято з метою приведення у відповідність нормативно-правових актів до вимог Законів України «Про електронні комунікації» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» в частині встановлення строку, на який видається ліцензія на користування радіочастотним спектром</p>
<p>Постанова НКЕК від 06.07.2022 № 96 «Про затвердження Порядку ведення реєстру ліцензій на користування радіочастотним спектром», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 05.08.2022 за № 890/38226</p>	<p>Постанову прийнято з метою встановлення процедури подання до НКЕК документів щодо ліцензування користування радіочастотним спектром та ведення реєстру ліцензій на користування радіочастотним спектром</p>
<p>Постанова НКЕК від 13.07.2022 № 103 «Про затвердження форм розпорядчих документів регуляторного органу та його уповноважених посадових осіб щодо державного нагляду (контролю), граничних строків усунення певних типів порушень законодавства про електронні комунікації та радіочастотний спектр, які зазначаються в приписі про усунення виявлених порушень», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 28.07.2022 за № 855/38191</p>	<p>Постанову прийнято з метою встановлення чітких та прозорих підходів щодо видачі розпорядчих документів регуляторного органу та його уповноважених посадових осіб, а також визначення граничних строків усунення певних типів порушень законодавства про електронні комунікації та радіочастотний спектр, які зазначаються в приписі про усунення виявлених порушень</p>
<p>Постанова НКЕК від 13.07.2022 №104 «Про затвердження форм актів, що складаються за результатами позапланової перевірки щодо додержання вимог законодавства про електронні комунікації та радіочастотний спектр», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 28.07.2022 за № 844/38180</p>	<p>Постанову прийнято з метою затвердження форм актів, що складаються за результатами позапланової перевірки щодо додержання вимог законодавства про електронні комунікації та радіочастотний спектр, передбачених Законом України «Про електронні комунікації»</p>
<p>Постанова НКЕК від 13.07.2022 № 106 «Питання користування радіочастотним спектром радіообладнанням суднової станції», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 08.09.2022 за № 1027/38363</p>	<p>Постанову прийнято з метою встановлення порядку оформлення гармонізованих та національних експлуатаційних документів для експлуатації радіообладнання суднових станцій, як в межах територіального моря України так і за його межами</p>
<p>Постанова НКЕК від 13.07.2022 № 108 «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 28.07.2022 за № 849/38185</p>	<p>Постанову прийнято з метою приведення нормативно-правових актів у відповідність із законами України «Про електронні комунікації» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку», якою визнано такими, що втратили чинність, наступні нормативно-правові акти:</p> <p>Порядок регулювання тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги (рішення НКРЗ від 02.04.2009 № 1438);</p> <p>Граничні тарифи на загальнодоступні телекомунікаційні послуги (рішення НКРЗІ від 30.03.2021 № 126)</p>

<p>Постанова НКЕК від 13.07.2022 № 109 «Про затвердження Методики визначення плати за доступ до елементів інфраструктури кабельної каналізації електрозв'язку», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 01.09.2022 за № 1003/38339</p>	<p>Постанову прийнято з метою затвердження відповідної Методики, яка визначає механізм формування та встановлення плати за доступ до елементів інфраструктури кабельної каналізації електрозв'язку та поширюється на об'єкти доступу всіх форм власності</p>
<p>Постанова НКЕК від 27.07.2022 № 125 «Про затвердження форм декларацій про забезпечення електромагнітної сумісності радіообладнання та повідомлення про початок експлуатації радіообладнання», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 16.09.2022 за № 1079/38415</p>	<p>Постанову прийнято з метою реалізації норм Закону України «Про електронні комунікації» в частині затвердження форм декларацій про забезпечення електромагнітної сумісності радіообладнання та повідомлення про початок експлуатації радіообладнання</p>
<p>Постанова НКЕК від 03.08.2022 № 133 «Про затвердження Порядку виконання та надання розрахунку електромагнітної сумісності для загальних користувачів», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 16.09.2022 за № 1072/38408</p>	<p>Постанову прийнято з метою встановлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процедури надання розрахунку електромагнітної сумісності для радіообладнання та випромінювальних пристроїв загальних користувачів, внесення змін до діючого позитивного Розрахунку ЕМС, модифікації технічних параметрів та умов Розрахунку ЕМС, а також визначення заходів, необхідних для підтвердження виконання умов забезпечення електромагнітної сумісності запланованого радіообладнання на місці його експлуатації; • процедури тимчасового використання радіообладнання
<p>Постанова НКЕК від 10.08.2022 № 140 «Про затвердження Правил взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 13.09.2022 за № 1047/38383</p>	<p>Постанову прийнято з метою визначення організаційних, технічних та економічних умов взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг (операторів), що є сторонами взаємоз'єднання мереж, при наданні послуг міжособистісних електронних комунікацій з використанням нумерації, які мають намір взаємоз'єднати або вже взаємоз'єднали свої електронні комунікаційні мережі, які функціонують у складі електронної комунікаційної мережі загального користування;</p> <ul style="list-style-type: none"> • встановлення основних вимог до договорів про взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж
<p>Постанова НКЕК від 17.08.2022 № 149 «Про затвердження Порядку ведення реєстру присвоєнь радіочастот загальних користувачів», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 28.09.2022 за № 1134/38470</p>	<p>Постанову прийнято з метою визначення процедури ведення реєстру присвоєнь радіочастот загальних користувачів, інформаційного наповнення Реєстру ПРЧ та забезпечення доступу до Реєстру ПРЧ на електронній регуляторній платформі НКЕК</p>
<p>Постанова НКЕК від 14.09.2022 № 159 «Про затвердження Методики розрахунку розміру штрафу за порушення законодавства про електронні комунікації та радіочастотний спектр», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 30.09.2022 за № 1149/38485</p>	<p>Постанову прийнято з метою затвердження відповідної Методики, яка визначає порядок розрахунку НКЕК розмірів штрафів, зазначених у пунктах 5 та 6 частини першої статті 126 Закону України «Про електронні комунікації» за порушення законодавства про електронні комунікації та радіочастотний спектр</p>

<p>Постанова НКЕК від 21.09.2022 № 168 «Про внесення змін до постанови НКЕК від 20 квітня 2022 року № 30», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 07.10.2022 за № 1203/38539</p>	<p>Постанову прийнято з метою внесення змін до Орієнтовного переліку видів електронних комунікаційних послуг та до додатку 5 до Порядку ведення реєстру постачальників електронних комунікаційних мереж та послуг та його форми, затверджених постановою НКЕК від 20.04.2022 №30, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 07.05.2022 за №502/37838, що дозволяє вдосконалити процедуру ведення реєстру постачальників електронних комунікаційних мереж та послуг</p>
<p>Постанова НКЕК від 05.10.2022 № 179 «Про затвердження Порядку вжиття невідкладних тимчасових заходів для усунення загроз для громадської безпеки, громадського здоров'я та ризиків створення серйозних економічних або операційних проблем для користувачів радіочастотного спектра», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 24.11.2022 за № 1457/38793</p>	<p>Постанову прийнято з метою визначення процедури вжиття НКЕК невідкладних тимчасових заходів у разі порушення користувачем радіочастотного спектра умов, визначених статтею 47 Закону України «Про електронні комунікації», та/або умов відповідної ліцензії, що становлять загрозу для громадської безпеки, громадського здоров'я або ризики створення серйозних економічних або операційних проблем для інших користувачів радіочастотного спектра</p>
<p>Постанова НКЕК від 09.11.2022 № 209 «Про затвердження Порядку маршрутизації трафіка при наданні послуг міжособистісних електронних комунікацій з використанням нумерації», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 25.11.2022 за № 1474/38810</p>	<p>Постанову прийнято з метою встановлення вимог щодо маршрутизації трафіка при наданні послуг міжособистісних електронних комунікацій з використанням нумерації незалежно від технологій, які при цьому застосовуються, та визначення особливостей маршрутизації трафіка послуг голосових електронних комунікацій в електронних комунікаційних мережах загального користування. Зазначений Порядок, який набрав чинності 01.01.2023, інноваційно визначає, що:</p> <ul style="list-style-type: none"> • маршрутизація голосового трафіка у власних електронних комунікаційних мереж має відбуватися відповідно до внутрішніх правил встановлених постачальником електронних комунікаційних мереж та/або послуг; • трафік послуг голосових електронних комунікацій буде розподілений на такі види як міжнародний та національний (фіксований та мобільний); <p>Крім того, передбачена можливість використання конвергенції електронних комунікаційних мереж як для мереж фіксованого зв'язку, так і для мереж мобільного зв'язку</p>

<p>Постанова НКЕК від 07.12.2022 № 235 «Про затвердження Порядку ідентифікації кінцевих користувачів послуг», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 06.01.2023 за № 25/39081</p>	<p>Постанову прийнято з метою визначення процедури ідентифікації кінцевих користувачів, які отримують електронні комунікаційні послуги без укладення договору в письмовій формі. Зокрема, відповідний Порядок передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> • можливість подання кінцевим користувачем заяви про ідентифікацію як в паперовій формі, так і в електронній формі дистанційно; • прийняття постачальниками електронних комунікаційних послуг заяв про ідентифікацію за допомогою засобів відеоверифікації; • здійснення ідентифікації кінцевого користувача – фізичної особи виключно після досягнення нею чотирнадцяти років; • можливість фізичної особи при ідентифікації подавати електронну копію е-паспорта та е-паспорта для виїзду за кордон засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія; • безоплатну ідентифікацію
<p>Постанова НКЕК від 14.12.2022 № 250 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу або аукціону на отримання ліцензій на користування радіочастотним спектром», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 14.02.2023 за № 277/39333</p>	<p>Постанову прийнято з метою визначення процедури підготовки та проведення НКЕК конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України</p>
<p>Постанова НКЕК від 21.12.2022 № 259 «Про затвердження Порядку виконання робіт з виявлення, усунення та/або припинення дії джерел радіозавад та їх документального оформлення за заявами користувачів», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 15.02.2023 за № 283/39339</p>	<p>Постанову прийнято з метою визначення процедури виконання робіт з виявлення, усунення та/або припинення дії джерел радіозавад в смугах радіочастот загального користування</p>
<p>Постанова НКЕК від 21.12.2022 № 260 «Про затвердження Порядку надання Державною податковою службою України інформації про несплату або сплату не в повному обсязі рентної плати за користування радіочастотним ресурсом (спектром) до Державного бюджету України», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 01.02.2023 за № 206/39262</p>	<p>Постанову прийнято з метою встановлення процедури надання Державною податковою службою України до НКЕК інформації про несплату або сплату не в повному обсязі рентної плати за користування радіочастотним ресурсом (спектром) до Державного бюджету України у термін, визначений законодавством</p>
<p>Постанова НКЕК від 21.12.2022 № 261 «Про затвердження Порядку обробки персональних даних у Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 23.01.2023 за № 143/39199</p>	<p>Постанову прийнято з метою визначення загальних вимог до організаційних і технічних заходів обробки та захисту персональних даних, володільцем яких є НКЕК, що обробляються повністю чи частково із застосуванням автоматизованих засобів (в інформаційно-комунікаційних системах, автоматизованих системах класу «1») НКЕК, а також персональних даних, що містяться у картотеці чи призначені до внесення до картотеки, із застосуванням неавтоматизованих засобів (на паперових носіях)</p>

Крім того, протягом 2022 року НКЕК розроблено та забезпечено прийняття Урядом 3-х постанов Кабінету Міністрів України

<p>«Про розміри плати за видачу, переоформлення, продовження строку дії дозволу на користування ресурсом нумерації і порядок її внесення» від 20.05.2022 № 608</p>	<p>Постанову було розроблено з метою:</p> <ul style="list-style-type: none">• виконання вимог Закону України «Про електронні комунікації», в частині встановлення розмірів плати за видачу, переоформлення, продовження строку дії дозволу на користування ресурсом нумерації для забезпечення раціонального розподілу та використання ресурсів нумерації на засадах індивідуальних прав чи загальних прав користування нумерації;• створення організаційних умов для переходу на єдину семизначну систему нумерації в межах зони нумерації з метою приведення національної системи нумерації до нового адміністративно-територіального устрою України та забезпечення надання абонентам міжособистісних електронних комунікаційних послуг з використанням нумерації послуги перенесення географічних номерів в межах території географічної зони нумерації;• приведення типів ресурсів нумерації у відповідність до Національного плану нумерації України та Рекомендацій МСЕ ІТУ-Т E.164 «Міжнародний план нумерації електрозв'язку загального користування», ІТУ-Т E.212 «План міжнародної ідентифікації мереж загального користування та абонентів»;• гармонізація використання ресурсів нумерації відповідно до вимог Міжнародного союзу електрозв'язку та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;• забезпечення виконання вимог Закону України «Про Державний бюджет України» з надходжень за виділення та користування ресурсами нумерації до Державного бюджету
<p>«Про затвердження Порядку користування радіочастотним спектром для потреб дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні та військових формувань іноземних держав, що тимчасово перебувають на території України, а також для потреб іноземних юридичних осіб під час здійснення ними висвітлення спортивних, культурних та інших заходів в Україні» від 08.10.2022 № 1150</p>	<p>Постанова визначає процедуру надання, припинення, продовження строку дії спеціальних експлуатаційних документів для радіообладнання фіксованого короткохвильового радіозв'язку та супутникового радіозв'язку посольствами (нунціатурами), місіями (інтернунціатурами) або іншими дипломатичними представництвами іноземних держав в Україні, генеральними консульствами, консульствами, віце-консульствами або консульськими агентствами іноземних держав (зокрема консульськими установами, що очолюються почесними консульськими посадовими особами)</p>

«Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» від 04.11.2022 № 1244

Постанова розроблено на виконання вимог Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», зокрема, щодо здійснення державного нагляду (контролю) на основі принципу оцінки ризиків та доцільності; удосконалення наглядової діяльності; визначення чітких, зрозумілих та вимірюваних показників критеріїв, за якими визначаються ступінь ризику; визначення періодичності проведення заходів державного нагляду (контролю) у сфері надання послуг поштового зв'язку у залежності від ризиковості діяльності суб'єктів господарювання

Також у 2022 року НКЕК здійснювалась активна робота щодо опрацювання 129 проектів нормативно-правових актів, що надійшли до НКЕК.

Так, у звітному періоді від комітетів Верховної Ради України відповідно до Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861-VI до НКЕК надійшло 88 законопроектів та проектів постанов Верховної Ради України, за результатами розгляду яких приймалися рішення про затвердження висновків НКЕК стосовно висловлення позиції щодо доцільності прийняття відповідних проектів актів, надання до них зауважень та пропозицій

або інформувалось, що відносини, на врегулювання яких спрямовані проекти актів, не стосувались повноважень НКЕК.

Крім того, Комісією було прийнято 41 рішення НКЕК щодо розгляду проектів нормативно-правових актів від державних органів влади, які надходили на погодження відповідно до Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950, за результатами розгляду яких НКЕК приймалися рішення про погодження таких проектів без зауважень, надання пропозицій та зауважень, про непогодження у зв'язку із зауваженнями.

опрацьовано

129 проектів
НПА

та прийнято

41 рішення

щодо розгляду НПА,
які надходили на
погодження до НКЕК

РОЗВИТОК НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НКЕК У 2023 РОЦІ

З метою забезпечення прогнозованості та своєчасності прийняття рішень, відкритості, прозорості та гласності процесу державного регулювання, інформування громадськості про плани та результати своєї роботи, створення умов для участі громадськості у розробленні проектів нормативно-правових актів, рішенням НКЕК від 14.12.2022 № 257 затверджено План діяльності з підготовки проектів нормативно-правових актів НКЕК, що мають ознаки регуляторних актів на 2023 рік та План діяльності з підготовки НКЕК проектів регуляторних актів Кабінету Міністрів України на 2023 рік.

Таким чином, для реалізації положень Закону про Регуляторний орган та Закону про ЕК відповідно до Плану діяльності з підготовки проектів нормативно-правових актів НКЕК, що мають ознаки регуляторних актів на 2023 рік, буде продовжена робота над більш ніж 30 проектами нормативно-правових актів.

При цьому, згідно Плану діяльності з підготовки НКЕК проектів регуляторних актів Кабінету Міністрів України на 2023 рік буде продовжена робота з підготовки наступних проектів постанов Кабінету Міністрів України:

«Про розміри плати за видачу, переоформлення, продовження строку дії ліцензії на користування радіочастотним спектром», ціль прийняття – виконання пункту 10 частини першої статті 5 Закону про ЕК та статті 4 Закону про Регуляторний орган;

«Про внесення змін до Порядку користування радіочастотним спектром для потреб дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні та військових формувань іноземних держав, що тимчасово перебувають на території України, а також для потреб іноземних юридичних осіб під час здійснення ними висвітлення спортивних, культурних та інших заходів в Україні», ціль прийняття – надання можливості отримання спеціальних експлуатаційних документів для радіообладнання Представництву Організації Об'єднаних Націй (ООН) в Україні з метою організації та виконання заходів з надання гуманітарної допомоги;

«Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил надання доступу до інфраструктури кабельної каналізації електронних комунікаційних мереж», ціль прийняття – виконання вимог статті 34 Закону про ЕК, підпункту «к» частини четвертої статті 4 Закону про Регуляторний орган та статей 5 і 10 Закону України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку електронних комунікаційних мереж».

ЗАХИСТ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА НКЕК В СУДАХ УКРАЇНИ

НКЕК у 2022 році продовжувала здійснювати роботу щодо захисту інтересів держави та забезпечення представництва НКЕК та НКРЗІ (в порядку правонаступництва) в судах України.

Представництво інтересів НКЕК та НКРЗІ в судах України протягом 2022 року здійснювалось щодо 17 справ.

Судом підтверджено законність рішень НКЕК, прийнятих на виконання вимог НЦУ.

У лютому-березні 2022 року НЦУ було прийнято ряд розпоряджень для постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг щодо необхідності блокування автономних систем, які використовуються рфз метою здійснення кібератак на українські інформаційні ресурси та розповсюдження пропагандистської інформації.

Відповідно до Закону про ЕК розпорядження НЦУ є обов'язковими до виконання всіма постачальниками під час дії воєнного стану.

У зв'язку з невиконанням під час дії воєнного стану розпоряджень НЦУ та за

результатами розгляду НКЕК відповідного звернення НЦУ, рішеннями НКЕК від 30.03.2022 № 25 та № 26 (зі змінами) двох постачальників було виключено з Реєстру постачальників електронних комунікаційних мереж та послуг. Кабінетом Міністрів України підтримано відповідні рішення НКЕК шляхом прийняття розпорядження за № 574-р «Про погодження рішення про виключення суб'єктів господарювання з Реєстру постачальників електронних комунікаційних мереж та послуг».

Не погоджуючись з прийнятими рішеннями ці суб'єкти господарювання звернулись до суду. За результатами розгляду справи (№ 640/6748/22) 08.12.2022 судом прийнято рішення про відмову цим суб'єктам господарювання в задоволенні позову до НКЕК, чим підтверджено законність розпоряджень НЦУ та рішень Комісії.

Враховуючи наведене, в умовах відсічі збройній агресії рф проти України, з метою гарантування безпеки держави, безпеки та сталості електронних комунікаційних мереж, НКЕК наголошує на необхідності дотримання постачальниками електронних комунікаційних мереж та послуг вимог Закону про ЕК, виконання розпоряджень НЦУ та відповідних рішень НКЕК.

Щодо захисту правомірності рішень НКЕК, які оскаржувалися в судах суб'єктами господарювання, прийнято ряд судових рішень на користь Комісії, серед них за позовами окремих адвокатів (справа № 640/13137/21 та справа № 640/14003/21).

Так, в судовому порядку було оскаржене рішення НКРЗІ від 23.03.2021 №107 «Про затвердження Змін до деяких рішень НКРЗІ з питань надання послуг із перенесення абонентських номерів», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 05.04.2021 за № 442/36064.

Однак суд першої та в подальшому апеляційної інстанцій (червень-липень 2022 року) відмовили в задоволенні позову. Завдяки цьому було знято перешкоду у запровадженні більш дієвого механізму надання послуги із перенесення абонентського номера, що надається споживачу за його заявою.

НКЕК і надалі вживатиме вичерпних заходів з питань дотримання постачальниками вимог законодавства про електронні комунікації під час дії воєнного стану та діятиме з метою захисту інтересів держави та прийнятих нею рішень.

перша інстанція

17 справ

- адміністративні справи 17 справ
- господарські справи 0 справ

апеляційна інстанція

2 справи

- адміністративні справи 1 справа
- господарські справи 1 справа

касаційна інстанція

2 справи

- адміністративні справи 1 справа
- господарські справи 1 справа

РОЗДІЛ 6. ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

Протягом 2022 року на розгляд до НКЕК надійшло 5 544 звернення громадян, з них 99,8% – індивідуальних та 0,2% – колективних. Загалом до НКЕК протягом 2022 року звернувся 6 181 громадянин (з урахуванням колективних звернень). У порівнянні з 2021 роком загальна кількість звернень до НКЕК зменшилась на 51,73%, що спричинено життєвими пріоритетами громадян, змінами умов життя населення та міграційними процесами у зв'язку з повномасштабною військовою агресією РФ проти України, а також зменшенням кількості абонентів послуг фіксованого зв'язку та послуг проводового радіомовлення з використанням проводової мережі, покращенням надання послуг постачальниками тощо.

Рис. 6.1

Динаміка надходження звернень протягом 2020-2022 років (кількість звернень)

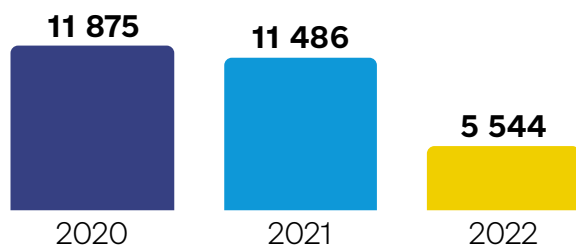

Рис. 6.2

Кількість звернень громадян за видами, од.

Рис. 6.3

За джерелами надходження звернень до НКЕК протягом 2022 року

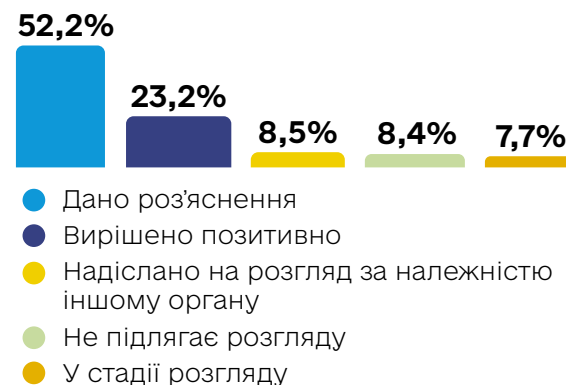

Слід зазначити, що через органи влади найбільше звернень надійшло від:

- Державної установи «Урядовий контактний центр» – 4 598 звернень;
- Апарату Верховної Ради України – 12 звернень;
- Секретаріату Кабінету Міністрів України – 13 звернень;
- Офісу Президента України – 8 звернень;
- Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – 6 звернень.

Рис. 6.4

Результати розгляду звернень

ОСНОВНІ ПИТАННЯ, ЯКІ ПОРУШУВАЛИСЬ У ЗВЕРНЕННЯХ:

з питань надання послуг фіксованого телефонного зв'язку

1 213
21,9%

щодо тривалої відсутності та неякісного надання телефонного зв'язку, припинення надання послуг телефонного зв'язку, незгоди з розміром виставлених рахунків та організації надання послуг

з питань надання послуг мобільного зв'язку

2 226
40,15%

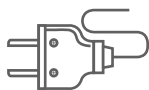
щодо незгоди із зняттям коштів з особового рахунку, організації надання послуг, незгоди з розміром тарифів, відсутності доступу через блокування та неякісний зв'язок, а також організації надання послуги перенесення номерів

з питань надання послуг з доступу до мережі Інтернет

1 031
18,6%

щодо тривалої відсутності доступу, неякісного надання та організації надання послуг, незгоди з розміром виставлених рахунків

з питань надання послуг радіомовлення з використанням проводової мережі

366
6,6%

щодо тривалої відсутності послуг та неякісного надання послуг

з питань надання послуг поштового зв'язку

425
7,7%

щодо організації надання послуг та порядку доставки та вручення

з питань користування радіочастотного спектра

17
0,3%

щодо правомірності встановлення РЕЗ, порядку користування РЧР та РЕЗ та випромінювальними пристроями, здійснення РЕЗ радіозавад

інші питання

266
4,8%

питання, що не належать до повноважень НКЕК (звернення були направлені за належністю до відповідних органів влади, підприємств, організацій), а також питання, які не пов'язані з видами послуг.

Протягом 2022 року НКЕК забезпечено проведення особистого прийому Головою та членами НКЕК, а також функціонування в НКЕК телефонної «гарячої лінії» для звернень громадян за номером телефону 044202-00-81, з метою налагодження зворотного зв'язку із споживачами. Телефонна «гаряча лінія» для звернень громадян проводилась з метою надання можливості споживачам отримати компетентну консультацію фахівців з питань надання електронних комунікаційних послуг, послуг поштового зв'язку та допомоги сформулювати (подати) звернення за результатом розмови, а також викласти посадовій особі НКЕК усне звернення.

На «гарячу лінію» НКЕК протягом 2022 року звернулося 70 громадян, при

цьому, враховуючи бажання громадян, було оформлено 27 звернень відповідно до Закону України «Про звернення громадян», які увійшли до загальної кількості звернень за 2022 рік.

Крім того, на телефон громадської приймальні НКЕК звернулося 478 громадян, які отримали компетентну консультацію з порушуваних ними питань. Зокрема, питань, що порушувались громадянами щодо порядку подання до НКЕК звернення, стану розгляду звернення, поданого до НКЕК, щодо дій громадянина при неякісному наданні електронних комунікаційних послуг постачальниками тощо.

РОЗДІЛ 7. СТАН СПРОМОЖНОСТІ НКЕК ВИКОНУВАТИ ПОКЛАДЕНІ НА НЕЇ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЗАВДАННЯ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ТА ПОВНОВАЖЕНЬ НКЕК КАДРОВИМИ РЕСУРСАМИ

Нова організаційна структура, орієнтована на завдання НКЕК

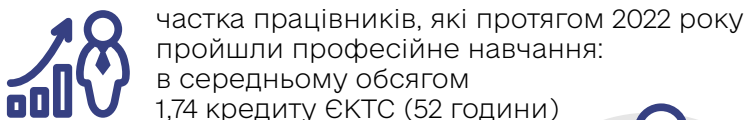
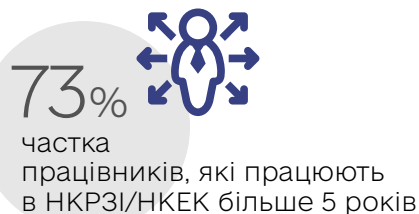
У зв'язку з набранням чинності Закону про Регуляторний орган, з метою трансформації, орієнтованої на забезпечення виконання функцій та повноважень НКЕК, визначених вказаним законом, а також Законом про ЕК та іншими актами законодавства, що регулюють відносини у відповідних сферах,

у 2022 році введено в дію нову структуру НКЕК, яка функціонує з 01.11.2022.

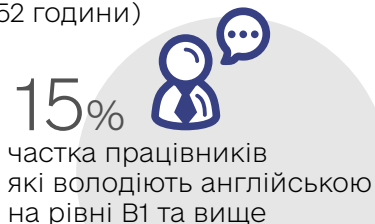
Її утворюють Комісія та апарат – сукупність 19 самостійних структурних підрозділів та двох посадових осіб, які не входять до їх складу, загальною штатною чисельністю 260 одиниць (відбулося розширення на 20 посад (8 %) при зростанні навантаження за чисельністю функцій відповідно до нового законодавства на 249 %).

Команда НКЕК у цифрах

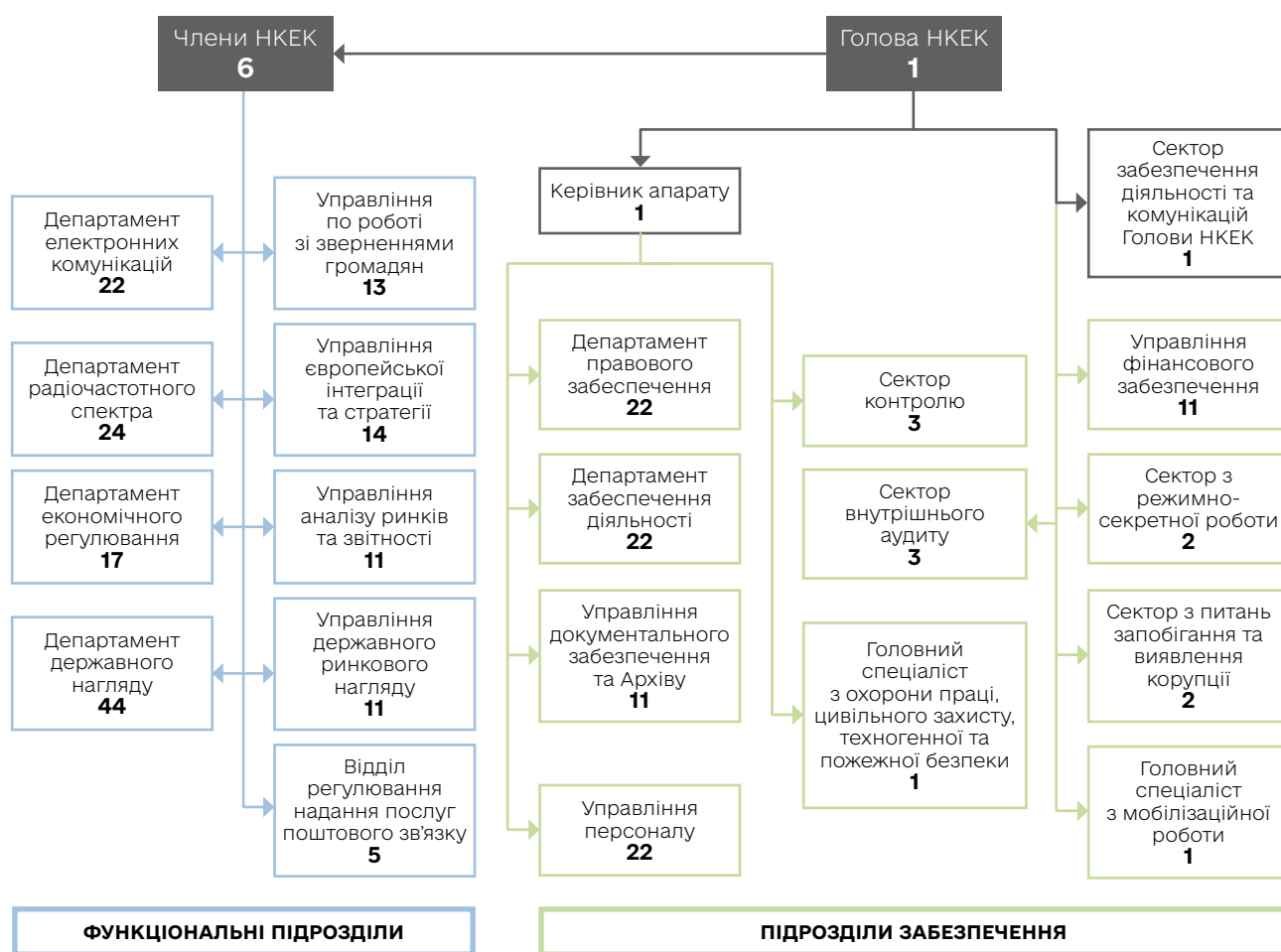
Команда НКЕК, силами якої забезпечувалось вирішення покладених на НКЕК завдань у 2022 році, характеризується такими цифрами:

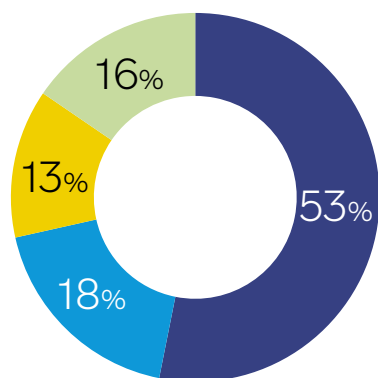
89%

СТРУКТУРА НКЕК

Розподіл працівників за освітою

- гуманітарна
- економічна
- юридична
- технічна

Функціональна спроможність команди в умовах війни: створення умов для роботи з турботою і про задачі, і про людей.

В умовах воєнного стану, організаційних змін, збільшення функціонального навантаження, складнощів укомплектування штату через припинення конкурсів на зайняття посад державної служби та обмеженості в НКЕК коштів на оплату праці ключовим завданням постало збереження кадрового потенціалу, безпеки людей та можливостей виконання трудових функцій для стабільного функціонування НКЕК.

З цією метою використано можливості бронювання військовозобов'язаних, запровадження дистанційної роботи, застосування соціальних гарантій щодо надання на період воєнного стану без обмеження строку відпусток без збереження заробітної плати, оголошення простоїв з оплатою на рівні посадових окладів.

В умовах припинення конкурсів на зайняття посад державної служби наповнення штату здійснювалось шляхом застосування новацій законодавства щодо можливості призначення за строковим трудовим договором на період дії воєнного стану.

Крім того, використано можливість призначення за переведенням з інших державних органів, а також ресурси власного потенціалу команди шляхом переведення на рівнозначні, а в деяких випадках на нижчі посади та призначення на вищі посади за строковим трудовим договором на період воєнного стану.

З метою підвищення ефективності державного управління та державної служби шляхом аналізу функцій НКЕК в умовах воєнного

стану та визначення можливостей оптимізації штатної чисельності НКЕК, враховуючи недостатність фінансування, передбаченого державним бюджетом на оплату праці, проведено функціональний аудит НКЕК, за результатом якого прийнято низку рішень щодо оптимізації трудових відносин, визначення форм роботи працівників в умовах воєнного стану, економії видатків на утримання НКЕК, оплату праці та оптимізації/автоматизації внутрішніх процесів НКЕК.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ТА ПОВНОВАЖЕНЬ НКЕК ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ

Законом України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» передбачено фінансування НКЕК на 2022 рік за бюджетною програмою 5561010 «Керівництво та управління у сфері регулювання зв'язку та інформатизації» в сумі 153 223,4 тис. гривень.

Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 10.03.2022 № 245 та від 01.04.2022 № 401 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету» НКЕК було скорочено видатки на 30 622,3 тис. гривень.

Загальна сума видатків у затвердженому кошторисі НКЕК на 2022 рік (зі змінами) за бюджетною програмою 5561010 «Керівництво та управління у сфері регулювання зв'язку та інформатизації» становила 122 601,1 тис. гривень.

За вищезазначеною програмою за 2022 рік розподілено асигнування в повному обсязі.

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НКЕК

Протягом звітної періоду керівний склад НКЕК та працівники апарату були залучені до проведення 43 засідань НКЕК 37 апаратних нарад та щонайменше 112 заходів, що проводилися в НКЕК. З метою дотримання належного рівня виконавської дисципліни в НКЕК на апаратній нараді Голові та членам НКЕК надається щотижневий звіт щодо термінів виконання контрольних документів та завдань. Також, проводиться випереджувальний моніторинг виконання актів законодавства, доручень Президента України, Кабінету Міністрів України, заяв та запитів від постачальників, суб'єктів господарювання, звернень громадян та інших документів та завдань. Діє система щотижневого нагадування структурним підрозділам та посадовим особам, які не входять до складу самостійних структурних підрозділів, НКЕК про документи та завдання, що стоять на контролі, термін виконання яких спливає протягом тижня.

У 2022 році для уникнення відхилень та недопущення порушення термінів виконання документів та завдань у НКЕК здійснювався щоденний моніторинг термінів виконання документів та завдань, надавалися нагадування самостійним структурним підрозділам та посадовим особам, які не входять до складу самостійних структурних підрозділів, НКЕК про такі терміни.

Всього у 2022 році на контролі в НКЕК знаходилося 10 747 документів.

У 2022 році загальний документообіг НКЕК склав 57 318 документів. Значна частина вхідної кореспонденції надійшла від суб'єктів господарювання/ постачальників – 21 365 листів. Плідна співпраця пов'язувала НКЕК

з Офісом Президента України, Верховною Радою України, народними депутатами України, Кабінетом Міністрів України – 505 вхідних доручень та державними органами – 1 576 листів, з підприємств та громадських організацій – 3 959 документів. Також, НКЕК отримала 5 544 звернення від громадян та 4 463 відповіді постачальників на відповідні запити НКЕК щодо звернень споживачів послуг. Результатом ефективної та оперативної роботи працівників НКЕК за 2022 рік було підготовлено та надіслано 6 084 вихідних листів. Кількість розпорядчих внутрішніх документів НКЕК та комунікативних зв'язків між структурними підрозділами НКЕК становили 11 233 документи. Всі заяви та запити від постачальників та суб'єктів господарювання опрацьовувались в НКЕК в строки визначені законодавством. Здебільшого на опрацювання надходили такі документи як:

57 318
загальний документів
документообіг НКЕК

- анкета (виробника);
- повідомлення (для реєстрації радіообладнання, відповідно до пункту 10 Технічного регламенту радіообладнання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 №355);
- заяви користувачів щодо: дострокового впровадження нової радіотехнології, визначення можливості застосування конкретного типу радіообладнання та випромінювального пристрою;
- заяви користувачів радіочастотного спектру про: анулювання ліцензії, про видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензії на користування радіочастотним спектром України, на отримання ліцензії на додаткову смугу радіочастот; заяви про виділення, повернення, переоформлення дозволу на використання номерного ресурсу;
- повідомлення: про початок здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій; про зміну відомостей, зазначених у поданому повідомленні; про внесення інформації до єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку;
- звернення про надання Витягу з реєстру постачальників електронних комунікаційних мереж та послуг;
- інформаційні листи про припинення діяльності з надання електронних комунікаційних послуг кінцевим користувачам;
- звітність за встановленими формами.

СТАН ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ НКЕК

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій для виконання завдань та функцій, покладених на НКЕК, протягом 2022 року було спрямовано на ефективне вирішення наступних завдань:

- проведення засідань НКЕК, нарад та інших комунікативних заходів, у тому числі у дистанційному режимі, їх трансляцію в режимі реального часу у мережі Інтернет, та висвітлення результатів засідань;
- повноцінну віддалену роботу працівників НКЕК з електронними документами, у тому числі їх отримання та відправку засобами електронного міжвідомчого обміну;
- оперативне інформування постачальників щодо ухвалених уповноваженими органами рішень у сфері електронних комунікацій, а також отримання регуляторної звітності та інформації засобами Системи електронної звітності НКЕК;
- створення та впровадження електронної регуляторної платформи (ЕРП).

Створення та впровадження ЕРП як одного з пріоритетних завдань Комісії визначено Законом про ЕК та Законом про Регуляторний орган та передбачає розв'язання комплексу взаємозв'язаних організаційно-правових, технологічних, методичних, комунікативних, фінансово-економічних рішень, кадрових питань.

ЕРП має забезпечити:

- створення єдиного, цілісного та нормованого інформаційно-комунікаційного середовища взаємодії регуляторного органу, бізнесу та громадян, інтегрованого до єдиного цифрового простору державних інформаційних ресурсів;

- забезпечення надання адміністративних послуг та залучення громадян до участі в реалізації регуляторної політики у сфері електронних комунікацій в електронному вигляді;
- автоматизацію ділових процесів НКЕК, забезпечення електронного документообігу відповідно до норм законодавства України.

На сьогоднішній день, в умовах дії правового режиму воєнного стану заходи щодо створення ЕРП були суттєво обмежені у зв'язку з відкликанням коштів, які були заплановані для реалізації проєктів інформатизації в НКЕК на 2022 рік, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10.03.2022 № 245 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету». Також, загострюється проблема кадрового забезпечення проєкту кваліфікованими фахівцями з відповідних напрямів.

Разом з тим, протягом 2022 року проведено роботи щодо розробки концепції ЕРП, а також проєктів технічних вимог до елементів її першої черги, зокрема:

- нового офіційного вебсайту НКЕК;
- електронного кабінету постачальника електронних комунікаційних послуг;
- автоматизованої системи ведення Реєстру постачальників електронних комунікаційних послуг;
- системи електронної звітності НКЕК.

В усіх зазначених системах передбачається автоматизація взаємодії з іншими елементами ЕРП, а також зовнішніми державними інформаційними ресурсами.

У 2023 році передбачається продовжити роботу з підготовки технічних вимог до елементів ЕРП, зокрема – автоматизованих систем ведення реєстрів, віднесених до повноважень НКЕК, визначення оптимальних технологічних варіантів їх розробки, а також вирішення питань фінансового забезпечення робіт зі створення ЕРП. Так, позитивним зрушенням в цьому напрямку є включення завдань щодо створення елементів ЕРП до проекту Постанови Верховної Ради України «Про затвердження завдань Національної програми інформатизації на 2023-2025 роки».

Цифровізація кадрових процесів

Поряд із забезпеченням в НКЕК електронного документообігу та організацією захищеного віддаленого доступу до інформаційних систем та сервісів через мережу Інтернет для забезпечення дистанційного виконання своїх посадових обов'язків в режимі реального часу (100% працівників НКЕК можуть працювати в умовах віддаленого доступу) тривала й подальша автоматизація кадрових процесів, цифрове забезпечення яких здійснюється на базі інформаційно-аналітичної системи «Кадри-Web», яка у 2022 році здійснювалась з урахуванням змін в законодавстві та особливостей його застосування в період воєнного стану, зокрема:

- приведено у відповідність функціонал вказаної інформаційно-аналітичної системи у зв'язку з набранням чинності Закону про Регуляторний орган та законодавства щодо трудових відносин в умовах воєнного стану;
- здійснено заходи щодо підготовки до реформи оплати праці державних посадовців на основі класифікації посад (доопрацювання відповідних підсистем для віднесення посад до відповідної сім'ї та рівня типових посад державної служби);
- розширено можливості автоматичного генерування кадрових наказів;
- розширено можливості віртуального Кабінету працівника, зокрема щодо можливості автоматичного формування документів.

Здійснення зазначених заходів забезпечило безперебійне виконання працівниками своїх обов'язків, вирішення та належне документальне оформлення кадрових питань, ведення обліку робочого часу в структурних підрозділах, умови для нарахування заробітної плати працівникам та забезпечило кадровий менеджмент в умовах воєнного стану та організаційних заходів, пов'язаних з введенням в дію нової структури НКЕК.

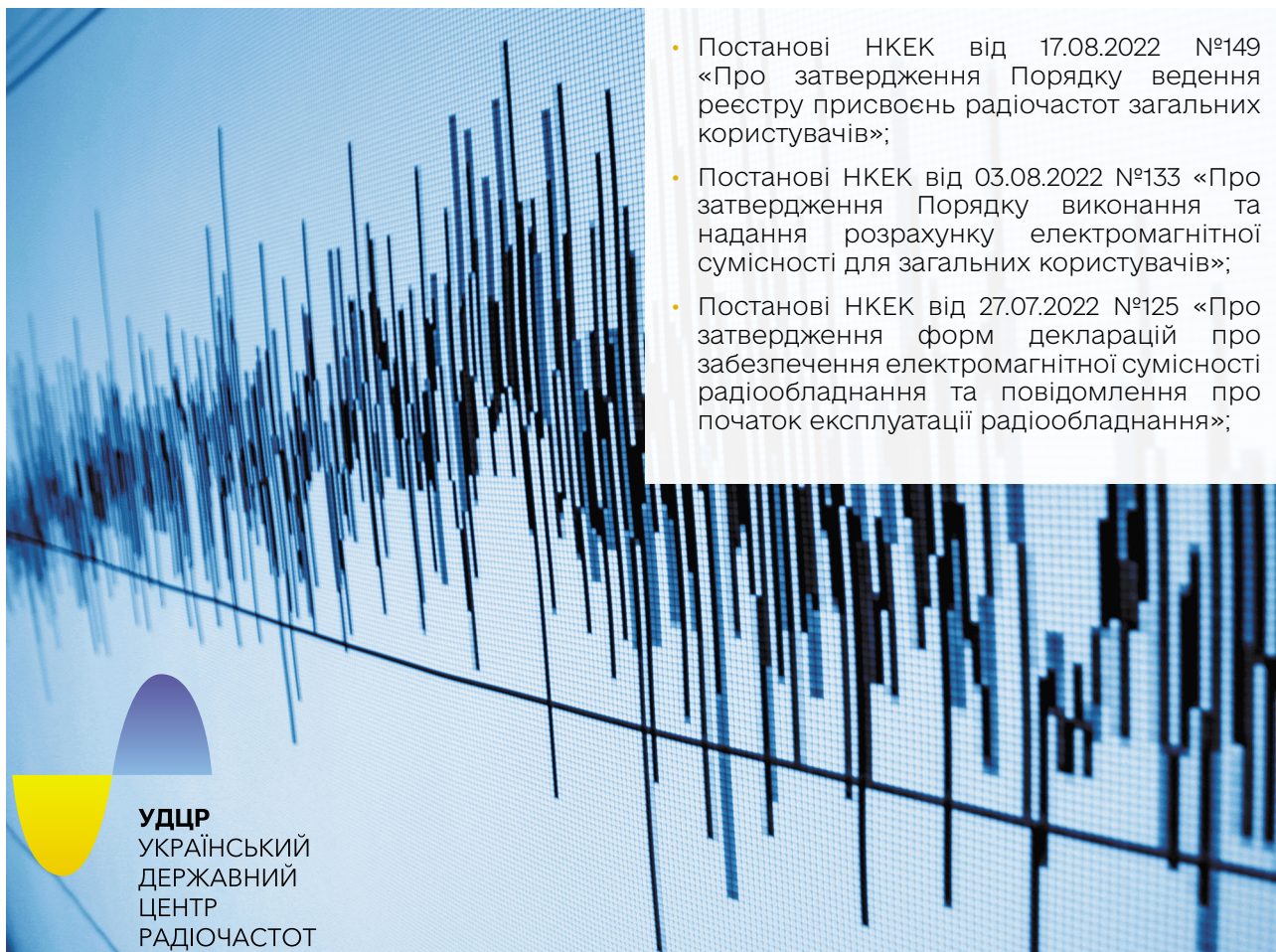
РОЗДІЛ 8. ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР РАДІОЧАСТОТ»

Державне підприємство «Український державний центр радіочастот», створене у 1996 році і є державним підприємством, що перебуває у сфері управління НКЕК. УДЦР належить до об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, до його складу входить 9 філій, які здійснюють свою діяльність на всій території України, крім окупованої та зони бойових дій. З лютого 2015 року УДЦР очолює Володимир Іванович Корсун.

УДЦР має систему радіочастотного моніторингу, яка оснащена сучасними автоматизованими комплексами вітчизняного та закордонного виробництва, що дозволяє контролювати використання радіочастотного спектра радіообладнання (далі – РО) всіх радіотехнологій, які використовуються в Україні.

Протягом 2022 року, у зв'язку з набранням чинності 01.01.2022 Закону про ЕК, інтелектуальний потенціал підприємства було спрямовано на підготовку пропозицій для розробки нових та приведення у відповідність із цим Законом діючих нормативно-правових актів, які знайшли своє відображення у:

- Постанові КМУ від 08.10.2022 №1150 «Про затвердження Порядку користування радіочастотним спектром для потреб дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні та військових формувань іноземних держав, що тимчасово перебувають на території України, а також для потреб іноземних юридичних осіб під час здійснення ними висвітлення спортивних, культурних та інших заходів в Україні»;

- Постанові НКЕК від 17.08.2022 №149 «Про затвердження Порядку ведення реєстру присвоєнь радіочастот загальних користувачів»;
- Постанові НКЕК від 03.08.2022 №133 «Про затвердження Порядку виконання та надання розрахунку електромагнітної сумісності для загальних користувачів»;
- Постанові НКЕК від 27.07.2022 №125 «Про затвердження форм декларацій про забезпечення електромагнітної сумісності радіообладнання та повідомлення про початок експлуатації радіообладнання»;

- Постанові НКЕК від 13.07.2022 №106 «Питання користування радіочастотним спектром радіообладнанням суднових станцій».

Законом про ЕК визначено правові та організаційні основи державної політики у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра, оновлено види діяльності УДЦР, до яких зокрема віднесено:

- здійснення радіочастотного моніторингу користування радіочастотним спектром загальними користувачами та моніторингу якості електронних комунікаційних послуг;
- проведення розрахунків електромагнітної сумісності (далі – ЕМС), здійснення присвоєння радіочастот, сигналів розпізнавання;
- здійснення міжнародної координації супутникових мереж і систем, присвоєнь радіочастот радіообладнанню та їх міжнародно-правовий захист;
- ведення автоматизованої інформаційної системи управління радіочастотним спектром загального користування;
- здійснення заходів щодо забезпечення електромагнітної сумісності радіообладнання;
- надання технічного обґрунтування щодо можливості застосування заявленого типу радіообладнання на території України загальними користувачами у смугах радіочастот загального користування;
- участь у проведенні первинного технічного контролю радіообладнання на місці експлуатації;
- здійснення заходів щодо виявлення джерел радіозавад;
- здійснення технічної експертизи з питань попередньої оцінки можливості виконання умов електромагнітної сумісності радіообладнання для підготовки НКЕК рішення про видачу ліцензії на користування радіочастотним спектром.

З 2008 року підприємство є повноправним членом Сектору радіозв'язку Міжнародного союзу електрозв'язку (далі – МСЕ), роль якого полягає в здійсненні глобального управління користуванням радіочастотним спектром та частотно-орбітальним ресурсом.

Зокрема, УДЦР розробляє заявки на супутникові мережі України для їх подальшої публікації в МСЕ та виконує технічні роботи з міжнародної координації супутникових мереж в інтересах супутникових операторів України.

Підприємство активно сприяє впровадженню в Україні новітніх технологій та забезпеченню електромагнітної сумісності РО діючих радіотехнологій. У 2022 році фахівцями підприємства здійснено 23 технічні експертизи

з питань попередньої оцінки можливості виконання умов електромагнітної сумісності радіообладнання та випромінювальних пристроїв, що виробляються або ввозяться для застосування на території України. В інтересах вітчизняного виробника погоджені одні Технічні умови на розробку та виробництво РО в Україні.

УДЦР здійснює централізоване технічне адміністрування перенесених абонентських номерів з використанням автоматизованої інформаційної системи «Централізована база даних перенесених номерів» (далі – АІС ЦБД ПН). У 2022 році здійснено у повному обсязі заходи, передбачені законодавством, для забезпечення процесів перенесення абонентських номерів, інформаційного обміну між постачальниками електронних комунікаційних мереж та/або послуг під час перенесення номерів, збору й обробки інформації про стан перенесення номерів, проведено роботу з удосконалення деяких технологічних процесів під час інформаційного обміну між постачальниками послуг при наданні ППН з використанням АІС ЦБД ПН та виконано комплекс робіт з впровадження в АІС ЦБД ПН новітніх засобів криптографічного захисту інформації.

Після введення в Україні режиму воєнного стану підприємство перейшло на дистанційний режим роботи. Протягом тижня після початку бойових дій було забезпечено релокацію та відновлення систем управління радіочастотним спектром та електронного документообігу підприємства, евакуйоване необхідне обладнання із зон потенційних бойових дій (у т.ч. мобільні комплекси радіочастотного моніторингу), організовано евакуацію працівників та їхніх родин, а також оперативно виконано усі можливі заходи на міжнародному рівні задля безпеки радіочастотного спектра України. Значна частина обладнання, інструментів та автомобільного транспорту були передані для потреб Збройних сил України.

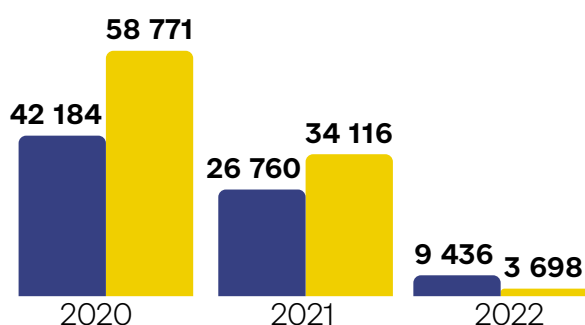
У 2022 році за результатами проведеного наглядового аудиту, провідним державним органом сертифікації ДП «Укрметртестстандарт» видано позитивний висновок щодо відповідності УДЦР вимогам ДСТУ ISO 9001:2015; ДСТУ EN ISO 9001:2018 «Системи управління якістю. Вимоги».

1. Здійснення присвоєнь радіочастот та надання експлуатаційних документів

За 2022 рік надано 9,4 тис. розрахунків EMC. Крім того, здійснено 3,7 тис. присвоєнь радіочастот РО стаціонарного розташування та 1,4 тис. присвоєнь радіочастот РО децентралізованого присвоєння і експлуатаційних документів.

Рис. 8.1

Динаміка кількості Розрахунків EMC та здійснення присвоєнь радіочастот, виданих протягом 2020-2022 рр.

● Надано висновків щодо EMC/ Розрахунків EMC

● Надано дозволів на експлуатацію/здійснено присвоєнь радіочастот РО стаціонарного розташування

Як видно з вищенаведеного, загальна кількість наданих Розрахунків EMC, здійснених присвоєнь радіочастот РО (стаціонарного розташування і децентралізованого присвоєння) та оформлених експлуатаційних документів в 2022 році значно зменшилась порівняно з 2021 роком, що обумовлено повномасштабною війною РФ проти України. В умовах воєнного стану РЧС виділяється для цілей оборони та переходить під управління Генерального штабу Збройних Сил України (ГШ ЗСУ) з наданням йому повноважень щодо управління у сфері користування РЧС. Остаточне рішення щодо можливості використання РО загальних користувачів може бути прийняте виключно ГШ ЗСУ. Тому надання Розрахунків EMC, здійснення присвоєнь радіочастот та оформлення експлуатаційних документів відбувається тільки за результатами позитивних погоджень (у тому числі повторних для вже погоджених до 24.02.2022) від ГШ ЗСУ.

На виконання Указу Президента України від 08.07.2019 № 497/2019 «Про деякі заходи з покращення доступу до мобільного Інтернету» УДЦР продовжує сприяти у впровадженні в Україні радіотехнології четвертого покоління 4G/LTE-900.

Також у 2022 році продовжувались заходи щодо розвитку в Україні мереж радіотехнологій 4G/LTE-1800/LTE-2600. Так, станом на кінець 2022 року для радіотехнологій четвертого покоління 4G УДЦР здійснено таку кількість присвоєнь радіочастот:

- 4G/LTE-900 – 9 432 присвоєнь радіочастот;
- 4G/LTE-1800 – 27 304 присвоєнь радіочастот;
- 4G/LTE-2600 – 8 294 присвоєнь радіочастот.

Відповідно до термінових запитів Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення (далі – Національної ради) щодо забезпечення розповсюдження національних програм на окуповані та прифронтові території (райони) України основні зусилля УДЦР були зосереджені на проведенні попередніх розрахунків EMC та визначенні можливості підвищення потужності РО телерадіомовлення на підконтрольній Україні території. Зокрема, за 2022 рік УДЦР опрацював 294 запити Національної ради щодо визначення можливості підвищення потужності телерадіопередавачів, з них, 213 по аналоговому звуковому мовленню (АЗВМ) та 81 по аналоговому (АТВМ) та цифровому (ЦНТВМ) наземному телевізійному мовленню. За результатами проведених розрахунків EMC попередньо визначена можливість тимчасового (на період воєнного стану) підвищення потужності 138 передавачів, з них 66 АЗВМ, 1 АТВМ, 61 ЦНТВМ.

2. Міжнародне співробітництво

Основними напрямками міжнародного співробітництва УДЦР є здійснення міжнародної координації супутникових мереж і систем, присвоєнь радіочастот РО та їх міжнародно-правовий захист, виконання робіт з реєстрації в МСЕ присвоєнь радіочастот РО України, а також робіт з міжнародної координації, попередньої публікації та реєстрації в МСЕ супутникових мереж і систем України та пов'язана з цим двостороння співпраця з органами управління радіочастотним спектром інших країн, проведення заходів щодо розгляду донесень про завади або порушення Статуту, Конвенції та Адміністративних регламентів МСЕ, що надходять від уповноважених органів адміністрацій зв'язку іноземних держав та міжнародних організацій, участь у роботі міжнародних та регіональних організацій з питань управління, регулювання і використання радіочастотного спектра (МСЕ, СЕПТ, Мережі регуляторних органів електронних комунікацій країн СхП).

Але, враховуючи початок повномасштабного вторгнення РФ до України, зусилля УДЦР в 2022 році були спрямовані на протидію спробам Адміністрації зв'язку РФ легалізувати на міжнародному рівні незаконне використання частотних присвоєнь на тимчасово окупованих територіях України та недопущенні посилення ролі РФ у галузевих міжнародних організаціях.

Так, після початку повномасштабного вторгнення РФ до України, з метою забезпечення радіочастотного спектра України та враховуючи обмежену спроможність на той час опрацьовувати службові публікації МСЕ з координаційними запитами інших країн, що зачіпають Україну, 27.02.2022 підприємством було направлено звернення до Бюро радіозв'язку МСЕ з проханням вважати такі запити відмовленими Україною. Бюро радіозв'язку задовольнило прохання, проставивши відмітку про відмову в координації для всіх присвоєнь радіочастот, що мали координуватися з Україною протягом 2022 року. Це дозволило уникнути неконтрольованого набуття міжнародно-правового статусу присвоєннями радіочастот інших країн, що було вкрай важливо, особливо в перші місяці війни.

На початку березня фахівці УДЦР приєдналися до неформальної робочої групи з представниками МЗС, Держспецзв'язку, НКЕК, АТ «Укртелеком», метою якої було привернення уваги світової спільноти в сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра до грубого порушення РФ норм міжнародного права, а також підготовка необхідних матеріалів, звернень та позицій українських делегацій на різноманітні заходи міжнародних організацій. Спільними зусиллями членів цієї робочої групи були підготовлені матеріали для переговорів з Генеральним секретарем МСЕ, пропозиції щодо виключення Адміністрації зв'язку РФ та Білорусі зі складу Європейської конференції адміністрацій зв'язку (СЕПТ), проект Резолюції МСЕ щодо допомоги та підтримки Україні у відновленні сфери електронних комунікацій тощо.

3. Міжнародна координація присвоєнь радіочастот та супутникових мереж

З метою правового забезпечення доступу радіослужб України до використання радіочастотного спектра впродовж 2022 року фахівцями УДЦР було скоординовано 955 радіочастотних присвоєнь для РО України та 7 693 радіочастотне присвоєння інших країн. Крім того, УДЦР у 2022 році здійснив нотифікацію в МСЕ 310 радіочастотних присвоєнь для РО наземних служб радіозв'язку України з метою набуття ними необхідних прав на міжнародне визнання та захист.

Також УДЦР на постійній основі проводиться аналіз Міжнародних інформаційних циркулярів частот МСЕ (ІФІК БР) для наземних та космічних служб радіозв'язку з метою забезпечення належного міжнародно-правового захисту інтересів служб радіозв'язку України при використанні радіочастотного спектра на території країни, зокрема і від потенційного завадового впливу нових супутникових мереж іноземних адміністрацій.

Ця робота здійснювалась також і для запобігання спробам Адміністрації зв'язку РФ легітимізувати окуповані території України шляхом заявлення РФ у ІФІК БР частотних присвоєнь з місцем їх розташування на таких територіях.

У 2022 році УДЦР забезпечив виконання Україною міжнародно-правових норм, визначених у Регламенті радіозв'язку МСЕ, з обов'язкового інформування МСЕ стосовно частотно-орбітального ресурсу та параметрів супутника Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» POLYITAN-HP-30 до дати його офіційного запуску (а саме до 03.01.2023 року).

4. Участь у діяльності МСЕ та СЕПТ

У 2022 році представники УДЦР взяли участь у 6 заходах МСЕ та 5 заходах СЕПТ. Під час участі у заходах МСЕ та СЕПТ основну увагу фахівців УДЦР було зосереджено на дослідженнях шляхів вирішення питань порядку денного Всесвітньої конференції радіозв'язку МСЕ, яка відбудеться в 2023 році (ВКР-23), питаннях забезпечення ЕМС при впровадженні новітніх технологій мобільного зв'язку (LTE, 5G), підвищенні кваліфікації фахівців УДЦР в частині застосування процедур міжнародної координації та нотифікації.

Участь представників УДЦР у відповідних дослідженнях МСЕ і СЕПТ з питань порядку денного ВКР-23 сприяє забезпеченню врахування інтересів України у сфері користування радіочастотним спектром при визначенні можливих варіантів їх вирішення. Матеріали засідань використовуються фахівцями УДЦР при виконанні функцій координаторів та спів-координаторів із закріплених за ними пунктів порядку денного ВКР-23 у міжвідомчій Робочій групі з питань підготовки до ВКР-23, створеної наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 14.02.2020 № 91.

Крім того, представниця УДЦР, разом з представниками Держспецзв'язку, НКЕК, МЗС, долучалася до участі у переговорах Голови Держспецзв'язку з Генеральним секретарем МСЕ, які відбулися у форматі відеоконференції 07.03.2022. Під час переговорів Головою Держспецзв'язку було озвучено низку закликів

з боку української сторони до МСЕ у зв'язку з вторгненням РФ до України, зокрема, щодо засудження дій РФ, підтримки територіальної цілісності України у міжнародно визначених кордонах, сприяння наданню технічної допомоги з відновлення телекомунікаційної та телевізійної інфраструктури, можливості організації безоплатного супутникового зв'язку тощо.

26.09-14.10.2022 представниця УДЦР брала участь у Повноважній конференції МСЕ (ПК) у складі делегації Уряду України, сформованій Розпорядженням Кабінету міністрів України від 13.09.2022 № 811-р. Серед результатів роботи делегації на ПК слід виділити такі:

- Жодна із трьох пропозицій РФ щодо обрання на посади Генерального секретаря, до Ради МСЕ та Радіорегламентарного комітету не була реалізована.
- Заблоковано розгляд цинічного внеску РФ з пропозицією щодо прийняття Резолюції МСЕ про дотримання в МСЕ прав людини та намагання переглянути призначення заблокованих на попередніх конференціях секторів розвитку та стандартизації електрозв'язку МСЕ представників РФ, які претендували на пости голів та заступників голів Дослідних комісій в цих секторах.
- До переліку заяв, які публікуються разом з фінальними актами Повноважної конференції МСЕ, надано заяву від України (опублікована під №35) і спільну заяву від України та 43-х країн-партнерів (опублікована під №20) про відповідальність РФ за війну в Україні, невизнання та засудження незаконної спроби анексувати Донецьку, Луганську, Запорізьку та Херсонську області України, солідарність з Україною та засудження порушення РФ суверенітету та територіальної цілісності України.

Також у липні 2022 року в Секторі радіозв'язку МСЕ затверджено Звіт МСЕ-R SM.2504 «Методи оцінки покриття населення наземними радіослужбами», розробка якого здійснювалась кореспондентською групою під керівництвом представника УДЦР і тривала з 2018 року.

5. Радіочастотний моніторинг

Із прийняттям Закону про ЕК УДЦР продовжується впровадження модернізованого підходу до радіочастотного моніторингу радіочастотного спектра із застосуванням програмно-апаратних засобів сенсорної мережі.

Сенсорна мережа дозволяє контролювати готовність перспективних смуг радіочастот для впровадження перспективних радіотехнологій, оцінювати ступінь та повноту

виконання операторами ліцензійних умов, а також виконання зобов'язань УДЦР перед операторами визначених господарськими договорами.

З метою реалізації концепції розвитку системи радіочастотного моніторингу УДЦР у смугах частот загального користування на період до 2026 року переведено в режим промислової експлуатації сегменти сенсорної мережі з 01.02.2022 у містах: Луцьк, Рівне та Тернопіль та з 15.06.2022 у містах: Вінниця, Хмельницький, Житомир, Івано-Франківськ, Чернівці та Ужгород.

Паралельно з розвитком сенсорної мережі розроблено та введено в дію 18 станцій радіоконтролю РМ-1300-Р4Е нового покоління, виробнича спроможність яких більше ніж вдвічі перевищує аналогічні зразки мобільних станцій радіоконтролю (далі – МСРК) попередніх років.

У зв'язку із повномасштабним вторгненням РФ, подальший розвиток сенсорної мережі збору даних параметрів випромінювання РО (РЕЗ) у містах Одеса, Дніпро та Харків для забезпечення контролю за ефективністю використання радіочастотного спектра України та завершення модернізації 60 МСРК РМ-1300-Р4 перенесено на 2023 рік.

6. Інструментальна оцінка параметрів випромінювання РО

Станом на 31.12.2022 у центральній обліковій базі УДЦР зареєстровано 249 139 одиниць контролю (базових станцій, РО, дуплексних пар та номіналів радіочастот), що підлягали плановому радіочастотному моніторингу (далі – РЧМ).

У поточному році кількість задіяних одиниць контролю в порівнянні з попереднім роком зменшилася на 2,5 % (у 2021 році – 255 501 одиниця контролю).

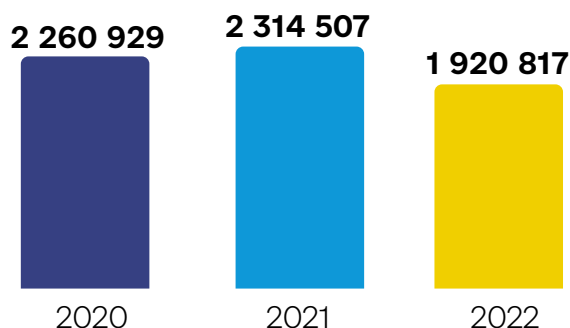
Водночас, у 2022 році відбулись незначні якісні зміни складу за рахунок продовження зростання на 2 % кількості одиниць контролю, що пов'язано із продовженням впровадження операторами радіотехнології міжнародного мобільного зв'язку IMT (4G LTE) та одночасного зменшення інших радіотехнологій.

Під час проведення РЧМ у 2022 році складено 1 920 0817 інструментальних оцінок параметрів випромінювання РО, із створенням відповідних звітних документів (протоколів, спектрограм, частотних панорам та таблиць даних), також проводились додаткові заходи щодо позапланового РЧМ.

Рис. 8.2

Динаміка кількості проведених Інструментальних оцінок параметрів випромінювання РЕЗ у 2020-2022 рр.

7. Виявлення порушень у сфері користування радіочастотним спектром

Серед основних завдань УДЦР є виявлення та усунення дії незаконно діючого РО (ВП) (далі – НДР) та виявлення та припинення джерел радіозавад.

Впродовж 2022 року зафіксовано 4 578 порушень у сфері користування РЧР, у тому числі проводилась робота над усуненням 802 порушень, виявлених у попередні періоди і робота над якими тривала у звітному році, а саме:

- використання РО без присвоєння радіочастоти – 3 861;
- використання РО з порушенням умов присвоєння радіочастоти – 717.

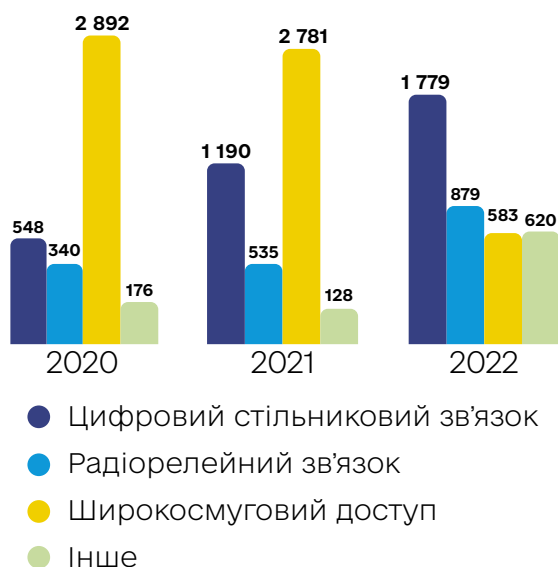
Показовою є динаміка виявлення незаконно діючого радіообладнання. З впровадженням новітніх технологій міжнародного рухомого (мобільного) зв'язку ІМТ кількість НДР широкосмугового радіодоступу почала зменшуватися (як і кількість абонентів), а у міжнародного рухомого (мобільного) зв'язку ІМТ склалася діаметрально протилежна ситуація – зростання кількості користувачів призвело до збільшення НДР.

У результаті проведення усіх заходів упродовж 2022 року було усунено 1599 порушень користування радіочастотним спектром, що складає 34% від загальної кількості порушень. На кінець 2022 року залишилися не усуненими 2 979 порушень. Найбільше порушень (64%) пов'язано з використанням РО цифрового стільникового радіозв'язку GSM-900/1800, ІМТ-2000 (UMTS) та міжнародного рухомого (мобільного) зв'язку ІМТ та зумовлено затримкою видачі присвоєнь радіочастот в умовах дії режиму воєнного стану.

Значна кількість не усунених порушень пов'язана із запровадженням воєнного стану та прийняттям 03.05.2022 Закону України «Про внесення змін до Закону України про електронні комунікації щодо підвищення ефективності організації роботи постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг в умовах воєнного стану» №2240-ІХ відповідно до якого постачальникам електронних комунікаційних мереж та послуг дозволяється використовувати радіообладнання та випромінювальні пристрої, у тому числі ввезені з-за кордону, без дотримання вимог, передбачених розділом Х Закону про ЕК, за умови забезпечення ними електромагнітної сумісності.

Рис. 8.3

Динаміка кількості виявлених НДР за 2020-2022 рр.

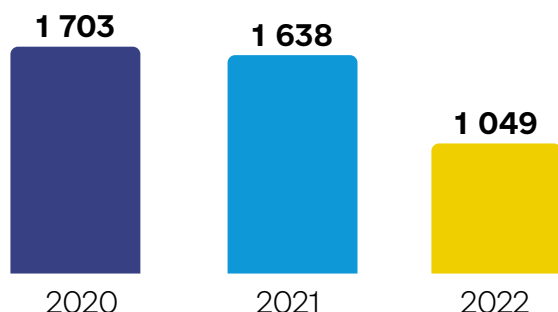
8. Виявлення та усунення дії джерел радіозавад

Протягом 2022 року УДЦР виконано у встановлені терміни 1049 заявок на виявлення та усунення дії джерел радіозавад.

Кількість заявок на виявлення та усунення дії джерел радіозавад у порівнянні з попереднім роком зменшилася на 36 %. Якісний розподіл заявок – 971 (93 %) – припадає на завади роботі РО цифрового стільникового радіозв'язку GSM-900/1800, ІМТ-2000 (UMTS) та міжнародного рухомого (мобільного) зв'язку ІМТ.

Рис. 8.4

Динаміка кількості заявок щодо виявлення та усунення дії джерел радіозавад за 2020-2022 рр.

9. Здійснення вимірювань параметрів електронних комунікаційних мереж та моніторингу якості електронних комунікаційних послуг

Одними із завдань діяльності УДЦР є здійснення вимірювань параметрів електронних комунікаційних мереж, метою якого є виявлення порушень встановленого порядку маршрутизації трафіку послуг міжособистісних електронних комунікацій з використанням нумерації та випробування показників якості електронних комунікаційних послуг, а також моніторинг якості електронних комунікаційних послуг.

9.1. Результати діяльності УДЦР з моніторингу якості електронних комунікаційних послуг

На виконання Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 1189-р «Про затвердження плану заходів щодо підвищення якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку на 2020-2022 роки» в УДЦР запроваджена підсистема моніторингу та збору значень параметрів якості послуг цифрового стільникового радіозв'язку GSM-900/1800, IMT-2000 (UMTS) та міжнародного рухомого (мобільного) зв'язку IMT, що є частиною загальнонаціональної постійно діючої Системи моніторингу якості послуг цифрового стільникового радіозв'язку GSM-900/1800, IMT-2000 (UMTS) та міжнародного рухомого (мобільного) зв'язку IMT та доступу до Інтернету.

Відповідно до отриманих від НКЕК Планових завдань УДЦР виконав роботи з моніторингу якості послуг мобільного зв'язку шляхом здійснення драйв-тестів на території:

Загальна протяжність драйв-тестів склала 97 929 км. Додатково проводились драйв-тести на територіях пунктів перетину державного кордону.

Протяжність драйв-тестів, км

Проведено аналіз результатів моніторингу ЕК послуг на мережах мобільного зв'язку у обласних центрах та на автомобільних дорогах всіх вищенаведених областей.

У всіх постачальників ЕК послуг більшість показників відповідають встановленим рівням.

Не відповідають встановленим рівням на автомобільних дорогах областей показники:

- «Відсоток з'єднань, що відповідають нормам за якістю передавання мовної інформації, для методів оцінки POLQA» (встановлений рівень $\geq 70\%$);
- «Відсоток викликів, які відповідають нормам за часом встановлення з'єднання, для національних викликів $Q_{\text{ВВЧ3}}$ » (встановлений рівень $\geq 90\%$).

Не відповідає встановленому рівню у більшості обласних центрів показник «Відсоток викликів, які відповідають нормам за часом встановлення з'єднання, для національних викликів $Q_{\text{ВВЧ3}}$ ».

Так, час встановлення з'єднання для національних викликів встановлений на рівні не більше 10 секунд.

Отже, основною причиною невідповідності показників є витрачання часу на переходи мобільного терміналу між радіотехнологіями під час встановлення з'єднання. Переходи між радіотехнологіями відбуваються на мобільному терміналі, який ініціює виклик та на мобільному терміналі, що приймає виклик. Додатковий час, що витрачається на переходи між радіотехнологіями, призводить до збільшення часу встановлення з'єднань.

Зазначимо, що впровадження постачальниками ЕК послуг технології VoLTE для надання послуг голосової телефонії має покращити значення наведених показників встановленим рівням.

Показники якості послуг з надання доступу до Інтернету у переважній більшості відповідають встановленим рівням.

У всіх постачальників ЕК послуг значно кращі від встановлених рівнів показники:

- «Середня швидкість передавання даних в напрямку від базової станції до кінцевого обладнання Vshv DL_HTTP»;
- «Середня швидкість передавання даних в напрямку від кінцевого обладнання до базової станції Vshv UL_HTTP».

Результати моніторингу якості ЕК послуг надали можливість постачальникам послуг мобільного зв'язку встановити проблемні ділянки на мережах і вжити заходів для покращення якості послуг та забезпечили НКЕК об'єктивними даними.

Пропозиції по змінам у законодавство, що опрацьовувались в УДЦР у 2022 році:

а) Доповнити частину 4 статті 111 Закону про ЕК показниками щодо середньої швидкості передавання даних у напрямках від абонентського обладнання до базової станції та від базової станції до абонентського обладнання, як такими, що мають важливе значення при впровадженні в Україні сучасних радіотехнологій мобільного зв'язку;

б) Переглянути діючі рівні якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку, затверджені наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 20.09.2021 № 576 в частині показників:

- «Відсоток з'єднань, що відповідають нормам за якістю передавання мовної інформації, для методів оцінки POLQA»;
- «Відсоток викликів, які відповідають нормам за часом встановлення з'єднання, для національних викликів $Q_{\text{ВВЧЗ}}$ ».

в) Запровадити європейський підхід для оцінки якості електронних комунікаційних послуг на мережах мобільного зв'язку

9.2. Результати діяльності УДЦР з вимірювання параметрів електронних комунікаційних мереж щодо порядку маршрутизації трафіка

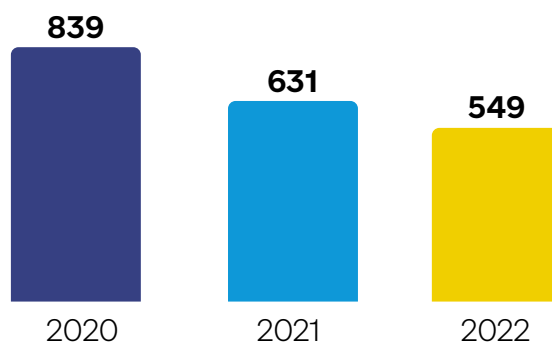
У 2022 році УДЦР за договорами із зацікавленими постачальниками електронних комунікаційних мереж та послуг, під час участі у складі комісій НКЕК та за зверненнями правоохоронних органів, провів 549 заходів з вимірювання параметрів електронних комунікаційних мереж щодо порядку маршрутизації трафіка.

Під час проведення зазначених заходів на мережах постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг виявлено та зафіксовано протоколами вимірювань 37 709 порушень порядку маршрутизації трафіка.

Зменшення виявлених порушень у 2022 році порівняно з 2021 роком пов'язано із зменшенням заходів з вимірювання параметрів електронних комунікаційних мереж через повномасштабне вторгнення рф на територію України, а також із зменшенням перевірок суб'єктів ринку електронних комунікацій НКЕК.

Рис. 8.5

Динаміка проведених заходів з вимірювання параметрів електронних комунікаційних мереж щодо порядку маршрутизації трафіка у 2020-2022 рр.

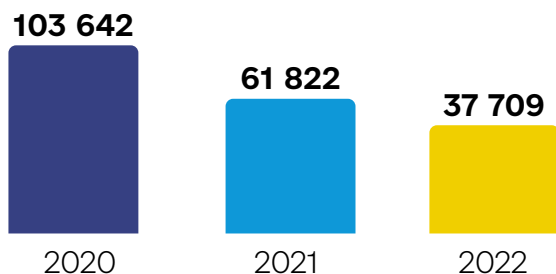
З метою застосування відповідних заходів до порушників, постачальникам електронних комунікаційних мереж та/або послуг надані Протоколи вимірювань, відповідно до яких надання електронних комунікаційних послуг споживачам, які порушили чинне законодавство, припинялося чи обмежувалося. Крім того, до правоохоронних органів передано 38 протоколів з вимірювань електронних комунікаційних мереж, якими зафіксовані порушення порядку маршрутизації трафіка.

Аналіз результатів вимірювань електронних комунікаційних мереж дає можливість визначити типові порушення у сфері електронних комунікацій:

- порушення порядку маршрутизації вхідного міжнародного трафіку на електронну комунікаційну мережу загального користування України;
- використання номерного ресурсу оператора електронних комунікацій за межами України та відповідної зони нумерації (окрім міжнародного роумінгу);

Рис. 8.6

Динаміка виявлених порушень порядку маршрутизації трафіка у 2020-2022 рр.

- пропуск вхідного міжнародного трафіку з порушенням вимог міжнародного та національного планів нумерації;
- фальсифікування мережних ідентифікаторів (IMEI), підробка (дублювання) або перепрограмування SIM-карток.

Вимірювання параметрів електронних комунікаційних мереж щодо порядку маршрутизації трафіка та виявлення порушень сприяють захисту законних економічних інтересів постачальників послуг і підвищенню ефективності боротьби з порушниками законодавства в сфері електронних комунікацій.

9.3. Результати діяльності УДЦР з вимірювання параметрів та розрахунків показників якості електронних комунікаційних послуг

Одним із напрямків діяльності УДЦР є вимірювання параметрів та розрахунок показників електронних комунікаційних послуг на мережах фіксованого зв'язку, у тому числі якості послуг доступу до мережі Інтернет.

З метою забезпечення виконання постачальниками електронних комунікаційних послуг рішенням НКЕК від 28.12.2021 № 522 «Про надання рекомендацій щодо оприлюднення у 2023 році інформації про якість електронних комунікаційних послуг», УДЦР надає послуги з вимірювання параметрів та розрахунку показників якості електронних комунікаційних послуг на мережах фіксованого зв'язку у всіх регіонах України, крім окупованих територій та зони бойових дій.

Для проведення вищезазначених заходів УДЦР та його філії забезпечені вимірювальною технікою, що відповідає вимогам Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та відповідними методиками вимірювань.

У 2022 році УДЦР провів 594 заходи з вимірювання параметрів та розрахунку показників якості електронних комунікаційних послуг, в тому числі якості послуг із доступу до Інтернет, за результатами яких складені протоколи.

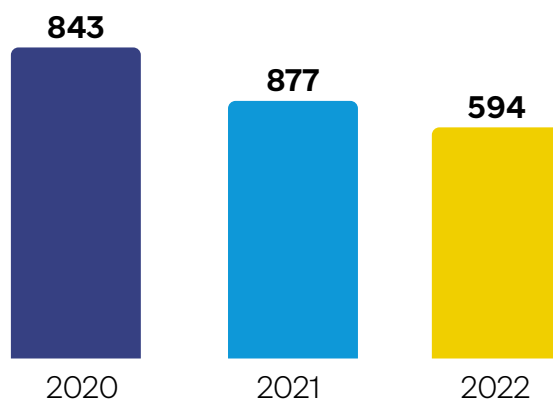
За аналізом здійснених випробувань показників якості електронних комунікаційних послуг на мережах фіксованого зв'язку можливо виокремити результати випробувань показника якості «швидкість передачі даних», як однієї із найактуальнішої та затребуваної послуги – послуги доступу до мережі Інтернет. Зазначений показник є найбільш зрозумілим для кінцевих користувачів та більшою мірою ніж інші показники характеризує якість послуги доступу до мережі Інтернет. Так, існуючий нормований рівень показника якості «швидкість передачі даних» зі значенням 56 кбіт/с занадто малий для сучасних потреб кінцевих користувачів та не надає можливості об'єктивної оцінки якості послуги доступу до мережі Інтернет.

Пропозиції по змінам у законодавство, що опрацьовувались у 2022 році:

- 1) Доповнити частину 4 статті 111 Закону про ЕК в частині застосування для постачальників послуг доступу до мережі Інтернет показника «швидкість передачі даних»;

Рис. 8.7

Динаміка проведених заходів з випробування показників якості електронних комунікаційних послуг у 2020-2022 рр.

- 2) Встановити нормований рівень показника «швидкість передачі даних» таким, який би забезпечував можливість об'єктивної оцінки якості послуг доступу до мережі Інтернет враховуючи сучасний стан розвитку електронних комунікаційних мереж та потреби кінцевих користувачів.

10. Центр з сертифікації Державного підприємства «Український державний центр радіочастот»

ЦС в умовах воєнного стану, забезпечив безперервність виробничих процесів в інтересах держави, задоволення потреб та очікувань замовників.

За 2022 рік виконано понад 230 робіт з оцінки відповідності та видано 233 сертифікатів, проведено випробувань і оформлено: протоколів випробувань – 793, протоколів аналізування – 1 289. Зменшення кількості робіт у 2022 році у порівнянні з 2021 роком пов'язано із зменшенням замовлень через повномасштабне вторгнення РФ на територію України. Крім того, розглянуто 60 звернень за якими надані обґрунтовані письмові відповіді.

Виявлено 9 типів обладнання, яке не відповідає вимогам Технічних регламентів (далі – ТР). За показниками, виявлені відхилення (невідповідності) продукції розподіляються наступним чином: електромагнітна сумісність – 45%, функціональні параметри (радіо-параметри) – 22%, електробезпека – 33%. Статистичні дані 2022 року свідчать про те, що кількість невідповідностей за показниками «EMC» та «безпека», зросли у порівнянні з минулим роком.

На виконання Стратегічних планів УДЦР на 2022 рік, впроваджено цілу низку важливих організаційних та технічних заходів, які забезпечили підвищення компетентності та здатності ЦС здійснювати оцінку відповідності обладнання за європейськими стандартами. На регулярній основі ЦС співпрацював з Radio Equipment Directive Compliance Association (Європейська асоціація з питань відповідності радіообладнання Директиві 2014/53/ЄС (REDCA). У взаємодії з Мінекономіки, ЦС безпосередньо приймав участь у роботі оціночної місії ЄС стосовно перевірки готовності інфраструктури якості України до укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (Угода АСАА).

ЦС впроваджені обов'язкові документи Європейської кооперації з акредитації (EA MLA) та Національного агентства з акредитації України (далі – НААУ) щодо акредитації з метою нотифікації (документ EA-2/17 M:2020). Відповідно до вимог міжнародних стандартів для цілей застосування ТР радіообладнання та Директиви 2014/53/ЄС, проведені процедури закупівлі найсучаснішого випробувального обладнання Keysight IOT8720A для тестування приймачів. ЦС продовжує співробітництво з європейськими нотифікованими органами з оцінки відповідності: SETECOM GmbH, CSA Group Bayern GmbH (Німеччина). Укладено 8 міжнародних контрактів.

Центр виконав ряд важливих робіт з оцінки відповідності продукції вимогам ТР радіообладнання:

- базових станцій та ретрансляторів систем цифрового стільникового радіозв'язку GSM-900/1800, IMT-2000 (UMTS) та міжнародного рухомого (мобільного) зв'язку IMT;
- обладнання системи рухомого супутникового зв'язку IRIDIUM;
- безпілотні літальні апарати вітчизняного та закордонного виробництва;
- тренажерів та систем симуляторів для тактичної підготовки;
- обладнання для імплантованих медичних пристроїв (кардіопротектор, системний аналізатор).

Проведені організаційно-підготовчі заходи до виконання робіт з оцінки відповідності абонентських супутникових терміналів системи SpaceX Starlink.

ЦС неодноразово залучався до проведення експериментальних досліджень та незалежних технічних експертиз для потреб ЗСУ та МВС.

Для національних виробників проведені комплексні випробування продукції, призначеної для експорту до країн ЄС та США:

- систем охоронної сигналізації, торговельної марки Ajax, Україна;
- обладнання радіодоступу системи «розумний будинок», виробництва LLC «TRIMEN UKRAINE», Україна;
- з'єднувачів, виробництва ПрАТ «Завод «ЛТАВА», Україна;
- високоточних реєстраторів енергоспоживання, аналізаторів антен та електричних ланцюгів, торговельної марки RigExpert, виробництва ТОВ «RigExpert», Україна;
- вузлів супутника на замовлення ТОВ Флайт Контрол, Україна (супутник EOS SAT1 успішно виведено на орбіту компанією SpaceX).

З метою оцінки компетентності та підвищення рівня кваліфікації персоналу, протягом 2022 року незалежним акредитованим органом сертифікації персоналу проведена сертифікація фахівців ЦС. Два фахівці ЦС пройшли атестацію в НААУ та набули статусу експертів з акредитації національних органів з сертифікації продукції, процесів та послуг (стандарт ISO/IEC 17065).

На базі ЦС продовжує діяти секторальна група призначених органів з оцінки відповідності (ООВ) згідно з ТР радіообладнання, що забезпечує узгодженість ООВ в тлумаченні вимог та застосуванні процедур оцінки відповідності вимогам регламентів, колегіальному опрацюванню та роз'ясненню важливих питань, пов'язаних із застосуванням ТР.

РОЗДІЛ 9. ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ НКЕК ТА УДЦР НА 2023 РІК

Пріоритетні завдання НКЕК на 2023 рік:

- **Сстійкість та сталість**

проведення комплексу заходів, спрямованих на забезпечення стійкості та сталості функціонування електронних комунікаційних мереж загального користування, та взаємодії з постачальниками електронних комунікаційних мереж та послуг, відповідальними державними органами, обласними військовими адміністраціями, органами місцевого самоврядування в умовах правового режиму воєнного стану з метою відновлення працездатності мереж та об'єктів інфраструктури, пошкоджених та зруйнованих внаслідок збройної агресії;

- **Захист прав споживачів**

забезпечення захисту прав та законних інтересів споживачів щодо доступності та отримання послуг електронних комунікацій та поштового зв'язку належної якості;

- **Інтеграція України до Єдиного цифрового ринку. Роумінг з ЄС**

виконання завдань, пов'язаних з реалізацією інтеграції України до ЄС та Єдиного цифрового ринку ЄС, включаючи імплементацію положень Угоди про асоціацію та гармонізації законодавства, а також з метою приєднання України до політики ЄС «Roam-Like-At-Home»;

- **Впровадження новітніх радіотехнологій**

впровадження новітніх радіотехнологій у вільних діапазонах радіочастот для забезпечення споживачів сучасними та якісними послугами електронних комунікацій;

- **Впровадження секторального законодавства**

розробка та впровадження підзаконних актів на виконання положень Законів України «Про електронні комунікації», «Про поштовий зв'язок» та «Про національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектру та надання послуг поштового зв'язку»;

- **Діджиталізація**

розробка та впровадження елементів Електронної регуляторної платформи як єдиного, цілісного та нормованого інформаційно-комунікаційного середовища взаємодії регуляторного органу, бізнесу та громадян, інтегрованого до єдиного цифрового простору державних інформаційних ресурсів.

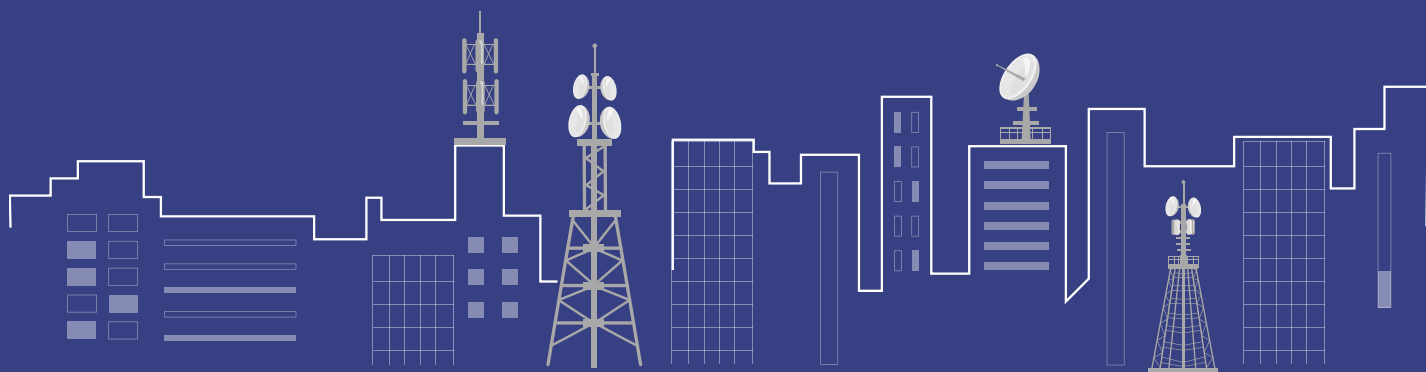

ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ УДЦР НА 2023 РІК

Стратегічними планами розвитку УДЦР на 2019-2023 роки та 2019-2028 роки визначені щорічні базові характеристики для актуалізації напрямів і шляхів підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства, оптимізації використання ресурсів та їх концентрації на найбільш перспективних і значущих напрямках його розвитку, зокрема з урахуванням набуття чинності Закону про ЕК, **пріоритетними завданнями на 2023 рік є:**

- забезпечення контролю за ефективністю використання радіочастотного спектра України шляхом подальшого розвитку сенсорної мережі збору даних параметрів випромінювання РО (РЕЗ);
- розроблення нових й удосконалення діючих процедур, методик та алгоритмів розрахунків умов ЕМС РО (РЕЗ);
- підвищення компетентності та здатності ЦС здійснювати оцінку відповідності радіообладнання за європейськими стандартами;
- удосконалення та технічна підтримка автоматизованої інформаційної системи «Централізована база даних перенесених номерів»;
- забезпечення експлуатації системи моніторингу якості послуг мобільного зв'язку.

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРАХ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ, РАДІОЧАСТОТНОГО СПЕКТРА
ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ**

вул. Солом'янська, 3, м. Київ, 03110

тел./факс: (380 44) 202-00-43; 202-00-10, 202-00-22
Ел.пошта: office@nkrzi.gov.ua; kabmin_doc@nkrzi.gov.ua
сайт: www.nkrzi.gov.ua